



อำนาจในการสอบสวนคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดี
อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับ
การกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

อุดมพร ทานัชัยพงศ์



วพ345.0268

อ791อ

34A0192799

Title : อำนาจในการสอบสวนคดี
ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2549

ISBN : 974-671-490-2

**The Investigation Authority of the Department of Special Investigation
with Regard to the Proceedings in Economic Crime Cases:
The Study of an Offence Relating to Unfair Action
in Buying and Selling Securities**

Udomporn Thanathayapong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of master of Laws
Department of Law
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

เลขทะเบียน.....	0192799
วันลงทะเบียน.....	21 ก.พ. 2553
เลขเรียกหนังสือ.....	3450266
	๒๗๑๑
	[๒๕๕๓]

2006


ISBN 974-671-490-2



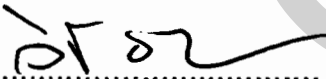
ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต


ชื่อวิทยานิพนธ์ อำนวยการสอบส่วนคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดี
อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีความคิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่
เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

เสนอโดย นางอุคมพร ทานัชพงษ์
สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายอาญา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

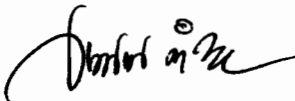
.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.พิรพันธุ์ พาลุสุข)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิชัย อริยะนันทกะ)

.....กรรมการ
(นายชาริต เฟ็งคิษฐ์)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว



คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

วันที่ 9 เดือน กันยายน พ.ศ. 2549

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีอันเนื่องมาจากได้รับความกรุณาและอนุเคราะห์จากท่านรองศาสตราจารย์ระพีพร บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตลอดเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้เขียนและให้คำปรึกษาชี้แนะในการเขียนวิทยานิพนธ์ และติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์อยู่เสมอ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้ความเมตตาแก่ผู้เขียนในครั้งนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. พิศนัฐ พาลุสุข ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และอาจารย์วิชัย อริยะนันทกะ และอาจารย์ชาริต เห่งศิษฐ์ ที่กรุณาตลอดเวลาอันมีค่าในการรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนในครั้งนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านเสกสรรค์ บางสมบุญ และท่านวชิระ สนธิรักษ์ และท่านวัชรินทร์ ภาณุวัฒน์ และท่านณรงค์ อัครวัฒน์ และท่านเสวต อภัยรัตน์ และท่านอภิชัย ทองประสม ที่กรุณาให้ข้อมูลค่าเงินการช่วยเหลือต่างๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ผู้เขียนขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่คอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียน ทั้งยังคอยช่วยเหลืออุปการะและสนับสนุนในทุกๆ ด้าน มาโดยตลอดการศึกษาในระดับมหับัณฑิตของผู้เขียน

ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนของผู้เขียนทุกๆ คน ที่คอยช่วยเหลือผู้เขียนในการศึกษาในระดับมหับัณฑิตของผู้เขียนที่ผ่านมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาแล้วผู้เขียนขอมอบความดีทั้งหมดนี้ให้กับบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ของผู้เขียนทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาการศึกษาให้แก่ผู้เขียน หากมีความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องเกิดขึ้นแก่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

อุดมพร ทานิชพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานในการศึกษาวิจัย.....	3
1.5 ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2. ความเป็นมาแนวคิดทฤษฎีของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในการแก้ไขอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	5
2.1 ความเป็นมาแนวคิดทฤษฎีของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	5
2.2 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับตลาดเงิน.....	10
2.2.1 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับสถาบันการเงิน.....	14
2.2.2 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับตลาดทุน.....	16
2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	18
2.3.1 กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี.....	18
2.3.2 สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร สำนักงานอัยการสูงสุด.....	26
2.3.3 กรมสอบสวนคดีพิเศษ.....	27
2.3.4 สำนักงานคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด.....	38
2.4 เปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายของกรมสอบสวนพิเศษ กับกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 ผลดีจากการนำพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษมาใช้ บังคับคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์.....	42
3. การกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์และปัญหา การบังคับใช้กฎหมายของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับ คดีการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์.....	48
3.1 หลักเกณฑ์การซื้อขายหุ้นกับการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์.....	48
3.2 การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และระบบซื้อขายหลักทรัพย์.....	54
3.3 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์.....	76
3.4 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เกี่ยวกับคดีการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์.....	95
4. วิเคราะห์อำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดี ในความคิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์.....	97
4.1 การดำเนินคดีในความคิดคดีปคณิก.....	97
4.2 การดำเนินคดีในความคิดคดีที่พีไอ.....	100
4.3 การดำเนินคดีในความคิดคดีเอ็นพาร์ค.....	103
4.4 การดำเนินคดีในความคิดคดีเอ็นรอน.....	106
5. บทสรุปและเสนอแนะ.....	110
5.1 บทสรุป.....	110
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	117
ประวัติผู้เขียน.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจกับอาชญากรรมธรรมดา.....	7
3.1 เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์ (Trading Hours)	57
3.2 กระดานซื้อขาย.....	59
3.3 การขึ้นเครื่องหมาย (Trading Signs).....	65
3.4 รูปแบบการซื้อขายในช่วงเวลาต่างๆ.....	68
3.5 ช่วงราคา (Price Spread).....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ประเภทของตลาดเงิน.....	11
2.2 โครงสร้างสังเขปตลาดการเงินของไทย.....	13
2.3 โครงสร้างตลาดทุน.....	15
2.4 การกระทำผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535.....	17
2.5 แผนผังโครงสร้างหน่วยงาน บช.ก.สายการบังคับบัญชา.....	19
2.6 แผนผังการแบ่งส่วนราชการกองบังคับการปราบปราม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี (บก.ปศท.).....	21
2.7 กรมสอบสวนคดีพิเศษ.....	28
3.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	78
3.2 สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.	79

หัวข้อวิทยานิพนธ์	อำนาจในการสอบสวนคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์
ชื่อผู้เขียน	อุดมพร ทานัธยพงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น จัดว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสถานะแหล่งระดมเงินทุนทั้งระยะสั้นและระยะยาวในตลาดทุนและตลาดเงินเป็นอย่างมาก จึงได้มีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นมา และมีมาตรการพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษมาใช้บังคับกับความผิดประเภทนี้ ทั้งนี้เนื่องจากตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่สามารถควบคุมอาชญากรรมประเภทนี้ได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงอำนาจในการสอบสวนคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจกรณีความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ อันได้แก่ สภาพปัญหาและอุปสรรคในการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐานในการกระทำความผิดของกระบวนการยุติธรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ความแตกต่างของกระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษกับกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ลักษณะของความผิดและการกระทำอันจะถือว่าเป็นความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งสภาพปัญหาและอุปสรรค กระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย เพื่อนำมาปรับใช้กับกรมสอบสวนคดีพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยรวบรวมค้นคว้าข้อมูลจากตำรากฎหมาย รายงานการประชุมและการสัมมนาทางกฎหมาย วารสารกฎหมาย สำนักงานการสอบสวนคดี คำฟ้อง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยวิธีพรรณนาความ

จากการศึกษาพบว่า มาตรการพิเศษของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษสามารถนำมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ได้ผลดีในระดับหนึ่ง แต่ยังคงพบปัญหาบางประการในทางปฏิบัติระหว่างพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ พนักงานอัยการ และที่ปรึกษาคดีพิเศษ อันได้แก่ ปัญหาการใช้มาตรการพิเศษในการแสวงหาพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนฟ้องคดี และปัญหาการโยกย้ายพนักงานอัยการเจ้าของสำนวน

วิทยานิพนธ์นี้จึงเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการสอบสวนคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ โดยให้คณะกรรมการคดีพิเศษออกข้อกำหนดเป็นบทบังคับให้ทุกคดีต้องหาพยานหลักฐานตามมาตรการพิเศษนี้อย่างเคร่งครัด และให้กำหนดบทบังคับ กำหนดโทษ สำหรับบุคคลที่ไม่ให้ความร่วมมือในเรื่องการเรียกข้อมูลเอกสาร และหรือเรียกบุคคลใดๆ มาให้ข้อมูล อีกทั้งทุกคดีต้องตั้งผู้แทนจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์และพนักงานอัยการเป็นที่ปรึกษาคดีและร่วมลงนามรับผิดชอบทุกคดี โดยเฉพาะพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนจะต้องทำคดีนั้นจนกว่าจะแล้วเสร็จ โดยไม่มีการโอนสำนวนแม้จะมีการโยกย้ายซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อมาตรการพิเศษนี้ ทั้งนี้เพื่อผลสัมฤทธิ์ในนโยบายเชิงรุกของกรมสอบสวนคดีพิเศษอันมีต่ออาชญากรรมร้ายแรงประเภทนี้

Thesis Title: The Investigation Authority of the Department of Special Investigation with Regard to the Proceedings in Economic Crime Cases: The Study of an Offence Relating to Unfair Action in Buying and Selling Securities

Author: Udomporn Thanathayapong

Thesis Advisor: Associate Professor Weerapong Boonyopas

Department: Law

Academic Year: 2006

ABSTRACT

An offence relating to an unfair action in buying and selling securities is deemed as an economic crime that notably affects the environment of short-term and long-term investments in both capital and financial markets. Since the Criminal Procedure Code does not govern this crime, the Department of Special Investigation was thereby established and provides special regulations to come into force against such offence by virtue of the Special Investigation Act.

This thesis is to study the investigation authority of the Department of Special Investigation with regard to the proceedings in economic crime cases arising from an offence relating to an unfair action in buying and selling securities. The study covers problems and obstacles of compiling and examining the evidence of the concerned offence proceeded by the procedure of economic justice with regard to an unfair action in buying and selling securities; the differences of the proceedings prior to the filing of the cases performed by the Department of Special Investigation and by the Department of Prevention and Protection of Economic Crime and Technology; the characteristics of an offence and an action deemed as an offence relating to an unfair action in buying and selling securities as well as the problems and obstacles; the proceedings prior to the filing of the cases conducted by the Department of Special Investigation and guidelines of the provisions of legal regulations which are executed by the Department of Special Investigation more effectively and efficiently.

This research is a documentary study collecting data from law texts, minutes of the meeting and seminars in law, journals of law, records of inquiries of the cases, complaints as well as related data searched from Information technology. The data was then analyzed by means of qualitative and descriptive research method.

The study has found that special regulations under the Special Investigation Act are able to come into force against an offence relating to an unfair action in buying and selling securities to some extent. However, some operation problems between the special investigation officers, the public prosecutor and the special case advisor are also found. Those problems include the problems in an application of special regulations relating to the examining of primary evidences prior to the filing of the cases and the problems of the rotation of the public prosecutors who are in charge of the cases.

Therefore, it is suggested that the law with regard to problems of investigation practiced by the Department of Special Investigation by virtue of the Special Investigation Act should be amended by delegating the Commission of Special Cases to provide the regulations requesting all cases strictly examining the evidence under the regulations and to provide the enforcement and determination of the punishment against a person who fails to facilitate the request of the documentary evidence or the recalling of the witness. In addition, all cases shall appoint representatives from the Stock Exchange of Thailand (SET)'s Board of Governors and the public prosecutors to be advisors of the cases and mutually sign all responsible cases. In particular, the public prosecutor who is in charge of the case is required to pursue the case until completion without any transfer of the case or any rotation caused by the special regulations. This is to make an active policy of the Department of Special Investigation with regard to such high-profile crime more effective.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“การกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์” หรือ “การปั่นหุ้น” จัดเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศชาติมูลค่ามหาศาล โดยเฉพาะสร้างความเสียหายให้กับตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นแหล่งระดมเงินทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ อีกทั้งยังเป็นแหล่งหมุนเวียนระบบการเงินที่สำคัญของประเทศ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและการตลาดทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นการทำลายความไว้วางใจในทางธุรกิจ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศผันผวน ตกต่ำ คลอนแคลน และไม่มีประเทศใดกล้าลงทุนทำการค้าด้วย เพราะไร้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงินที่มั่นคง แม้รัฐบาลจะพยายามแก้ไขกฎกติกาให้ทันตัวมาได้ระดับหนึ่ง นับตั้งแต่เกิดคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงแก้ปัญหาเฉพาะหน้าชั่วคราวเมื่อมีคดีเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น คงปฏิเสธไม่ได้ว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงชะลอตัวแบบทรงๆ ทરุดๆ อยู่ ไม่ได้มีการแก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาให้มีความก้าวหน้าอย่างที่ควรจะเป็นเหมือนประเทศอื่นแต่อย่างใด สาเหตุปัจจัยหลัก ก็คือ เรายังไม่สามารถหามาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพมาควบคุม ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ได้นั่นเอง

ปัจจุบัน แม้จะมีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่สอบสวนคดีพิเศษที่มีโชคดีอาญาทั่วไป และรวมถึงคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งมีการให้อำนาจหน้าที่การบังคับใช้กฎหมาย และเทคนิคพิเศษบางประการเพิ่มขึ้น จากที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น การกำหนดให้สหวิชาชีพและพนักงานอัยการเข้ามาร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตั้งแต่เริ่มพิจารณาความผิดก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งในการที่จะพยายามแก้ปัญหากระบวนการก่อนการฟ้องคดี ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรตำรวจและอัยการ อันถือว่าเป็นกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นที่ให้ความเป็นธรรมและคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่สำคัญที่สุดเท่านั้น อย่างไรก็ตามก็ยังเป็นที่น่าวิตกว่า คดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นมิได้ลดลง แต่กลับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทั้งการติดตามนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษก็ประสบความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง ด้วยเหตุที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีความรู้

ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญเป็นพิเศษ อีกทั้งยังมีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ลักษณะเฉพาะของการกระทำความผิดก็มีลักษณะที่ซับซ้อน แปรปรวน ละเอียดอ่อน ยากแก่การตรวจพิสูจน์ความผิด โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดด้วย

ดังนั้น เมื่อยังไม่อาจรู้ได้อย่างแน่ชัดว่า มาตรการสอบสวนคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จะสามารถควบคุม ป้องกัน แก้ไข ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรม ในการซื้อขายหลักทรัพย์ได้เพียงไร เพื่อการก้าวทันอาชญากรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ล้ำสมัยอยู่ตลอดเวลา และเพื่อเป็นการเพิ่มมาตรการควบคุมทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะมุ่งศึกษาวิเคราะห์หามาตรการควบคุม ป้องกัน แก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพอำนาจ ในการบังคับใช้กฎหมายของกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นให้สัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการจำกัดความสามารถในการกระทำความผิดของอาชญากรให้ลดน้อยลงหรือไม่ให้ปรากฏเลย ซึ่งเป็นการลดอัตราความเสี่ยงของการเกิดอาชญากรรมล่วงหน้า อันเป็นการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ ที่ 6 การลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมของแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 - 2549)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐาน ในการกระทำความผิดของกระบวนการยุติธรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับ การกระทำอันไม่เป็นธรรม ในการซื้อขายหลักทรัพย์

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของกระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษกับกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงลักษณะของความผิด และการกระทำอันจะถือว่าเป็นความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

1.2.4 เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรค กระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องของ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย เพื่อนำมาปรับใช้กับ กรมสอบสวนคดีพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการยุติธรรมทางเศรษฐกิจ เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ และมาตรการสอบสวนคดีกระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. ออกตามความในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ลำดับที่ 20 คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ คดีความผิดที่มีบทกำหนดโทษ ตามมาตรา 278 มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 296 มาตรา 297 มาตรา 301 และมาตรา 306 ถึงมาตรา 315 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

1.4 สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

ปัจจุบันความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ยังเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งๆ ที่มีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นมาแล้วก็ตาม อีกทั้งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ก็ได้บัญญัติมาตรการพิเศษไว้หลายประการในการดำเนินการกับคดีประเภทนี้ ดังนั้นการศึกษาวเคราะห์อำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในการบังคับใช้กฎหมายต่อความผิดประเภทนี้

1.5 ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยอาศัยอ้างอิงจากตำรากฎหมาย รายงานการประชุมและการสัมมนาทางกฎหมาย วารสารกฎหมาย สำนักงานการสอบสวนคดี คำฟ้อง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐานในการกระทำความผิดของกระบวนการยุติธรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

1.6.2 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของกระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องระหว่าง
กรมสอบสวนคดีพิเศษกับกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

1.6.3 ทำให้ทราบถึงลักษณะของความผิดและการกระทำอันจะถือว่าเป็นความผิด
เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

1.6.4 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรค กระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องของ
กรมสอบสวนคดีพิเศษแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย เพื่อนำมาปรับใช้กับกรมสอบสวน
คดีพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

ความเป็นมาแนวคิดทฤษฎีของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2.1 ความเป็นมาแนวคิดทฤษฎีของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) เกิดขึ้นมานานแล้ว และมีการพัฒนาการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่องเป็นระบบก้าวทันเทคโนโลยีใหม่ๆ ถ้าสมมุติอยู่ตลอดเวลาได้มีการเรียกขานชื่อแตกต่างกันออกไป สุดแต่ว่าจะตรงกับความคิดในลักษณะใด เช่น อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White - Collar - Crime) อาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime) อาชญากรรมทางการพาณิชย์ (Commercial Crime) อาชญากรรมที่เกิดจากหน่วยงานธุรกิจเอกชน (Corporate Crime) องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) อาชญากรรมอาชีพ โอกาสจากการประกอบอาชีพ (Occupation Crime) ซึ่งทั้งหมดล้วนมีความหมายในทำนองเดียวกัน คือ การกระทำความผิดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร หรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและพาณิชย์ที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

Edwin H. Sutherland¹ เป็นบุคคลแรกที่ปลุกกระแสความคิดให้คนหันมาศึกษาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับอาชญากรรมธรรมดา โดยศึกษาเกี่ยวกับอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White - Collar - Crime) ได้เสนอรายงานวิจัยปี ค.ศ.1949 เรียกร้องให้คนหันมาสนใจ การกระทำความผิดของบุคคลในวงสังคมชั้นสูง โดยเปลี่ยนความเชื่อที่ว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นในชนชั้นล่างของสังคมเท่านั้น และได้ให้นิยามว่า เป็นความคิดที่กระทำลงโดยบุคคลที่มีผู้สนับสนุนนำถือตามีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (Person in upper socio - economic class) ได้อาศัยตำแหน่งหน้าที่การงานของเขาเหล่านั้นเป็นช่องทางในการกระทำความผิด และความคิดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อวงธุรกิจตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศ

¹ E.H. Sutherland, White Collar crime.N.Y.Holt , rineheart and Winton. (1961). pp. 9-10.

อ้างใน วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2547). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. หน้า 5-7.

Reckless นักอาชญาวิทยาจัดให้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (White - Colla - Crime) อยู่ในประเภทของอาชญากรอาชีพที่ใช้เทคนิคขั้นสูงในการกระทำความผิด ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพหรืออาชีพที่ตนถนัด ยังมีคุณสมบัติพิเศษต่างจากอาชญากรอาชีพธรรมดา คือ

1. เป็นผู้ที่มิถุมิหลังที่คิดว่าอาชญากรอาชีพธรรมดา มีความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกดีเป็นที่ยอมรับนิยมของคนทั่วไป
2. ใช้เทคนิคขั้นสูงซึ่งมีประสิทธิภาพในการกระทำความผิด ดังนั้น เมื่อเกิดการกระทำความผิดแล้ว จึงทำให้ยากแก่การสืบสวนสอบสวนจับกุม
3. ประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะไม่สะท้อนขวัญของประชาชน ไม่สร้างความโกรธแค้นแก่เจ้าทุกข์ในระยะแรก
4. มีวิธีการทำลายหลักฐานได้แนบเนียน เหลือหลักฐานมัดตัวน้อยที่สุด
5. เป็นอาชญากรรมที่ให้รายได้สูง และวิถีทางการดำเนินชีวิตของอาชญากรพวกนี้ปะปนอยู่กับสังคมของพลเมืองที่ดี

Aubert นักอาชญาวิทยา กล่าวถึงเหตุผลว่าทำไมสังคมจึงไม่ประณามการกระทำที่ถือว่าเป็นอาชญากรคอเช็ดขาว (White - Collar - Crime) ในสังคมยุคก่อนๆ เหตุผล คือ

1. พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นนักธุรกิจสร้างความเสียหายให้กับสังคมส่วนรวม เพิ่งจะถือว่าเป็นการกระทำความผิดเมื่อประมาณปลายศตวรรษที่ 18 โดยถือว่าการฉ้อโกง การปลอมแปลงหรือการโฆษณาที่ไม่ตรงตามความจริง ให้เป็นความผิดอย่างหนึ่งเมื่อปลายศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา แต่การพิสูจน์ในยุคนั้นต้องมีการพิสูจน์อย่างชัดเจนว่า ผลการหลอกลวงปลอมแปลงโฆษณาสร้างความเสียหายให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างมาก นอกจากนี้ปรัชญาในส่วนของประกอบธุรกิจที่เรียกว่า “การประกอบธุรกิจอย่างเสรี” โดยถือว่าผู้บริโภคต้องระวังตัวเอง ถ้าไม่ระวังพลาดพลั้งก็เสียเปรียบของขอบเขตของปรัชญานี้ใช้กันอย่างกว้างขวางมากในยุคนั้น จนทำให้เกิดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง”

2. สาธารณชนมักจะไม่ค่อยมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน ในการคัดค้านอาชญากรคอเช็ดขาว (White - Collar - Crime) เพราะสาธารณชนมองว่าอาชญากรรมประเภทนี้ยังอยู่ก้ำกึ่งระหว่างพฤติกรรมธรรมดาของนักธุรกิจที่ต้องแสวงหากำไรและความได้เปรียบ กับการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งต่างจากอาชญากรที่ใช้กำลังรุนแรงทั่วไป ซึ่งมักจะมีการแสดงออกในรูปแบบที่รุนแรงเสมอ การที่ประชาชนมองว่าอาชญากรคอเช็ดขาวอย่างไม่น่าประณามเช่นนี้ ทำให้การร่วมมือของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ไม่ดีเท่าที่ควร หรือแทบจะไม่ให้ความร่วมมือเลย

วีระพงษ์ บุญโญภาส ได้ให้ความหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ว่า “การกระทำ ความผิดอกฎหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ โดยมีได้จำกัดเฉพาะ ความผิดกฎหมายอาญาเท่านั้น ผู้กระทำความผิดดังกล่าวมักเป็นผู้ที่มีสถานภาพในทางสังคม มีตำแหน่งหน้าที่การงานและความรู้”

จากลักษณะพิเศษของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่แตกต่างไปจากอาชญากรรมธรรมดา สามารถเปรียบเทียบลักษณะที่แตกต่างกันได้ดังนี้²

ตารางที่ 2.1 ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับอาชญากรรมธรรมดา

อาชญากรรมธรรมดา	อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
1. เกิดขึ้นโดยอาศัยช่องว่างและ โอกาส ในการกระทำผิด โดยทั่วไป	1. เกิดขึ้นโดยอาศัยโอกาสและช่องว่างทางความรู้ ในวิชาชีพหรือตำแหน่งหน้าที่
2. ผลการกระทำจะปรากฏในระยะเวลาอันสั้น ผู้เสียหายจะรู้ตัวรวดเร็ว และเกิดผล โดยตรง ต่อผู้เสียหาย	2. กว่าจะรู้ผลของการกระทำต้องใช้เวลาอันนานและ อาจมีผู้ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก
3. พยานยืนยันการกระทำผิดได้อย่างชัดเจน	3. ความชัดเจนของพยานหลักฐานหาได้ยาก อาจต้องประสบปัญหาในระเบียบปฏิบัติ
4. มีผลกระทบต่อความรู้สึกร่วมของผู้กระทำ รวมถึงประชาชนผู้ได้รับทราบเหตุการณ์	4. อาจ ไม่ก่อความรู้สึกร่วมต่อบุคคลหรือ ประชาชนที่ไม่เกี่ยวข้องจากผลเสียหายที่เกิดขึ้น
5. ทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายอยู่ในวงเงินไม่สูง และการประกอบอาชญากรรมโดยทั่วไปเป็นการกระทำโดยเฉพาะบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้	5. ทรัพย์สินเสียหายหรือประทุษร้ายมีวงสูงและ มักจะมีการกระทำผิดในรูปขบวนการหรือ องค์การหรือกลุ่ม
6. มีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของประชาชน ในวงจำกัด	6. มีผลกระทบต่อประชาชนและเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศเป็นส่วนรวม

² วัชวุฒิ หล่อตระกูล. (2533, มิถุนายน). “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.” วารสารอัยการ, ปี 13, ฉบับ 148. หน้า 14.

3. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่มักมีลักษณะดังต่อไปนี้³

1. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมักมีภูมิหลังดีกว่าอาชญากรรมธรรมดา อีกทั้งยังมีความเฉลียวฉลาดที่เหนือกว่า มีความสุภาพ นุ่มนวลเช่นสุภาพชน พุดจาหวานล้อมดี มีจิตวิทยาสูง สร้างความน่าเชื่อถือไว้วางใจแก่คนทั่วไปด้วยภาพพจน์ที่ดีเช่นนี้ จึงแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบได้อย่างไม่มีใครสงสัยว่าเป็นอาชญากร ประกอบกับผลตอบแทนในการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจสูง ทำให้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจสามารถดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมชั้นสูง มีความเป็นอยู่ที่ร่ำรวย มีฐานะมีหน้าตาในสังคม ความยากจนแทบจะไม่มีส่วนสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรมประเภทนี้เลย ในทางตรงกันข้ามสถานภาพที่มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหรือมีบุคคลที่มีอิทธิพลสนับสนุนคุ้มครองอยู่เบื้องหลัง กลับเป็นปัจจัยเสริมช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้กระทำความผิดประกอบอาชญากรรมได้ง่ายขึ้น

2. มีความสามารถในการกระทำความผิดสูง มักเป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญงานด้านเดียวกับเรื่องที่จะกระทำ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระทำ มีการใช้เทคนิคที่มีประสิทธิภาพสูงในการกระทำความผิด มีการวางระเบียบแบบแผนดำเนินการต่างๆ เป็นไปอย่างมีขั้นตอนสามารถหลบเกลื่อนข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดได้เป็นอย่างดีจึงยากแก่การสอบสวนจับกุม

3. แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น มักจะไม่ได้มาจากการผูกพยาบาทอาฆาตแค้นหรือเกี่ยวข้องกับจิตสำนึกทางศีลธรรม ผู้กระทำความผิดมักจะไม่สำนึกว่าการกระทำของตนผิดหรือขัดแย้งกับศีลธรรม ตรงข้ามผู้กระทำความผิดอาจคิดว่าเป็นเรื่องของฝีมือ เป็นการท้าทายความสามารถ ความชำนาญที่ตนมีอยู่โดยมีผลตอบแทนจำนวนมากเป็นรางวัล

4. ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีจิตใจโหดเหี้ยม อารมณ์ดี บางครั้งผู้กระทำความผิดอาจจะไม่ได้คำนึงถึงหรือรู้ไม่เท่าทันการณ ์ว่าผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น จะก่อให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงเพียงใด มักเป็นผู้ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมโดยสิ้นเชิง

5. การกระทำความผิดมักไม่กระทำเพียงคนเดียว เพราะการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมักเกิดกับองค์กรที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีการจัดระเบียบการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหลายขั้นตอน จึงเป็นการยากที่กระทำความผิดให้สำเร็จได้ลำพังคนเดียว โดยมากมักจะมีผู้สนับสนุนหรือร่วมลงมือปฏิบัติด้วยกันเป็นทีม ยิ่งจำนวนทุนทรัพย์ในคดีสูงเพียงใด จำนวนผู้กระทำจะยิ่งมากขึ้นตามไปด้วย หากเป็นการกระทำความผิดในองค์กรมักจะมีบุคคลในองค์กรนั้นรู้เห็นเป็นใจ หรือร่วมดำเนินการเองด้วยเป็นขบวนการเลขที่เดียว ทำให้ยากแก่การสืบหาต้นตอ เพราะมีผู้กระทำความผิดร่วมมือโยงโยกกันหลายระดับชั้น

³ วีระพงษ์ บุญ โยภาส. (2547). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. หน้า 15-16.

ทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ⁴

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association Theory)

Edwin H. Sutherland เป็นบุคคลแรกที่ก่อรูปทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างขึ้นมา โดยได้ตั้งคำถามหลักไว้ว่า ทำไมอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White - Collar - Crime) จึงมองพฤติกรรมในทางธุรกิจที่ผิดกฎหมายของคนว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ซึ่งผลการวิจัย Sutherland ได้ข้อสรุปว่า คนเราจะกลายเป็นอาชญากรได้ ต้องผ่านการเรียนรู้จากการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือการประกอบอาชีพจนมีทัศนคติ ค่านิยม และแรงจูงใจที่ทำให้มองว่า กฎหมายเป็นสิ่งที่ไม่น่าเคารพปฏิบัติตาม หรือแปลความหมายของสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ไปในทางที่เห็นว่า การละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งที่พึงกระทำและจากการเรียนรู้และรับเอาอุดมการณ์ที่ได้ถูกถ่ายทอดออกมาด้วยคำที่ตอกย้ำจากผู้คนในวงธุรกิจว่า "ธุรกิจ ก็คือ ธุรกิจ" จนกลายเป็นหลักประจำใจ ทำให้พวกเขาสามารถอ้างเหตุผลมาแก้ตัวได้เป็นอย่างดี

Sutherland มองว่าพฤติกรรมการกระทำความผิดเป็นสิ่งที่มิได้มีมาแต่กำเนิด หรือสืบทอดทางสายเลือดกรรมพันธุ์ ผู้กระทำความผิดมิได้เริ่มต้นด้วยความคิดที่จะก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หากแต่เริ่มต้นชีวิตเช่นปัญญาชนทั่วไป ที่ต้องการงานที่มั่นคง ที่มีรายได้สูงและมีโอกาสก้าวหน้ากับมีครอบครัวที่อบอุ่นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี แต่เมื่อต้องเข้าสู่วงการธุรกิจที่ต้องมีการแข่งขันสูง และทุกคนล้วนแต่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพให้ได้รับผลตอบแทนมากที่สุด มีการติดต่อคบหาสมาคมทั้งทางตรงและทางอ้อมกับบรรดาผู้ที่มีพฤติกรรมเป็นอาชญากรรมบ้างแล้ว เริ่มจากการเรียนรู้พฤติกรรมและรับเอาวิธีการในการประกอบอาชญากรรมและถูกคุกคามเข้าไปสู่ระบบแห่งพฤติกรรมนั้นในที่สุด

ทฤษฎีกลวิธีเพื่อความเป็นกลาง (Techniques of Neutralization)

ทฤษฎีนี้เห็นว่าการกระทำความผิดมิได้เกิดจากการเรียนรู้ แต่เกิดจากการกำหนดแบบพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน โดยการใช้เหตุผลเพื่อปกป้องพฤติกรรมเบี่ยงเบนให้พ้นจากการถูกตำหนิของสังคม และช่วยลดความละอายใจในการกระทำความผิดผู้กระทำความผิดจะมีความรู้สึกสบายใจขึ้น ฉะนั้น ผู้กระทำความผิดจึงกระทำความผิดไปโดยไม่รู้สึกรู้ว่าตนทำผิด ปฏิเสธว่าตนไม่ได้ทำผิด หรือปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยอ้างว่ากระทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือปฏิเสธผู้เสียหาย โดยเฉพาะกรณีที่ผู้เสียหายเป็นรัฐบาลในประเทศโลกที่ 3 โดยเชื่อว่าไม่มีผู้เสียหายที่แท้จริง ในบางกรณี

⁴ กิ่งวาล ศรีวิไล. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับสภาพบังคับทางอาญา : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับการเงินการธนาคาร. หน้า 19-20.

ผู้กระทำความผิดจะประณามผู้ที่ประณามตน เพื่อเป็นข้ออ้างในการประกอบอาชญากรรม เช่น ในกรณีที่รัฐบาลในระบบการค้าเสรีออกกฎหมายมาควบคุมการดำเนินงานของบริษัทอย่างเข้มงวด ผู้บริหารจะหาข้อแก้ตัวในการหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยมองว่า กฎหมายควบคุมดังกล่าวไม่จำเป็น และพวกออกกฎหมายเป็นพวกมือถือสาปากถือศีล ซึ่งข้อแก้ตัวเหล่านี้ช่วยลบล้างความรู้สึกผิดหลังจากที่ได้กระทำความผิดมาแล้ว ทำให้อาชญากรทำผิดกฎหมายได้อย่างสนิทใจ

ตลาดเงิน ตลาดทุน จัดเป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญของประเทศ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจหลายประเภทล้วนแล้วแต่มีผลเกี่ยวข้อง โดยตรงกับแหล่งระดมเงินทุนนี้โดยไม่ต้องสงสัย เพราะเกี่ยวเนื่องจากปริมาณเงินเป็นจำนวนมากนั่นเอง

2.2 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับตลาดเงิน (Money Market)⁵

ความหมายของตลาดการเงิน

ตลาดการเงิน (Financial Market) หมายถึง ตลาดที่อำนวยความสะดวกในการโอนหรือเปลี่ยนมือของสินทรัพย์ทางการเงินจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยสินทรัพย์ทางการเงินนี้อาจจะออกโดยหน่วยธุรกิจ สถาบันการเงิน และรัฐบาล

บทบาทของตลาดการเงิน

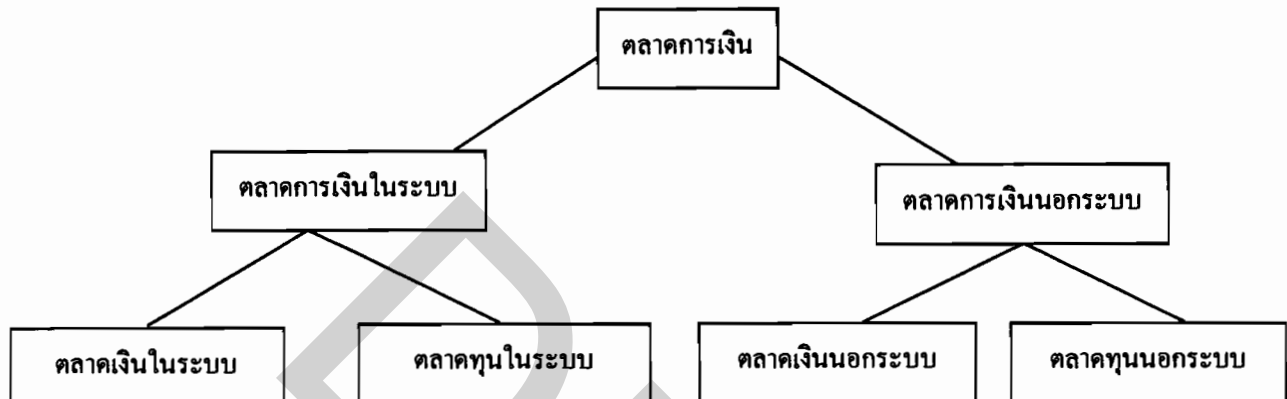
ตลาดการเงินมีบทบาทที่สำคัญหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- (1) ทำให้ผู้ออมทรัพย์ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยและอื่น ๆ
- (2) ทำให้ผู้ลงทุนมีเงินไปใช้ในโครงการต่าง ๆ
- (3) ทำให้ผู้บริโภคมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น
- (4) ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการสะสมทุนของประเทศเพิ่มขึ้น
- (5) ทำให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจ

⁵ กมล สุปรียสุนทร. (2546). บทความทางวิชาการ เรื่อง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในตลาดเงิน และ ตลาดทุนไทย. หน้า 141 – 144.

ประเภทของตลาดการเงิน

ตลาดการเงินแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ตลาดการเงินในระบบ (Organized Market) และตลาดการเงินนอกระบบ (Unorganized Market) นอกจากนี้ในแต่ละตลาดยังแบ่งออกได้อีกเป็นตลาดเงิน (Money Market) และตลาดทุน (Capital Market) โดยแสดงได้ดังรูป



ภาพที่ 2.1 ประเภทของตลาดการเงิน

ตลาดการเงินในระบบ หมายถึง แหล่งการเงินที่มีการดำเนินงานโดยสถาบันการเงินต่างๆ ภายในขอบเขตของตัวบทกฎหมาย ระเบียบและกฎเกณฑ์ ในการปฏิบัติจะแตกต่างกันไปตามประเภทของสถาบันตามที่กฎหมายได้ระบุไว้

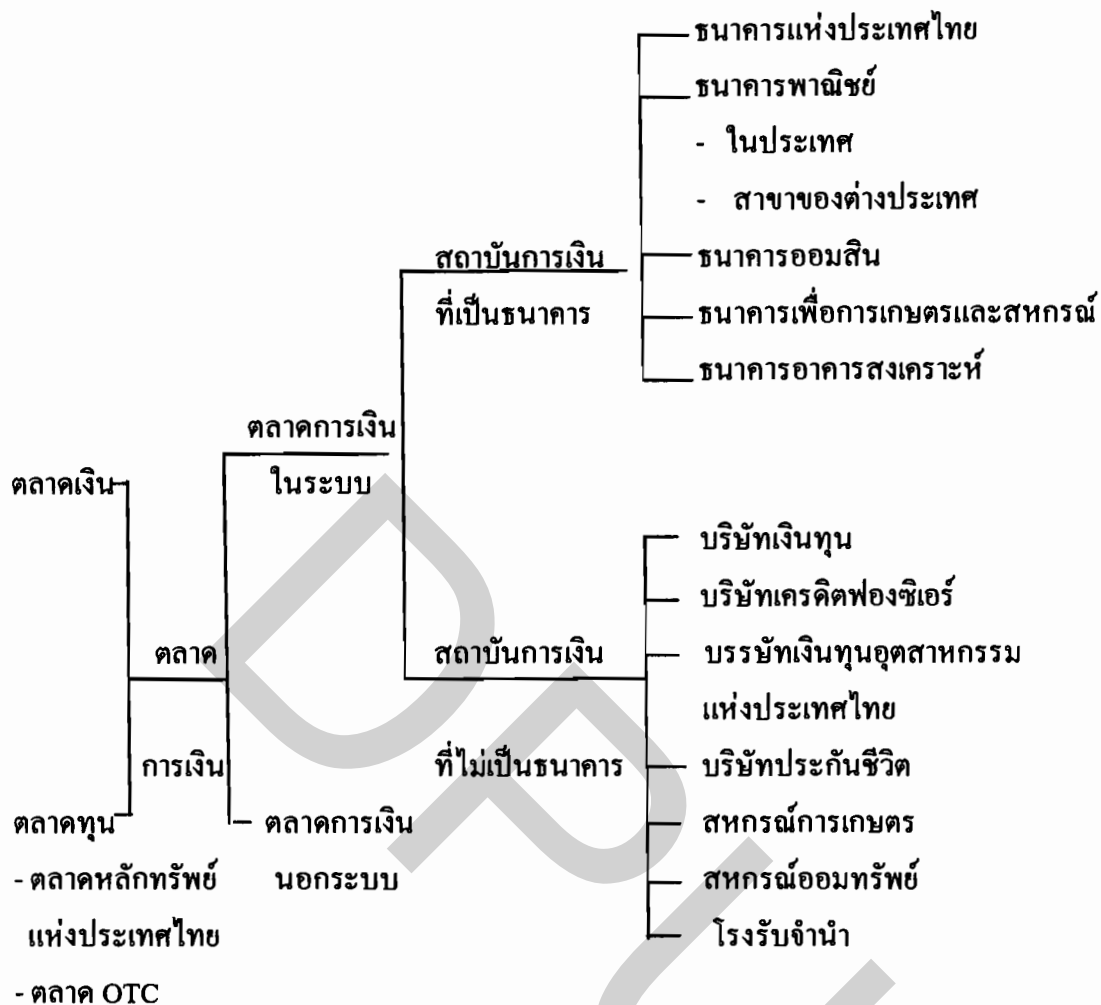
ตลาดการเงินนอกระบบ หมายถึง แหล่งการเงินที่เกิดขึ้นเองตามความต้องการของสิ่งแวดล้อม ระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อตกลงต่างๆ ขึ้นอยู่กับความพอใจระหว่างผู้ที่ต้องการให้กู้และผู้ต้องการขอกู้ โดยระเบียบและกฎเกณฑ์จะยืดหยุ่นและไม่เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ตลาดการเงินนอกระบบที่ปรากฏชัดเจน เช่น การกู้ยืมเงินกันโดยตรง ธุรกิจทรัสต์เดือน การเล่นแชร์ การซื้อขายลดเช็ค สินเชื่อสินค้า ธุรกิจการจัดคิวเงิน ซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องการดึงดูดให้มีผู้เข้าฝากใหม่ในธุรกิจเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างทวีคูณเพื่อทดแทนรายเก่า เป็นต้น

ตลาดเงินและตลาดทุน

ตลาดเงิน เป็นศูนย์กลางการกู้ยืมทุนระยะสั้น เวลาการชำระคืนไม่เกินหนึ่งปี เช่น การซื้อลดเช็ค การเบิกเงินเกินบัญชี การกู้ยืมระยะสั้นระหว่างธนาคารและสถาบันการเงินอื่นๆ เป็นต้น ตลาดเงินอาจแบ่งออกได้เป็นตลาดเงินในประเทศและตลาดเงินต่างประเทศ

ตลาดทุน เป็นศูนย์กลางการกู้ยืมและให้เงินกู้ระยะยาว โดยมีระยะเวลาการชำระคืนเกินกว่าหนึ่งปี เช่น การซื้อขายพันธบัตร หุ้นกู้ และหุ้นสามัญ เป็นต้น ตลาดทุนอาจแบ่งออกได้เป็นตลาดทุนในประเทศและตลาดทุนต่างประเทศ

โดยที่ตลาดเงินและตลาดทุนอยู่ในตลาดการเงิน แต่ก็มี ความแตกต่างกันหลายประการ คือ ความแตกต่างทางด้านระยะเวลาของการให้กู้ยืม ความเสี่ยง ตราสารที่ใช้ในการกู้ยืม ประเภทของสถาบันในตลาด วัตถุประสงค์ในการกู้ วิธีการกู้ และลักษณะผู้กู้ยืม



ภาพที่ 2.2 โครงสร้างสังเขปตลาดการเงินของไทย

ปัญหาของตลาดการเงินในประเทศไทย ได้แก่

1. ปัญหาโครงสร้างของตลาดการเงินในประเทศไทย
2. ปัญหาความมั่นคงของสถาบันการเงิน
3. ปัญหาความไม่สมดุลระหว่างการลงทุนและการออมในประเทศ
4. ปัญหาการพัฒนาตลาดทุนไม่เพียงพอ
5. ปัญหาการกระจุกตัวสูง (High Concentrations) ของสถาบันการเงิน

2.2.1 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับสถาบันการเงิน

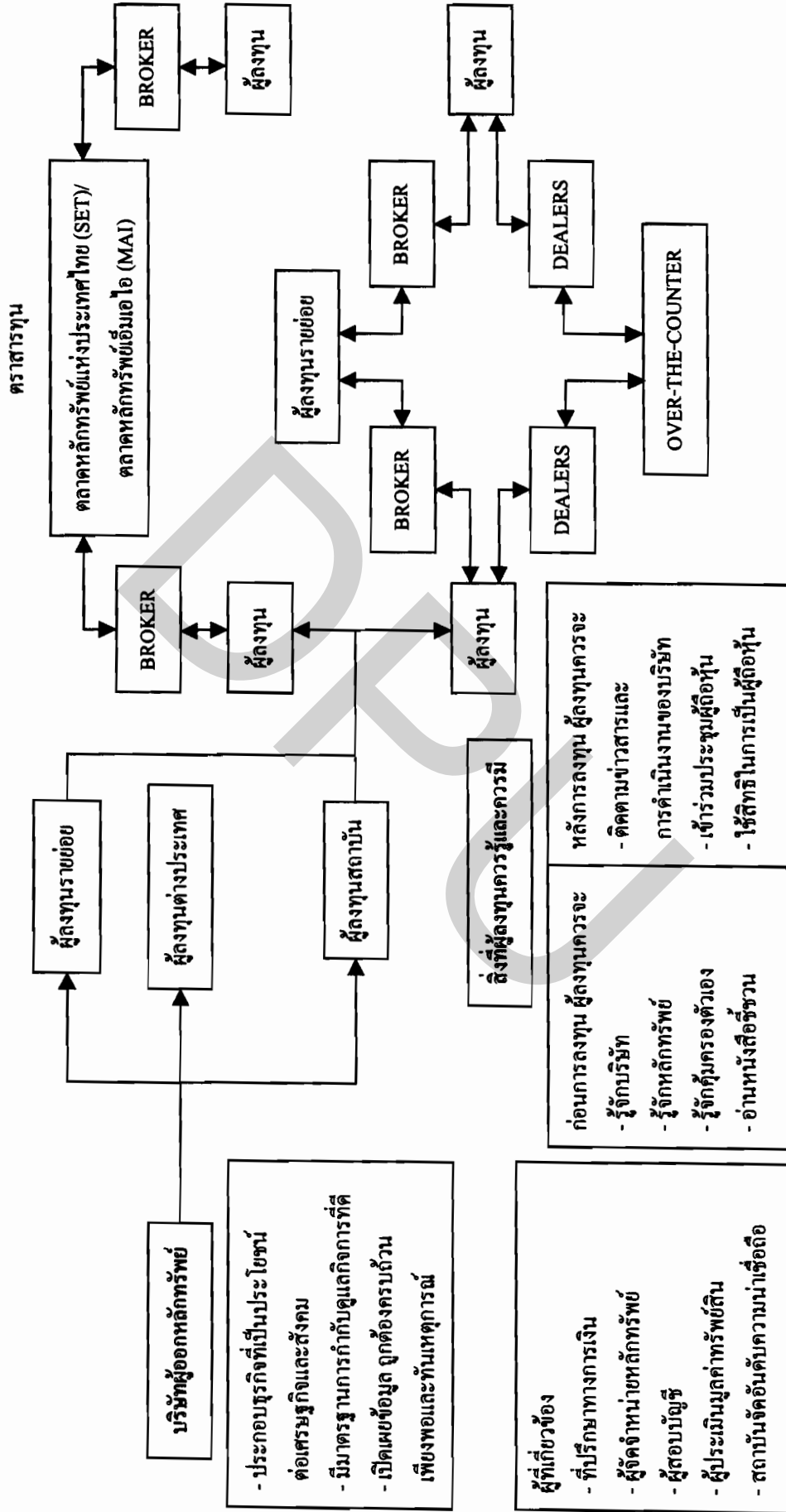
สถาบันการเงินเป็นแหล่งเงินในระบบที่มีความสำคัญในการส่งเสริมความคล่องตัวในการลงทุนด้านต่างๆ ให้แก่นักลงทุน และถึงแม้ปัจจุบันนักลงทุนหลายรายมีความสามารถที่จะแสวงหาแหล่งเงินทุนได้เองโดยตรงกับเจ้าของเงินหรือนักลงทุน (Investors) ก็ตาม แต่สถาบันการเงินก็ยังมีบทบาทสำคัญต่อการลงทุนอยู่มากและที่สำคัญที่สุด ก็คือ ธนาคารพาณิชย์เพราะมีความมั่นคงและมีความสามารถในการให้บริการธุรกิจเพื่อการลงทุนรายใหญ่ๆ ได้ มากกว่าสถาบันการเงินในรูปแบบอื่น ไม่ว่าจะเป็นบริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากนโยบายของธนาคารพาณิชย์ในอันที่จะเพิ่มผลกำไรจากการบริหารงานอย่างรวดเร็ว และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า จึงทำให้การปล่อยสินเชื่อกระทำไปโดยไม่มีการพิจารณาให้รอบคอบ เพราะการเน้นที่การบริการอย่างรวดเร็วในการให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายใหญ่ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินธุรกิจอย่างบรรลุเป้าหมายมากกว่าที่จะคำนึงถึงสถานะทางการเงิน หรือมูลค่าหลักประกัน ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อให้สามารถปล่อยกู้ได้สัดส่วนที่ต้องการหรือปล่อยเงินกู้ให้บริษัทในเครือเดียวกัน เพื่อใช้ในกิจการส่วนตัวหรือปล่อยสินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง โดยมีการรับผลประโยชน์จากการปล่อยสินเชื่อนั้น เป็นต้น ลักษณะการกระทำเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของการให้สินเชื่อ กล่าวคือ เป็นการมองในแง่เป้าหมายทางการตลาดจนขาดความระมัดระวังในเรื่องความเสี่ยงในหนี้ที่เกิดขึ้น เพราะลักษณะในการให้สินเชื่อที่กล่าวมาจะทำให้เกิดความเสี่ยง ซึ่งอาจมีผลเสียหายต่อความมั่นคงเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน หากมีหนี้สูญเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากก็จะกระทบเศรษฐกิจของประเทศอันนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ดังที่ได้เกิดขึ้นมาแล้วในปี 2540

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว สถาบันการเงินโดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ได้ถูกผู้กระทำผิดใช้เป็นเครื่องมือในการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการฟอกเงิน การทุจริตในการโอนเงิน โฆษกวันข้ามชาติ อาชญากรรมบัตรเครดิต การยกยอกน้อโกงที่กระทำโดยผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจสั่งการของสถาบันการเงิน รวมตลอดไปถึงอาชญากรรมทางการเงินในรูปแบบต่างๆ ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาระดับชาติและระหว่างประเทศ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรีบแก้ไข

ด้วยเหตุนี้บรรดาประเทศที่ได้รับความเสียหายจากพฤติกรรมดังกล่าว จึงได้ร่วมมือกันวางกฎเกณฑ์และข้อบังคับ เพื่อให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามเป็นแนวทางเดียวกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องความร่วมมือในการดำเนินคดีอาญา ความร่วมมือในการริบทรัพย์ข้ามชาติ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน รวมตลอดไปถึงบรรดาเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการในลักษณะเดียวกันด้วย

ตลาดแรก : บริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ กับผู้ลงทุน

ตลาดรอง : ผู้ลงทุน กับผู้ลงทุน



ภาพที่ 2.3 โครงสร้างตลาดทุน

2.2.2 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับตลาดทุน

ตลาดทุนของประเทศไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ นับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขึ้นมาในปี 2518 จนถึงปัจจุบัน โดยมีตลาดหลักทรัพย์ฯ ทำหน้าที่เป็นตลาดรองหรือศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ และมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการออมทรัพย์ของผู้ลงทุน และการระดมทุนระยะยาวของภาครัฐและเอกชน อย่างไรก็ตามการขยายตัวของตลาดทุนมีส่วนสำคัญในการจูงใจให้ผู้ลงทุนส่วนหนึ่งเข้ามาแสวงหากำไรโดยการเก็งกำไรจากการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ นอกจากนี้ยังมีผู้ลงทุนผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนส่วนหนึ่งพยายามแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบของการกระทำอันไม่เป็นธรรมต่างๆ เช่น การสร้างราคาหลักทรัพย์ การใช้ข้อมูลภายใน รวมทั้งมีบุคคลบางกลุ่มเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ลงทุนโดยการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับอนุญาต การกระทำเหล่านี้ล้วนเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ โดยรวมและบั่นทอนความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด. ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุน จึงมีหน้าที่สำคัญในการกำกับดูแลธุรกรรมที่เกิดขึ้นในตลาดทุนให้เป็นไปอย่างยุติธรรม โปร่งใส และสามารถคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุนได้อย่างแท้จริง โดยได้กำหนดให้มีมาตรการในการดำเนินการกับผู้กระทำผิดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ

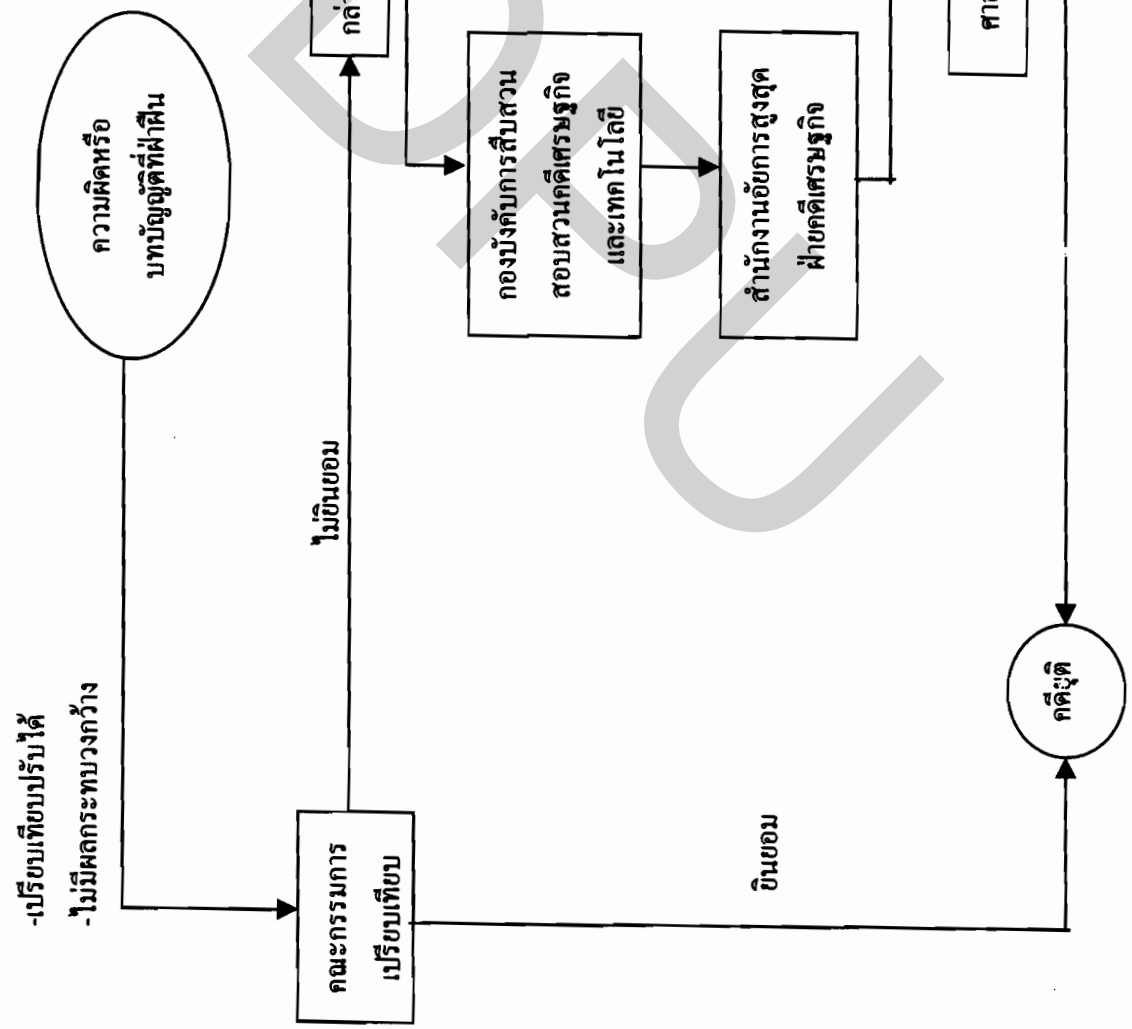
อย่างไรก็ดี ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ยังคงสร้างความเสียหายและยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง รูปแบบของการกระทำที่ผิดนั้นสามารถแสดงให้เห็นได้ตามแผนภาพดังนี้

1. เป็นมาตรการที่เปรียบเทียบไม่ได้

เช่น ทูริค ม.307 , 311

2. เปรียบเทียบปรับได้แต่มีผลกระทบวงกว้าง

เช่น ปั่นหุ้น ม.243



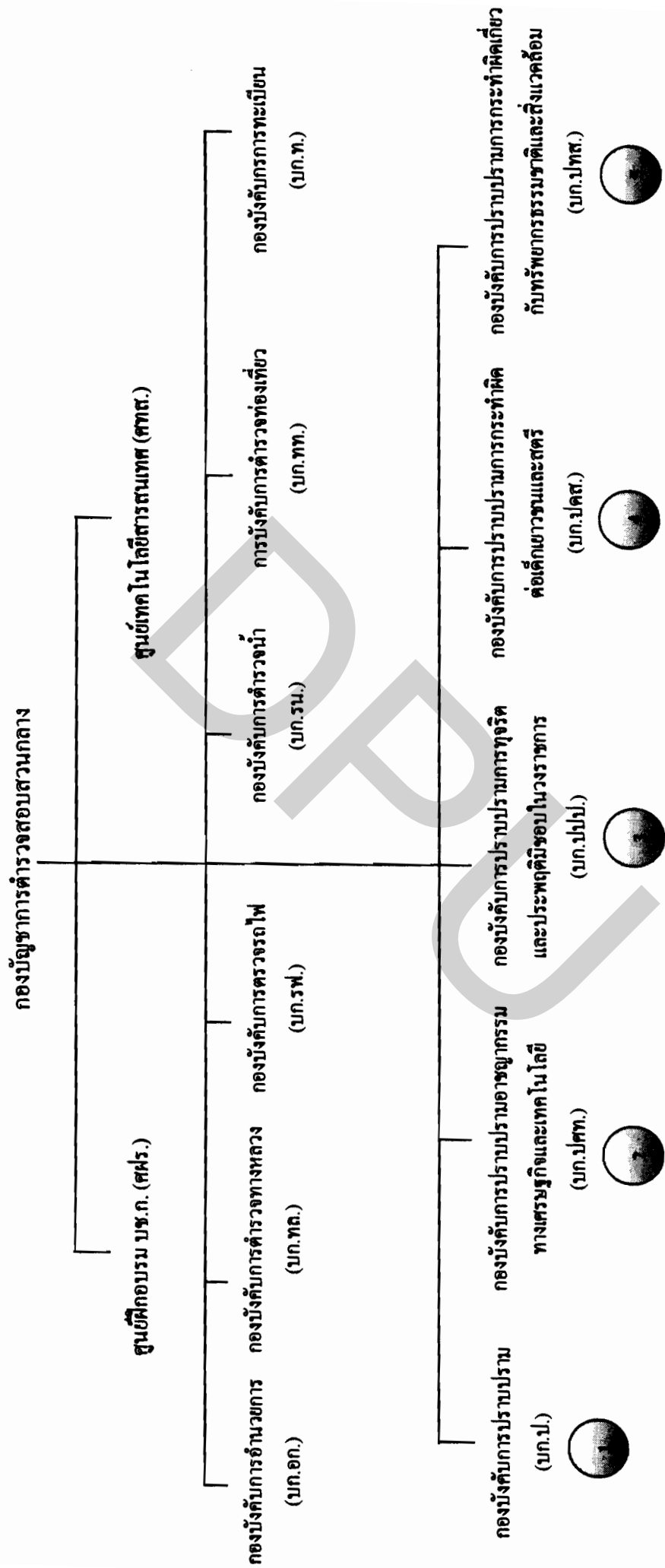
ภาพที่ 2.4 แสดงการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2.3.1 กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี⁶

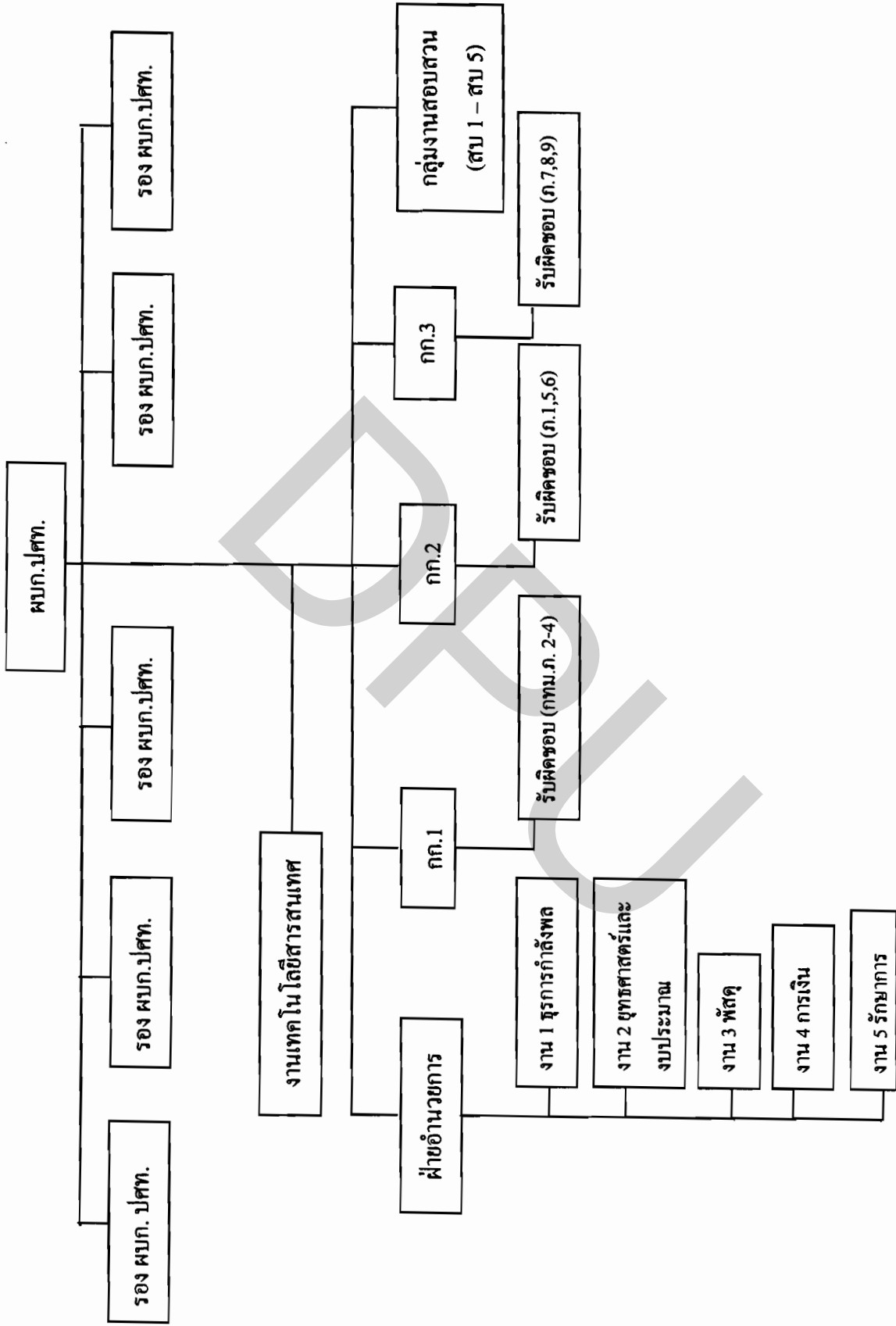
กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี (บก.ปศท.) เดิมใช้ชื่อว่า กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ เริ่มตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2508 โดยใช้ชื่อในขณะนั้นว่า กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกรมตำรวจในระยะแรก มีหน้าที่ส่วนใหญ่เกี่ยวกับงานทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรทั่วราชอาณาจักร ต่อมาวันที่ 25 กรกฎาคม 2530 ได้ปรับปรุงโครงสร้าง ใช้ชื่อว่า กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ และโอนงานไปขึ้นกับกองตรวจคนเข้าเมือง วันที่ 30 ธันวาคม 2534 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ปรับปรุงโครงสร้างใหม่ โดยให้อยู่ในสังกัด กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง วันที่ 20 มีนาคม 2535 พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2535 มีผลตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจมาอยู่ในสังกัด กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ปัจจุบันกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจเปลี่ยนชื่อเป็น กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2548 ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มีผลตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา และยังคงอยู่ในสังกัด กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ดังโครงสร้างต่อไปนี้

⁶ <http://www.cib.police.go.th/about.html>.



ภาพที่ 2.5 แผนผังโครงสร้างหน่วยงาน บช.ก.สายการบังคับบัญชา

1. กองบังคับการปราบปราม (บก.ป.) มีหน้าที่รับผิดชอบ กรณีเมื่อมีคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน ผู้มีอิทธิพล มีอำนาจ อาวุธสงคราม ปฏิบัติการพิเศษเกิดขึ้น
2. กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี (บก.ปศท.) มีหน้าที่รับผิดชอบกรณีเมื่อมีคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี
3. กองบังคับการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (บก.ปปป.) มีหน้าที่รับผิดชอบกรณีเมื่อมีคดีความผิดเกี่ยวกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตในวงราชการ
4. กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดต่อเด็กเยาวชนและสตรี (บก.ปคส.) มีหน้าที่รับผิดชอบกรณีเมื่อมีคดีความผิดเกี่ยวกับการละเมิดการกระทำต่อเด็ก เยาวชนและสตรี แรงงาน การจัดระเบียบสังคม
5. กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (บก.ปทส.) มีหน้าที่รับผิดชอบกรณีเมื่อมีคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม



ภาพที่ 2.6 แผนผังการแบ่งส่วนราชการกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี (บก.ปศท.)

อำนาจหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมาย

กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ประกอบด้วย

- (1) ฝ่ายอำนวยการ
- (2) กองกำกับการ 1
- (3) กองกำกับการ 2
- (4) กองกำกับการ 3
- (5) กลุ่มงานสอบสวน

อำนาจหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมายโดยหลัก⁷ คือ

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทั่วราชอาณาจักร
- (2) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือการกระทำความผิดโดยใช้คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีอื่น
- (3) ปฏิบัติงานร่วมกัน หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ยังมีหน้าที่ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนดดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายอำนวยการ แบ่งออกเป็น 5 งาน คือ
 - งาน 1 มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการกำลังพล
 - งาน 2 มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานยุทธศาสตร์และงบประมาณ
 - งาน 3 มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานพัสดุ
 - งาน 4 มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการเงิน
 - งาน 5 มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานรักษาการณ์

⁷ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548. (2548, 30 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 122, ตอนที่ 51. หน้า 41.

2. กองกำกับการ 1 (กก.1)

มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมสืบสวนสอบสวน การกระทำผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การกระทำความผิดโดยใช้ คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีอื่น หรือการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ดังกล่าวในเขตพื้นที่รับผิดชอบและเขตพื้นที่ปกครองของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธร ภาค 2 ตำรวจภูธรภาค 3 และตำรวจภูธรภาค 4 รวมทั้งงานอื่นที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

3. กองกำกับการ 2 (กก.2)

มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนสอบสวน การกระทำผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และการกระทำความผิดโดยใช้ คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีอื่น หรือการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ดังกล่าวในเขตพื้นที่รับผิดชอบและเขตพื้นที่ปกครองของตำรวจภูธรภาค 1 ตำรวจภูธรภาค 5 และ ตำรวจภูธรภาค 6 รวมทั้งงานอื่นที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่ง ของผู้บังคับบัญชา

4. กองกำกับการ 3 (กก.3)

มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนสอบสวน การกระทำผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การกระทำความผิดโดยใช้ คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีอื่น หรือการกระทำผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ดังกล่าวในเขตพื้นที่รับผิดชอบและเขตพื้นที่ปกครองของตำรวจภูธรภาค 7 ตำรวจภูธรภาค 8 และ ตำรวจภูธรภาค 9 รวมทั้งงานอื่นที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง ของผู้บังคับบัญชา

5. กลุ่มงานสอบสวน (สบ.1 – สบ.5)

มีอำนาจหน้าที่สอบสวนการกระทำผิดที่มีโทษทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ การกระทำความผิดโดยใช้คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยี หรือการกระทำทางอาญาตามกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องทั่วราชอาณาจักร โดยปฏิบัติงานดังนี้

(1) พิจารณาศึกษาค้นคว้า ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ รวมทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(2) พิจารณาศึกษาค้นคว้ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(3) สอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และการกระทำความผิด โดยใช้คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีอื่น และการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวที่ราชอาณาจักร

(4) เป็นที่ปรึกษาดำเนินการเร่งรัดประสานงานและติดตามประเมินผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางคดี ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา

(5) งานการรายงาน การดำเนินการทางคดีตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา งานอื่นที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ^๘

1. ความผิดเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร ได้แก่
 - 1.1 ความผิดเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา
 - 1.2 ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายปริวรรตเงินตรา
 - 1.3 ความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
 - 1.4 การฉ้อโกงโดยเอกสารผ่านทางธนาคารในการส่งสินค้าไปยังต่างประเทศ
 - 1.5 การฉ้อโกงโดยการใช้เอกสารเลตเตอร์ออฟเครดิต หรือเอกสารการโอนเงิน หรือตัวแลกเงินระหว่างประเทศปลอม
 - 1.6 การฉ้อโกงด้วยการใช้พันธบัตร สิทธิบัตรหรือใบหุ้นปลอมหรือใช้โดยมิชอบ
 - 1.7 การฉ้อโกงในการซื้อขายตลาดค้าผลิตผลล่วงหน้า
 - 1.8 การฉ้อโกงในการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 - 1.9 การฉ้อโกงด้วยการใช้บัตรเครดิต ตัวแลกเงินเดินทางระหว่างประเทศปลอม
 - 1.10 การฉ้อโกงหรือลักทรัพย์จากเครื่องจ่ายเงินอัตโนมัติ
 - 1.11 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงเงินตรา
2. ความผิดเกี่ยวกับการค้าและการพาณิชย์ ได้แก่
 - 2.1 การฉ้อโกงและฉ้อฉลในการซื้อสินค้าจำนวนมาก
 - 2.2 การล้มละลายโดยฉ้อฉล
 - 2.3 การให้หรือการโอนยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินและนิติบุคคลในทางการค้า โดยมิชอบ
 - 2.4 การปลอมแปลงใบส่งสินค้า

^๘ แบบทำคำสั่งอัยการที่ 26/2531 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531.

- 2.5 การจัดตั้งนิติบุคคลโดยมิชอบ
- 2.6 การฉ้อโกงโดยใช้เทคโนโลยีแผนใหม่ เช่น การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เทเล็กซ์
- ปลอม
- 2.7 การปลอมแปลงดวงตราไปรษณีย์ขากรและอากรแสตมป์
- 2.8 การฉ้อโกงทางการค้าโดยใช้อุบาย
- 2.9 การฉ้อโกงบริษัทประกันภัย
- 2.10 การฉ้อโกงและการปลอมแปลงบัตร โดยสาธารณพาหนะในการเดินทาง หรือ เอกสารเดินทาง
- 2.11 การเปิดเผยความลับทางการค้าและทรัพย์สินทางปัญญา
- 2.12 การละเมิดลิขสิทธิ์ทางวรรณกรรมและศิลปกรรม
- 2.13 ความผิดเกี่ยวกับสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า
- 2.14 ความผิดเกี่ยวกับการค้าและการพาณิชย์ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ
3. ความผิดเกี่ยวกับการควบคุม โภคภัณฑ์และคุ้มครองผู้บริโภค และการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับอาหารและยา และกรณีอื่นๆ ในลักษณะเดียวกัน ดังกล่าว
4. ความผิดเกี่ยวกับการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด
5. ความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร สุลกากร สรรพากรและสรรพสามิต

ความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ แร่ น้ำมันเชื้อเพลิงปิโตรเลียม และอื่นๆ ลักษณะเดียวกัน (ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรไม้ได้อยู่ในอำนาจของกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเพราะมีหน่วยงานเฉพาะอยู่แล้ว)

เพื่อผลสัมฤทธิ์ในการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และเพื่อให้แนวทางปฏิบัติ และมาตรการทางกฎหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สำนักงานอัยการสูงสุด จึงได้มีคำสั่งจัดตั้ง สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากรขึ้น แยกต่างหากจากกองคดีอาญาทั่วไป โดยประสานงานร่วมกับ กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี มีพนักงานอัยการรับผิดชอบ การดำเนินคดีอันเกี่ยวกับคดีเศรษฐกิจและทรัพยากรโดยเฉพาะ

2.3.2 สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร

สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร เป็นหน่วยงานในสำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวง อันเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจตามที่กฎหมายกำหนด สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากรได้จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15⁹ แห่งพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. 2548 ตามคำสั่งกรมอัยการ ให้มีฐานะเป็นกองย่อยในกองคดีอาญาเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2531 ต่อมาโดยคำสั่งกรมอัยการที่ 26/2531 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2531 กำหนดให้ความผิดแบบทำยคำสั่งดังกล่าวที่มีได้อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลแขวง เป็นคดีเศรษฐกิจและทรัพยากรและให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาของกองคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร ซึ่งก็คือสำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากรในปัจจุบัน มีส่วนราชการในสังกัด 5 สำนักงาน ดังต่อไปนี้

อำนาจหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมาย

1. ฝ่ายกิจการทั่วไป
 - มีอำนาจหน้าที่
 - รับผิดชอบงานธุรการ งานสารบรรณคดี งานบริหารงานบุคคล งานเลขานุการ งานงบประมาณ งานการเงินและการบัญชี งานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ พัสดุ และยานพาหนะของสำนักงาน
 - ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
2. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร 1
 - ตั้งอยู่ที่อาคารถนนรัชดาภิเษก ชั้น 6 รับผิดชอบความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยประสานงานร่วมกับศาลอาญา
3. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร 2
 - ตั้งอยู่ที่อาคารถนนรัชดาภิเษก ชั้น 6 รับผิดชอบความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยประสานงานร่วมกับศาลอาญา
4. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร 3
 - ตั้งอยู่ที่อาคารหลักเมือง ชั้นที่ 5 รับผิดชอบความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยประสานงานร่วมกับศาลอาญารุงเทพใต้

⁹ มาตรา 15 ในการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่องหรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติได้

5. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร 4
ตั้งอยู่ที่อาคารหลักเมือง ชั้นที่ 4 รับผิดชอบความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
ในเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายโดยประสานงานร่วมกับศาลอาญากรุงเทพใต้
6. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร 5
ตั้งอยู่ที่อาคารธนบุรี ชั้นที่ 2 รับผิดชอบความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
ในเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายโดยประสานงานร่วมกับศาลอาญาธนบุรี

คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ

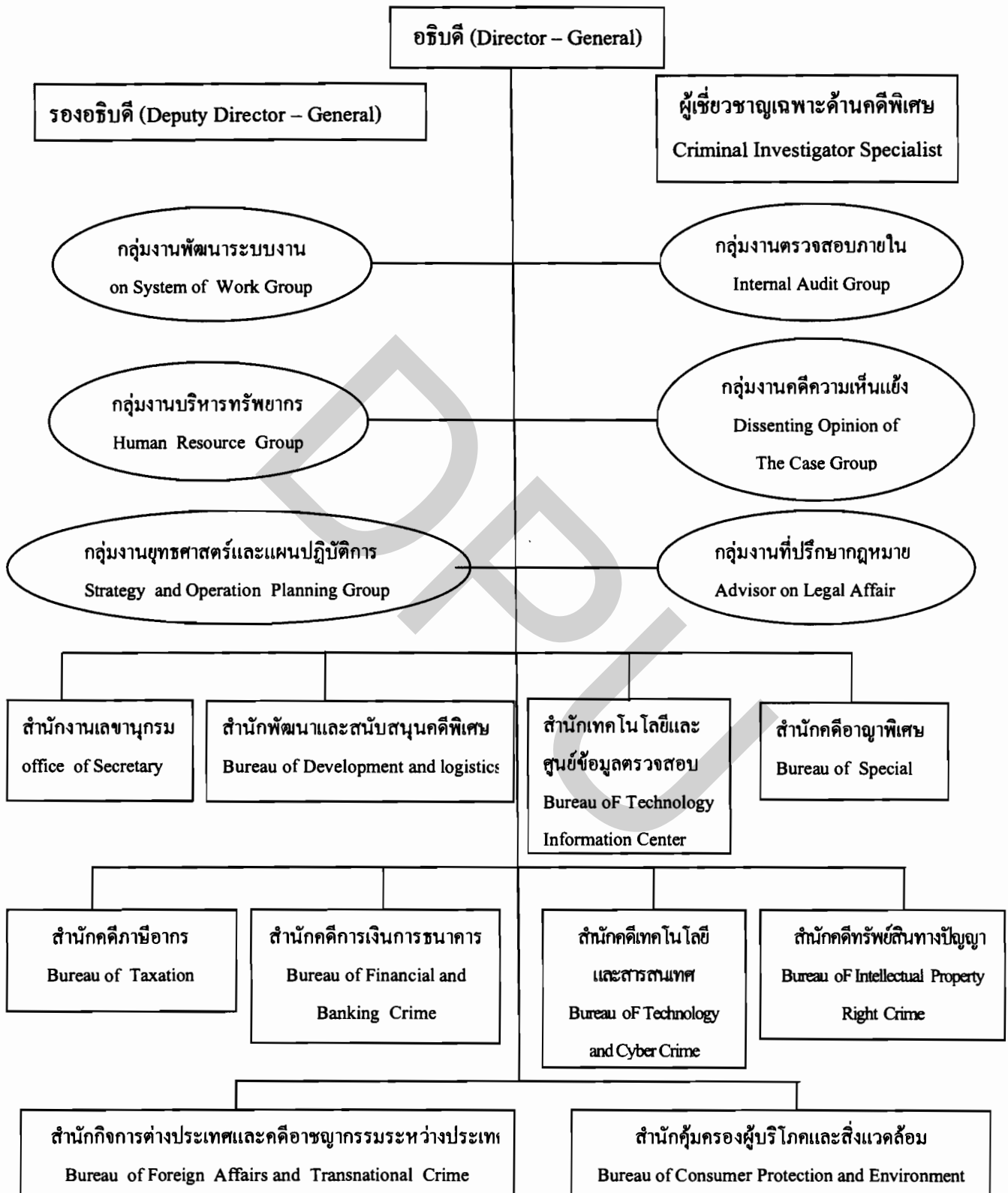
สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร รับผิดชอบคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกับกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ซึ่งทั้งสองหน่วยงานจะประสานงานร่วมกัน โดยที่พนักงานสอบสวนจะสรุปสำนวนความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในอำนาจ แล้วส่งไปยังสำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร เพื่อพนักงานอัยการพิจารณาสั่งฟ้อง หรือสั่งไม่ฟ้องต่อศาล

แม้รัฐบาลจะได้ดำเนินการจัดตั้งกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร ขึ้นมาเพื่อควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็ตาม แต่ก็มิได้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากปริมาณคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมิได้ลดลง แต่คดีความผิดบางประเภทกลับเพิ่มขึ้นและทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ทำความเสียหายมูลค่ามหาศาลกับประเทศด้วยเหตุนี้เองรัฐบาลจึงจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นเพื่อควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษ โดยให้อำนาจหน้าที่การบังคับใช้กฎหมายและเทคนิคพิเศษบางประการเพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2.3.3 กรมสอบสวนคดีพิเศษ¹⁰

กรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of Special Investigation) เป็นองค์กรสหวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเชิงรุก เพื่อป้องกันปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมุ่งมั่นอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้วยความเชี่ยวชาญพิเศษ สุจริต โปร่งใส สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน

¹⁰ http://www.dsi.go.th/dsi/about_box.jsp?detail=2



ภาพที่ 2.7 กรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of Special Investigation)

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาด้านเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ไปตลอดถึงการก่ออาชญากรรม ซึ่งพัฒนาจากการใช้ความรุนแรงเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก การใช้เทคโนโลยีคุณภาพสูงและช่องว่างของกฎหมายปิดบังความผิดของตน มีอิทธิพลและเครือข่ายองค์กรโยงใยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี จึงต้องมีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้น โดยอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรม ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า DEPARTMENT OF SPECIAL INVESTIGATION มีชื่อย่อว่า DSI ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านต่างๆ พัฒนารูปแบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรหนึ่งซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการปฏิรูประบบราชการ ทำให้ประชาชนและประเทศชาติได้รับความเป็นธรรมและประโยชน์สูงสุด

กรมสอบสวนคดีพิเศษของไทยที่จัดตั้งขึ้นนี้ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าได้รับอิทธิพลทางแนวคิดของหน่วยงานสืบสวนกลางที่มีชื่อเสียงของสหรัฐอเมริกา คือ หน่วยงาน FBI จึงเป็นที่เรียกกันว่า หน่วย FBI ประเทศไทย¹¹ จากการศึกษาวิจัยข้อสังเกตว่า ประเทศไทยมีลักษณะเป็นรัฐเดี่ยว (Single State) มิใช่มลรัฐ (Federal State) หรือสหรัฐ (United States) สำหรับสหรัฐอเมริกานั้นมีการกระจายอำนาจสู่การปกครองท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์แบบ แต่ละรัฐ (State) มีอำนาจออกกฎหมายเป็นของตนเองและต่างเป็นอิสระต่อกัน ด้วยความแตกต่างดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้อาชญากรหลบหนีข้ามเขตรัฐหนึ่ง ไปอีกรัฐหนึ่งเพื่อหลบหนีการจับกุมของตำรวจท้องถิ่น ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการให้รัฐบาลกลางมีอำนาจในการปราบปรามอาชญากรรมข้ามแดน หน่วยงานตำรวจของรัฐบาลกลาง (Federal Police) ดังกล่าว ได้แก่ สำนักงานสืบสวนสอบสวนแห่งรัฐบาลกลาง (Federal Bureau of Investigation หรือ FBI) สำนักงานปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กองตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้สังกัดกระทรวงมหาดไทย (Ministry of Interior)

¹¹ อำนวย นิมมะโน. (2546). แนวทางการบริการงานกรมสอบสวนคดีพิเศษ. หน้า 150 – 151.

สำหรับแนวคิดหรือรูปแบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของทั้ง Crime Control Model และ Due Process Model นั้น มีความแตกต่างกันในรูปแบบแนวคิดและวิธีปฏิบัติ แต่ทั้งสองรูปแบบมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม และวิธีที่ดีที่สุด คือ การผสมผสานทั้งสองรูปแบบ กล่าวคือ ไม่คำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลจนไร้ขอบเขตจนเลยการควบคุมอาชญากรรม ขณะเดียวกันต้องไม่มุ่งควบคุมอาชญากรรมจนกระทั่งละเลยต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ทั้งนี้เพื่อผลสุดท้ายอันเป็นเป้าประสงค์ คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของพลเมือง

ดังนั้นกรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรมพิเศษนี้ จึงได้รับอิทธิพลแนวคิดที่มาจากรูปแบบการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) และ ขณะเดียวกันจะต้องไม่ละเลยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลตามแนวคิดของหลักกระบวนการนิติธรรม (Due Process Model) ซึ่งทั้งสองแนวคิดและรูปแบบดังกล่าว ต่างมีจุดอ่อนและจุดแข็งด้วยกันทั้งสองระบบ เพียงแต่ต้องหาจุดตัดที่สมดุลให้ได้

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ¹² ได้มีการพัฒนามาจากหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศญี่ปุ่น กระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยและกระบวนการยุติธรรมในประเทศญี่ปุ่นมีโครงสร้างทางกฎหมายที่มีลักษณะเด่นและคล้ายคลึงกันมาก คือ โครงสร้างของกฎหมายเป็นระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์หรือระบบประมวลกฎหมาย โดยได้รับอิทธิพลมาจากประเทศในภาคพื้นยุโรป เช่น ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งวิธีการดำเนินคดีอาญาจะใช้หลักไต่สวน (Inquisitorial System) แต่ในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นกลับใช้แนวปฏิบัติวิธีการดำเนินคดีอาญาในระบบปฏิปักษ์ (Adversary System) ซึ่งเป็นแนวคิดในระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ปรัชญาของการค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาในระบบนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานที่ว่า คู่ความทั้งสองฝ่ายมีฐานะเท่าเทียมกัน และคู่ความทั้งสองฝ่ายต้องต่อสู้กันอย่างยุติธรรมต่อหน้าศาล ซึ่งวางตัวเป็นกลางเพื่อค้นหาและแสดงความจริงให้ปรากฏ

ในระบบกฎหมายของประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากระบบคอมมอนลอว์ บทบาทของอัยการในฐานะที่เป็นองค์กรกึ่งตุลาการ (Quasi - Judicial Body) ยังจะไม่ชัดเจนนัก อัยการจะไม่มีหน้าที่ที่ชัดเจนที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่มุขที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม โดยหน้าที่ของอัยการในระบบนี้จะมีลักษณะเป็นฝ่ายโจทก์คือเป็นทนายฝ่ายรัฐเท่านั้น แต่รากฐานของปรัชญาความคิดจะไม่เหมือนกับองค์กรอัยการในประเทศที่เป็นซีวิลลอว์ เนื่องจากการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือการรวบรวมแสวงหาพยานหลักฐานจะเป็นการกระทำโดยตรง

¹² พิศัยภูม หารัศมี. การจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย. หน้า 58-59.

หรือโดยอ้อมจากประชาชนหรือศาล เช่น การให้ศาลเข้าควบคุมการใช้มาตรการบังคับอย่างเคร่งครัด หรือการที่มีคณะลูกขุนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนเป็นผู้กลั่นกรองดุลยพินิจของศาลในการวินิจฉัย ข้อเท็จจริง และในการพิพากษาคดี เป็นต้น ซึ่งตรงข้ามโดยสิ้นเชิงกับการดำเนินคดีอาญาในระบบ กฎหมายแบบซีวิลลอว์ที่จะกำหนดบทบาทของตำรวจ อัยการ และศาล ให้มีหน้าที่ในการเข้าค้นหา ความจริง ทุกองค์การที่เข้าร่วมเกี่ยวข้องต้องปฏิบัติงานโดยไม่ลำเอียงหรือเข้าข้างฝ่ายใดเพื่อให้เกิด ความเที่ยงตรงโดยมีกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างองค์กรอย่างเคร่งครัด อัยการในระบบนี้ จึงมีหน้าที่โดยตรงในการเข้าค้นหาความจริงเพื่อที่จะนำเสนอข้อเท็จจริงในปรากฏแก่ศาล เพื่อที่ ศาลจะใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษอย่างเหมาะสม

อำนาจหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมาย

1. ป้องกัน ปราบปราม และควบคุมอาชญากรรมที่มีผลกระทบร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
2. พัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ รูปแบบ วิธีการ และมาตรการในการป้องกันปราบปราม และควบคุมอาชญากรรมที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ
3. พัฒนาโครงการและการบริหารจัดการองค์กร
4. พัฒนาบุคลากรโดยเสริมสร้างศักยภาพในด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และขวัญกำลังใจ
5. ประสานส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกัน ปราบปราม และควบคุม อาชญากรรมกับทุกภาคส่วนทั้งภายในและต่างประเทศ

คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ¹³ และเงื่อนไขคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เข้าสู่ระบบ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ คดีความผิด ทางอาญาดังต่อไปนี้

- (1) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญญัติท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมาย ดังกล่าวจะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

¹³ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 21.

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบ เศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์การอาชญากรรม หรือ

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน ทั้งนี้ ตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนด

(2) คดีความผิดอาญาทางอาญาอื่นนอกจาก (1) ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่ง จะต้องดำเนินการ โดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคดีที่มีการกระทำ ความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดย พนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวน สอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วย และให้ถือว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

บรรดาคดีใดที่ได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้ถือว่า การสอบสวนนั้นเป็นการสอบสวนในคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน การกระทำความผิดด้วย

นอกจากนี้ยังมีบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ระบุคดีความผิด อาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด จำนวน 22 พระราชบัญญัติ และอีก 5 พระราชบัญญัติ ซึ่งประกาศ ในกฎกระทรวง โดยคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อยู่ในลำดับที่ 22

1. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
2. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า
3. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
4. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจ เกรดเครดิตฟองซิเออร์
5. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์

6. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
7. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
8. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม
9. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
10. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า
11. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา
12. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตใน

ราชอาณาจักร

13. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน
14. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย
15. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด
16. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
17. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
18. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์
19. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
20. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
21. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร
22. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

คดีความผิดอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 บัญชีท้ายประกาศ กคพ. ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2547) คือ¹⁴

1. คดีความผิดตามประมวลรัษฎากร
2. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
3. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต
4. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา
5. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

¹⁴ กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ, 2547.

เงื่อนไขคดีเข้าสู่การสอบสวนคดีพิเศษ คือ นอกจากคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ซึ่งมีทั้งสิ้น 22 คดีความผิดและที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยการเสนอแนะของกคพ. (คือการกำหนดบัญชีเพิ่มเติมนั่นเอง) ทั้งนี้ ไม่ว่าจะปฏิบัติตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติหรือตามกฎกระทรวง ก็จะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 21 (1) (ก) (ข) (ค) หรือ (ง) ได้แก่

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวม พยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

อีกทั้งจะต้องเป็นไปตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนดด้วย ดังนั้น คดีพิเศษประเภทที่ 1 นี้ จึงต้องเป็นคดีที่มีความสำคัญมากและมีลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะ เป็นที่น่าสังเกตว่าบทบัญญัติตามมาตรา 21 (1) (ก) (ข) (ค) หรือ (ง) ดังกล่าว มีลักษณะเป็นนามธรรม จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิด เพื่อให้มีลักษณะเป็นนามธรรมขึ้นและทั้งนี้มาตรา 10 วรรคท้าย ได้กำหนดไว้ด้วยว่า จะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ตัวอย่าง รายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. อาจกำหนดขึ้น “กำหนดให้คดีความผิดตามมาตรา 4 และมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ที่อ้างหรือเชื่อว่ามีจำนวนผู้เสียหายตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป หรือมีจำนวนผู้ยืมเงินรวมกันตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป หรืออธิบดีมีคำสั่งให้ทำการสืบสวนสอบสวน แล้วแต่กรณี เป็นคดีพิเศษ” จากตัวอย่างดังกล่าว หากมีการกำหนดเช่นนี้ เฉพาะคดีความผิดที่มีลักษณะพิเศษดังกล่าวเท่านั้น จะต้องทำการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ส่วนคดีความผิดในฐานความผิดเดียวกัน แต่ไม่ได้มีลักษณะพิเศษดังกล่าว ก็ทำการสืบสวนสอบสวนตามปกติ โดยอาจเป็นความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นอกจากนี้ ในวรรคสอง วรรคสาม และวรรคท้าย ยังกำหนดสาระสำคัญไว้ด้วยว่า ในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วยและให้ถือว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

สำหรับคดีเกี่ยวกับการกระทำอันธรรมดาในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น เพื่อเป็นการระบุนำให้ชัดเจนถึงอำนาจหน้าที่และไม่ให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีและกรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงมีประกาศ กคพ. เรื่อง การกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามบัญชีท้ายประกาศ กคพ. ออกตามความในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งได้กำหนดมาตราต่างๆ แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ อันถือว่าเป็นมาตราที่เข้าข่ายการกระทำผิดตามข้อ 20 ความว่า

ข้อ 20. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ความผิดที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา 278 มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 296 มาตรา 297 มาตรา 301 และมาตรา 306 ถึง มาตรา 315 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2538

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีพิเศษ ให้ กคพ. มีอำนาจออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง¹⁵ เช่น ระเบียบวิธีระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การดำเนินการเกี่ยวกับหมายเรียกและหมายอาญา การจับ การควบคุม การขัง การค้น การปล่อยชั่วคราว การสืบสวน การสอบสวน การเปรียบเทียบปรับ การส่งมอบคดีพิเศษ และการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับคดีอาญาในระหว่างหน่วยงานของรัฐ รวมถึงขอบเขตความรับผิดชอบของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าพนักงานอื่นของรัฐ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่ง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผลกระทบของการกระทำผิดและประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาได้อย่างทั่วถึง ในการนี้อาจกำหนดให้กรณีใดต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้ อีกทั้งการแลกเปลี่ยน

¹⁵ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 22.

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคดีพิเศษ การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการ สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ¹⁶ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี มีเจ้าหน้าที่คดีพิเศษคอยช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจดังต่อไปนี้¹⁷

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไปหรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(2) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณาชี้ค หรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (1) (2) (3) และ (4)

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด

¹⁶ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 23.

¹⁷ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 24.

เฉพาะการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (1) นอกจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้น ต้องชำระการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไปด้วย

ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า¹⁸ เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใด ซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้ ตามเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

1. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ
2. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว
3. ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือประสิทธิภาพมากกว่าได้

ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้¹⁹ ให้อธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจให้บุคคลใด จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน และให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน²⁰ เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ เช่นเดียวกับราชการทหารและตำรวจ

¹⁸ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 25.

¹⁹ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 27.

²⁰ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 29.

ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษคดีใด มีเหตุจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษ อธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเป็นที่ปรึกษาพิเศษได้²¹

เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดคดีพิเศษ²² กคพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีใดต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ขั้นเริ่มการสอบสวนแล้วแต่กรณีก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดี

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฉบับนี้ได้ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการสืบสวนสอบสวนพยานหลักฐานเบื้องต้นในกระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องมากกว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากอำนาจที่มากกว่านั้นอาจนำมาซึ่งปัญหาในการควบคุมการใช้อำนาจนั้นในอนาคตได้

2.3.4 สำนักงานคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานคดีพิเศษ ได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักงานอัยการสูงสุดที่ 71/2546 เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานอัยการสูงสุด (เพิ่มเติม) ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2546 และตามคำสั่งสำนักงานอัยการสูงสุดที่ 166/2546 เรื่อง โอนส่วนราชการและกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ ลงวันที่ 25 เมษายน 2546 ซึ่งแบ่งส่วนราชการและกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้ต่อไป

²¹ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 30.

²² พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ 2547, มาตรา 32.

อำนาจหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมาย

1. ฝ่ายกิจการทั่วไป

- รับผิดชอบงานธุรการ งานสารบบคดี งานบริหารงานบุคคล งานเลขานุการ งานงบประมาณ งานการเงินและการบัญชี งานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ พัสดุ และยานพาหนะของสำนักงาน
- ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1

- รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวงที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม ยกเว้นคดีทั้งปวงที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 2

- รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวง ซึ่งโอนมาจากสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวงตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอัยการสูงสุด ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวงที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่งสำนวนมาให้ดำเนินคดีตามที่อัยการสูงสุดมอบหมาย
- รับผิดชอบการดำเนินคดีกับบุคคลผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

4. สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 3

- รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวง ซึ่งโอนมาจากสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวงตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 เป็นผู้รับผิดชอบคดีอาญาและคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 25 พระราชบัญญัติ ซึ่งอยู่ในอำนาจการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งนอกเหนือจากความรับผิดชอบในการตรวจสอบสำนวนคดีเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องต่อศาลแล้ว พนักงานอัยการยังมีหน้าที่เข้าไปร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ขั้นเริ่มการสอบสวนจนเสร็จสิ้นการทำสำนวน อันเป็นมาตรการหนึ่งในการอุดช่องโหว่ของการพิจารณาสั่งไม่ฟ้อง เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะกล่าวหาว่าผู้ต้องหากระทำความผิดเพราะพนักงานอัยการขอมรู้เองอยู่แล้วว่า ต้องการพยานหลักฐานส่วนใดอีกเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องต่อศาล

2.4 เปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายของกรมสอบสวนคดีพิเศษกับกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย นอกจากนี้ให้จัดตั้งคณะกรรมการคดีพิเศษ หรือ กคพ. ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกฎหมาย อย่างน้อยด้านละ 1 คน โดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง นอกจากนี้ กคพ. ยังมีอำนาจหน้าที่ในการให้คำแนะนำแก่คณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษและกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดอันถือได้ว่าเป็นคดีพิเศษและต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ

กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ขึ้นตรงต่อกองบังคับการตำรวจสอบสวนกลาง มีพนักงานตำรวจเป็นพนักงานสอบสวน รับผิดชอบตามท้องที่ที่ได้รับมอบหมาย และสรุปสำนวนทำความเห็นเสนอไปยังสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร เพื่อพิจารณาสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องต่อศาล การทำสำนวนของพนักงานสอบสวนเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานโดยดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2. กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ โดยเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและมีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน นอกจากนี้ยังกำหนดคุณสมบัติพิเศษอื่นอีก เช่น สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมาย และสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา อันเทียบเท่ากับหลักเกณฑ์เบื้องต้นของผู้ที่จะสอบคัดเลือกเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาหรืออัยการผู้ช่วย นอกจากนี้ยังกำหนดค่าตอบแทนเป็นพิเศษเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม

กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่ด้านการสอบสวน ได้แก่ พนักงานสอบสวน (สบ.1) และพนักงานสอบสวน (สบ.2) ซึ่งมียศระหว่างร้อยตำรวจตรีถึงพันตำรวจโทเท่านั้น และต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ มีวุฒิการศึกษาสาขานิติศาสตร์หรือรัฐศาสตร์ การปฏิบัติงานไม่มีค่าตอบแทนพิเศษ เงินเดือนที่ได้รับเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

3. คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ คือ คดีความผิดทางอาญาที่มีความสลับซับซ้อนและจำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ หรือเป็นคดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ หรือคดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือคดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการหรือเป็นผู้สนับสนุน โดยให้ถือว่าคดีความผิดตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. และคดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้เป็นคดีพิเศษ

คดีอาญาที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี รัฐบาลได้กำหนดแบ่งประเภทไว้โดยเฉพาะแล้วพนักงานสอบสวนจะไม่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีอื่นใดนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงานจึงไม่เป็นการทับซ้อนกัน

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนของกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีพิเศษตามข้อบังคับและวิธีปฏิบัติที่ กคพ. กำหนดไว้

2.5 ผลดีจากการนำพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษมาใช้บังคับคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ มีดังต่อไปนี้

มาตราหลักในการบังคับใช้กฎหมาย คือ

มาตรา 23 ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วแต่กรณี

ให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษเพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีจำเป็นอธิบดีจะให้ข้าราชการ หรือลูกจ้างกรมสอบสวนคดีพิเศษผู้หนึ่งผู้ใดที่มีใช้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเพื่อปฏิบัติงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่เกี่ยวกับการสืบสวนเป็นการเฉพาะก็ได้

ในการปฏิบัติงานเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามวรรคสาม ให้ผู้นั้นเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการมอบหมาย และการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด

มาตรานี้เป็นการดำเนินการต่างๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นมาตราที่เริ่มเข้าสู่กระบวนการมาตรการพิเศษ

มาตรการพิเศษที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

1. มาตรา 24 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่า มีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจาก

การเน้นย้ำว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

การค้นโดยไม่มีหมาย มีประโยชน์ต่อการสืบหุ้่นเป็นอย่างมาก ซึ่งคดีป้่นหุ้่นนั้นเป็นคดีที่เกี่ยวกับข้องเอกสารจ้ำนวนมาก และหลักฐานที่อยู่ใ้ในคอมพิวเตอร์ต่างๆ มักจะอยู่กั้กับตัวผู้กระทำความคิด ซึ่งอาจจะสูญหายไปได้โดยง่ายใ้ในบางเรื่อง เมื่อเรารู้เบาะแ้แล้วมั่วแต่ขอหมาย อาจจะช้าและทำให้ความลับรั่วไหล จึงจ้ำนเป็นต้องใ้ใช้มาตรการพิเศษนี้เข้าค้่นเพื่อจะได้มาซึ่งร่องรอยของกระทำความคิด หลักฐานที่ถูกเซฟไว้ใ้ในคอมพิวเตอร์จะได้ไม่ถูกทำลายเคลื่อนย้ายไป ทำให้ได้พยานหลักฐานครบถ้ว่น

2. มาตรา 24 (3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกใ้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใ้ให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

เป็นเรื่องการเรียกข้อมูล เอกสารหลักฐานมาประกอบการพิจารณาคดี ซึ่งสามารถเรียกข้อมูลจากจากธนาคาร จากหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานอื่น หรือเรียกบุคคล มาซักถามมาแล้ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน เพราะไม่ต้องเสียเวลาใ้ในการค้่นหาพยานและประหยัดเวลา

3. มาตรา 24 (4) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อใ้ให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

เป็นเรื่องการเรียกบุคคลใดๆ มาซักถาม ชี้แจง ซึ่งมาตรการพิเศษนี้สามารถทำให้การพิจารณาเป็นไปอย่างรวดเร็้วและเข้าถึงพยานหลักฐานได้ดี โดยสามารถเรียกใครก็ได้มาสอบ เช่น เรียกโบร้กเกอร์ กรรมการผู้ถือหุ้่น ซึ่งข้อมูลจะเร็้ว ดีกว่าที่จะไปคอยตามเก็บเอกสารรายงานประจำปี จ้ดว่าเป็นมาตรการเชิงรุกที่สำคัญ

4. มาตรา 30 ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษคดีใด มีเหตุจ้ำนเป็นต้องใ้ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษ อธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญใ้ในด้านนั้นเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษได้

เป็นเรื่องการแต่งตั้งที่ปรึกษาคดีพิเศษ ซึ่งจากมาตรานี้สามารถตั้งให้ กลต. มาเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ ทำให้ได้ข้อมูลตั้งแต่เริ่มกระทำความคิด เพราะ กลต. อยู่ห้องค้้า สามารถเข้าใจข้อมูลได้ดี ซึ่งถ้่าแต่งตั้งที่ปรึกษาแล้ว ทำให้พยานหลักฐานครบถ้ว่น

5. **มาตรา 32** ในกรณีที่ กคพ. เห็นว่า เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปราม การกระทำความผิดคดีพิเศษ กคพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีหนึ่งคดีใดหรือคดีประเภทใด ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐาน ตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวนแล้วแต่กรณีก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหาร มาสอบสวน ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดีแล้วแต่กรณี ทั้งนี้การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติ หน้าที่ร่วมกันดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กคพ. กำหนด

เป็นเรื่องการมีพนักงานอัยการร่วมสอบสวนและให้คำแนะนำ การที่อัยการร่วม สอบสวนด้วยเป็นการดี เพราะพนักงานอัยการจะมีการรู้เห็นแต่แรกเริ่มคดี ได้สัมผัสพยาน จะทำให้ ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งหากพิจารณาเห็นว่า ผู้ใดไม่ใช่ผู้กระทำเอาความผิด ก็ไม่ต้องเอาเข้ามาใน กระบวนการยุติธรรม ถ้าพิจารณาเห็นว่าผู้ใดกระทำความผิดก็ต้องลงโทษ ซึ่งเป็นการดีกว่าที่จะ พิจารณาความผิดจากพยานหลักฐานในสำนวนแต่เพียงอย่างเดียว

6. **มาตรา 33** ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวน คดีพิเศษเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ รัฐมนตรีอาจเสนอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีคำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่น มาปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนคดีพิเศษเพื่อช่วยเหลือในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษนั้น ได้

เป็นเรื่องการสั่งให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติงานในกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเราสามารถจะไปดึงเอาคนในหน่วยงานราชการอื่นที่มีความสามารถมาทำในกรมสอบสวนคดีพิเศษ เช่น คนจากกระทรวงการคลัง ซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับตรวจสอบเกี่ยวข้องกับตลาดทุนอยู่ด้วย มีความเข้าใจดี รู้เรื่องงบประมาณ ซึ่งอาจจะดมคนที่มีเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเหล่านี้มาทำคดีป็นหุ้น แทนที่จะให้พนักงานสอบสวนซึ่งไม่มีความเชี่ยวชาญทำสำนวนเองโดยลำพัง

7. **มาตรา 22** เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีพิเศษ ให้ กคพ. มีอำนาจออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษ ระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

(1) วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือ คำกล่าวโทษ การดำเนินการเกี่ยวกับหมายเรียกและหมายอาญา การจับ การควบคุม การขัง การค้น หรือการปล่อยชั่วคราว การสืบสวน การสอบสวน การเปรียบเทียบปรับ การส่งมอบคดีพิเศษ และ การดำเนินการอื่นเกี่ยวกับคดีอาญาในระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและ ปราบปรามการกระทำความผิดอาญา

(2) ขอบเขตความรับผิดชอบของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าพนักงานอื่นของรัฐ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่ง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผลกระทบของการกระทำความคิด และประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาได้อย่างทั่วถึง ในการนี้อาจกำหนดให้กรณีใดต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้

(3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคดีพิเศษ

(4) การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

เมื่อมีข้อบังคับตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่กำหนดนั้น ถ้าข้อบังคับดังกล่าวเป็นการกำหนดหน้าที่ในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง สำหรับคดีพิเศษในเรื่องใด ให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษในเรื่องนั้น เป็นไปตามที่กรมสอบสวนคดีพิเศษและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะตกลงกัน เว้นแต่ กคพ. จะมีมติเป็นอย่างอื่น

เป็นเรื่องการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ โดยการที่หน่วยงานอื่นมีส่วนร่วม มีการสนธิกำลังมีการให้ข้อมูลกัน เป็นเครื่องมืออย่างดีในการค้นหาพยานหลักฐาน ซึ่งคดีป็นหุ้นควรมีหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานร่วมกันแบบบูรณาการ แสร้งข้อมูลกัน มาตรการสอบสวนพิเศษก็จะเป็นประโยชน์ขึ้น

ส่วนข้อบังคับของอัยการ ซึ่ง กคพ. เป็นคนออกข้อบังคับว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานนั้นการที่พนักงานอัยการมาร่วมสอบสวน แต่ไม่ต้องร่วมทำความเข้าใจนั้นไม่น่าจะถูกต้อง

8. มาตรา 25 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใด ซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือ จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใด ประกอบกับเหตุและความจำเป็น ดังต่อไปนี้

(1) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ

(2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(3) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้ การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้ คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใดๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าว จะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวนหรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีพิเศษดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด

เป็นเรื่องการดักฟังข้อมูล โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ มีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีการดักฟังโทรศัพท์ อีเมลล์ เฟสบุ๊ค เฟสกระวังตลอดเวลา เมื่อมีข่าวว่าบริษัทใดน่าสงสัยเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ก็ใช้มาตรการพิเศษทันที เพื่อจะได้รู้ความลับว่าผู้ต้องหาเตรียมการที่จะทำความผิดอย่างไร

9. **มาตรา 27** ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจให้บุคคลใด จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไป แฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใดเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ที่อธิบดีกำหนด

เป็นเรื่องการแฝงตัว การพรางตัว การทำเอกสารหลักฐานไม่จริง ใช้ข้อมูลเท็จ เข้าไป ทำกับดัก ล่อลวงว่าอาชญากรกำลังป็นหุ้นซื้อขายหลักทรัพย์ เข้าไปคอนแทคเพื่อใกล้ชิดกับอาชญากร มากขึ้น ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติไว้ แต่กฎหมายฉบับนี้มี ทำให้ได้ ข้อมูลพยานหลักฐานที่แท้จริงเพราะได้ประกบตัวกับอาชญากรในขณะที่กระทำความผิด

10. **มาตรา 31** ค่าใช้จ่ายสำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษและวิธีการเบิก เงินทรงจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

เป็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการสืบสวนสอบสวน ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาไม่ได้บัญญัติไว้ แต่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เพื่อจะได้มีเงินไปล่อซื้อ หาข่าว ซื้อข่าว สร้างความสัมพันธ์ ทำให้คดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์บรรลุเป้าหมาย เพราะมีมาตรการพิเศษให้อำนาจไว้

บทที่ 3

การกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์และปัญหาการบังคับใช้ กฎหมายของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับคดีการกระทำอันไม่เป็นธรรม ในการซื้อขายหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2518 ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ และเป็นแหล่งระดมเงินทุนของภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยังสนับสนุนการออมทรัพย์ของผู้ลงทุน การขยายตัวของเศรษฐกิจทำให้ผู้ลงทุนเข้ามาแสวงหากำไร โดยเก็งกำไรจากการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ และยังมีผู้บริหารของบริษัทส่วนหนึ่งพยายามแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบของการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ รัฐบาลจึงได้หามาตรการทางกฎหมายมาควบคุมกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ให้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

3.1 หลักเกณฑ์การซื้อขายหุ้นกับการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ที่ดีนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานปัจจัย 3 ประการ¹ คือ

- (1) การซื้อขายต้องมีสภาพคล่อง (Liquidity) หมายความว่า การซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ต้องซื้อขายคล่อง มีการซื้อขายเป็นจำนวนมากพอ เมื่อผู้ใดอยากจะขายก็ขายได้ เมื่อใดที่ผู้ใดอยากจะซื้อก็สามารถซื้อได้
- (2) การขึ้นลงของราคามีระเบียบ (orderly) หมายความว่า การขึ้นหรือลงของราคาหลักทรัพย์ต้องไม่ฮวบฮาบ เป็นไปอย่างมีขั้นตอน มีเหตุมีผล
- (3) ต้องมีความเป็นธรรม (Fairness) หมายความว่า ผู้ซื้อผู้ขายทุกคนอยู่ในฐานะที่จะได้รับรู้ข้อมูล โดยเท่าเทียมกัน ไม่มีผู้ใดเอารัดเอาเปรียบผู้ใดได้

¹ พิเศษ เสตเสติยว. (2539, มกราคม). การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ (การปั่นหุ้น).” รายงานการเสวนาทางวิชาการ มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามการปั่นหุ้น. หน้า 188.

ในความเป็นจริงนั้น การที่จะมีพร้อมในปัจจัยทั้งสามประการดังกล่าวเป็นเรื่องยาก เพราะผู้ที่มาลงทุนในหลักทรัพย์ต่างก็มามุ่งแสวงหาผลประโยชน์ทั้งสิ้น การจัดระเบียบของระบบตลาดหลักทรัพย์ในเบื้องต้นจึงมีความจำเป็น โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันว่า องค์กรธุรกิจจะสามารถเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนจำเป็นจะต้องมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี เหมาะสมกับสถานะของกิจการนั้นๆ ไป เป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจที่ใช้เงินทุน โดยผ่านกระบวนการระดมทุนของประเทศ หากบริษัทจดทะเบียนได้นำมาตรการทางกฎหมาย ที่เกี่ยวกับระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีไปใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้ตลาดทุนมีความแข็งแกร่งสามารถเจริญเติบโตก้าวหน้าได้อย่างมีเสถียรภาพอันมั่นคง รวมทั้งสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุน และส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance)² หรือในชื่อภาษาไทยอื่น เช่น ธรรมรัฐ ธรรมภิบาล หรือบรรษัทภิบาล ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายจัดการ คณะกรรมการผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียอื่นของบริษัท การกำกับดูแลกิจการยังให้โครงสร้างที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของบริษัทและให้วิธีต่างๆ ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้น

Corporate Governance มีความเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการบริษัท และเป็นเครื่องมือที่จะให้การกำกับดูแลกิจการของบริษัทขึ้นอยู่กับปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแผนธุรกิจของบริษัท รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของงานบัญชีภายใน ในการนี้ฝ่ายบริหารมีหน้าที่บริหารจัดการงานของบริษัท เพื่อที่จะสร้างผลกำไรสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้นมากที่สุดมีความรับผิดชอบร่วมกันกับกรรมการที่ชดใช้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขและกำหนดเวลา มีความรับผิดชอบต่อพนักงานเพื่อให้พนักงานมีความเป็นอยู่ดี และมีความรับผิดชอบเพื่อให้ลูกค้าได้รับสินค้าที่มีคุณภาพหรือบริการที่ประทับใจ ตลอดจนจะต้องมีส่วนร่วมเสริมสร้างให้ประชาชนได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีหรืออย่างน้อยที่สุด ต้องไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมมีสภาพลงน้อยลงไปอีก ฉะนั้นการทำให้บริษัทมี Good Corporate Governance จึงต้องให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่และโครงสร้างของคณะกรรมการบริษัท

² สุทธิชัย จิตรวาณิช. (2547, กันยายน). "มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย." บทบัญญัติ, เล่มที่ 60, ตอน 3. หน้า 1-63.

ระบบ Good Corporate Governance นั้น มีที่มาจากในช่วงปี ค.ศ. 1992-1993 บริษัทขนาดใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกาหลายแห่ง เช่น General Motors (Gm), Sears, IBM, Amex ได้รับความเสียหายทางธุรกิจอย่างรุนแรง ซึ่งเกิดจากความบกพร่องและไร้ประสิทธิภาพของกลไกตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารได้รับผลตอบแทนเป็นรายได้ปีละประมาณ 48,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ และทุกๆ 3 เดือน กรรมการแต่ละคนยังได้รับรถยนต์ประจำตำแหน่ง 1 คัน มาใช้แทนคันเดิม ยิ่งไปกว่านั้นการเป็นกรรมการของ GM ถือได้ว่าเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติอย่างยิ่ง ทุกคนที่รับเชิญให้ เป็นกรรมการจึงพยายามอย่างยิ่งที่จะอยู่ในตำแหน่งดังกล่าวของตนเองจนละลายหน้าที่โดยไม่ตรวจสอบฝ่ายบริหารอย่างจริงจัง ประกอบกับกรณีที่ฝ่ายบริหารได้แต่งตั้งคนของตนเองเข้ามาเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ ของบริษัทเพื่อช่วยปิดบังความทุจริตของคนอีกทางหนึ่งการกระทำดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายกับบริษัทมาก จนในที่สุดมีการปลดผู้บริหารระดับสูงออกจากบริษัท

ต่อมาคณะกรรมการบริษัทจึงได้คิดค้นวิธีการที่จะช่วยสร้างความโปร่งใสให้กับการทำงานของบริษัท โดยสร้างกลไกการตรวจสอบซึ่งกันและกันระหว่างผู้มีอำนาจสำคัญ ได้แก่ ผู้ถือหุ้น กรรมการ และฝ่ายบริหาร และออกประกาศที่เรียกว่า “Corporate Governance Issue” มีข้อกำหนดต่างๆ อย่างละเอียดเกี่ยวกับการเลือกกรรมการ การกำหนดผลตอบแทนผู้บริหาร ฯลฯ ว่าควรทำเช่นใด ซึ่งต่อมามีอีกหลายบริษัทในสหรัฐอเมริกาใช้ประกาศของ GM เป็นต้นแบบในการกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อให้เกิด Good Corporate Governance ในองค์กรของตนเอง

หลักพื้นฐานของการกำกับดูแลกิจการที่ดี จะเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการบริษัท กล่าวคือ คณะกรรมการบริษัทควรทำหน้าที่ได้ทั้งด้านการให้นโยบายและข้อชี้แนะในการประกอบธุรกิจแก่ฝ่ายบริหาร รวมทั้งตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารให้สามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายของบริษัทที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ในการทำหน้าที่ดังกล่าวคณะกรรมการบริษัทควรยึดหลักปฏิบัติดังนี้

(1) ความโปร่งใส (Transparency หรือ Openness) คือ ฐานที่สร้างความไว้วางใจระหว่างกันกับผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทภายในกรอบข้อจำกัดของภาวะการแข่งขันของบริษัท ความโปร่งใสมีส่วนช่วยเสริมประสิทธิภาพของบริษัทและการทำงานของตลาดทุน ช่วยให้คณะกรรมการสามารถแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นที่เกี่ยวข้องพิเคราะห์บริษัทได้อย่างถี่ถ้วนขึ้น

(2) ความซื่อสัตย์ (Integrity) หมายถึง การทำธุรกิจอย่างตรงไปตรงมาภายในกรอบจริยธรรมที่ดี รายงานทางการเงินและสารสนเทศอื่นๆ ที่เผยแพร่โดยบริษัทต้องแสดงภาพที่ถูกต้องและครบถ้วนเกี่ยวกับฐานะการเงินของบริษัทความน่าเชื่อถือได้ของรายงานขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ที่จัดทำและนำเสนอ

(3) ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ (Accountability) มีส่วนสำคัญกับคณะกรรมการและผู้ถือหุ้น คณะกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อดังกล่าวโดยมีบทบาทสำคัญในการเสนอรายงานต่อผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของคณะกรรมการต้องอาศัยกฎเกณฑ์และข้อกำหนดที่เหมาะสม และการเปิดเผยผลการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของความสำคัญของกิจการ

(4) ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) เป้าหมายคือการใช้ส่วนช่วยในการสร้างความเจริญและเพิ่มมูลค่าแก่ผู้ถือหุ้น การกำกับดูแลจึงควรมีความคล่องตัวและเสริมสร้างประสิทธิภาพและภาวะเป็นผู้ประกอบการ อันจะนำไปสู่ความได้เปรียบเชิงการแข่งขันที่ยั่งยืนให้กับบริษัท

การดำเนินธุรกิจที่มีความโปร่งใส นั้น ควรมีลักษณะบางประการที่สำคัญดังนี้

(1) โครงสร้างของกรรมการที่มีความเป็นอิสระจากผู้บริหาร
 (2) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน รายละเอียดเกี่ยวกับธุรกรรมที่ผู้บริหารหรือกรรมการมีส่วนได้เสียกับบริษัท ตลอดจนข้อกำหนดด้วย Good Corporate Governance ของบริษัท

(3) ระบบบัญชีที่มุ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจนและทันการแก่ผู้ลงทุนและการตรวจสอบบัญชีที่ได้มาตรฐาน

(4) การวางข้อกำหนดแนวประพฤติของกรรมการและผู้บริหาร (Code of Conduct)

(5) การหลีกเลี่ยงการถือหุ้น (Cross holding) เพื่อที่จะป้องกันมิให้เป้าหมายในการประกอบธุรกิจและบริหารงานบิดเบือนไปจากการแสวงหาประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัท

(6) คณะกรรมการควรปฏิบัติหน้าที่โดยตระหนักในภาระหน้าที่ของตนและด้วยความสำนึกรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จะต้องประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญธุรกิจที่บริษัทดำเนินอยู่อย่างเพียงพอ รวมทั้งต้องมีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายบริหารด้วย

ประโยชน์ของ Good Corporate Governance

(1) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่วงดุลและอำนาจกับคณะกรรมการบริหาร
 (2) เป็นการยับยั้งด้านธุรกิจที่เพียงแต่หวังผลกำไรเฉพาะหน้า
 (3) เป็นสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน เนื่องจากกระบวนการและวิธีการดำเนินธุรกิจที่มีการควบคุมดูแลภายในองค์กร จะมีระบบตรวจสอบการบริหารงานและการจัดทำรายงานของฝ่ายบริหาร

(4) ช่วยให้เกิดระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(5) เป็นการสร้างวัฒนธรรมในการควบคุม และตรวจสอบภายในองค์กรในรูปแบบใหม่ อันเป็นการลดภาระของทางการในการตรวจสอบการบริหารงานของบริษัท

หลักการสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. แนวคิดพื้นฐาน

(1) การกำกับดูแลของบริษัทยุทธศาสตร์มาจากทฤษฎีทางนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่

- อำนาจสูงสุดของการเป็นเจ้าของ คือ เจ้าของแต่งตั้งกรรมการให้ดูแลสิทธิประโยชน์ของตน

- อำนาจตามหน้าที่ของกรรมการ คือ คณะกรรมการเลือกผู้จัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าสิทธิประโยชน์ของเจ้าของ

- หน้าที่ปฏิบัติตามของฝ่ายจัดการ คือ ผู้จัดการทำงานเน้นตามวัตถุประสงค์ที่คณะกรรมการกำหนดในนามของเจ้าของ

2. นโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ

หลักการเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในปี 2545 ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “การกำกับดูแลกิจการที่ดี : ท่านกำกับ เราดูแล” เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2545 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันดำเนินการกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ มาพิจารณาใช้ในการบริหารจัดการและกำหนดให้เปิดเผยการปฏิบัติในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (Annual Report) ของบริษัท แต่ถ้าบริษัทใดไม่สามารถปฏิบัติตามหลักการข้อใด ก็ให้ถือเป็นสิทธิของบริษัทนั้น ขอเพียงให้ระบุเหตุผลไม่สามารถปฏิบัติตามให้ชัดเจนเพื่อผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนจะได้รับทราบด้วย

หลักการทั้ง 14 ประการ สรุปลงโดยสังเขปดังนี้

1. นโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Policy on Corporate Governance)
ให้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
2. ผู้ถือหุ้น : สิทธิและความเท่าเทียมกัน (Shareholders : Rights and Equitable Treatment)
ให้ดำเนินการโดยคำนึงถึงสิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น
3. สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียในกลุ่มต่างๆ (Various Group of Stakeholders) ให้รับรู้ถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ นอกเหนือจากผู้ถือหุ้น และดูแลว่าสิทธิดังกล่าวได้รับความคุ้มครองและปฏิบัติด้วยดี
4. การประชุมผู้ถือหุ้น (Shareholder's Meetings)
ให้จัดการประชุมผู้ถือหุ้น โดยจัดสรรเวลาให้ผู้ถือหุ้นได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามโดยคณะกรรมการทุกคน โดยเฉพาะประธานคณะกรรมการชุดต่างๆ ควรเข้าประชุมเพื่อตอบคำถาม
5. ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ (Leadership and Vision)
คณะกรรมการควรมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวม
6. ความขัดแย้งของผลประโยชน์ (conflict of Interests)
ผู้ถือหุ้น คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการควรจัดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างรอบคอบ
7. จริยธรรมธุรกิจ (Business Ethics)
ส่งเสริมให้จัดทำแนวทางเกี่ยวกับจริยธรรมธุรกิจ เพื่อให้กรรมการและลูกจ้างทุกคนได้รับทราบ
8. การถ่วงดุลของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร (Balance of Power for Non-Executive Directors)
ควรมีการถ่วงดุลของจำนวนกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร โดยเสนอว่าการมีกรรมการอิสระไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์
9. การรวมหรือแยกตำแหน่ง (Aggregation or Segregation of Positions)
ควรมีการแยกหรือกำหนดหน้าที่ของประธานของกรรมการหรือของผู้จัดการให้มีความชัดเจน โดยระวังมิให้คนหนึ่งมีอำนาจโดยไม่จำกัด

10. ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร (Remuneration for Directors and the Management)
กำหนดค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารให้เหมาะสมต่อหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยกำหนดวิธีการอนุมัติค่าตอบแทนที่เหมาะสมรัดกุมด้วย
11. การประชุมคณะกรรมการ (Board of Directors' Meetings)
กำหนดการประชุมคณะกรรมการไว้ล่วงหน้า จัดเวลาการประชุมให้เพียงพอ และเปิดเผยการเข้าร่วมหรือขาดประชุมของคณะกรรมการแต่ละคนไว้ในรายงานประจำปีด้วย
12. คณะอนุกรรมการ (Committees)
กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อถ่วงถ่วงงานให้คณะกรรมการโดยเฉพาะควรมีคณะกรรมการตรวจสอบและอนุกรรมการกำหนดค่าตอบแทน
13. ระบบการควบคุมและการตรวจสอบภายใน (Controlling System and Internal Audit)
จัดให้มีระบบควบคุมและการตรวจสอบภายใน เพื่อเสริมการกำกับดูแลกิจการ ป้องกันความเสี่ยง และให้ความสำคัญกับรายการผิดปกติและสัญญาณเตือนภัยที่อาจเกิดขึ้น
14. รายงานของคณะกรรมการ (Directors' Reporting)
จัดให้มีการรายงานของคณะกรรมการ ระบุถึงความรับผิดชอบของคณะกรรมการให้จัดทำรายงานทางการเงิน โดยแสดงไว้ในรายงานประจำปี
15. ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน (Relations with Investors)
ดูแลให้มั่นใจว่าบริษัทเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญของบริษัทอย่างถูกต้อง ตรงเวลา และโปร่งใส โดยควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับ “ผู้ลงทุนสัมพันธ์” (Investor Relations)

3.2 การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยระบบและซื้อขายหลักทรัพย์³ (Trading system)

ตลาดหลักทรัพย์เปิดให้มีการซื้อขายครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518 ภายใต้วิธีการซื้อขายแบบประมูลราคาอย่างเปิดเผย (Open Auction) ด้วยวิธีเคาะกระดานในห้องค้าหลักทรัพย์ (Trading Floor) ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2534 ตลาดหลักทรัพย์ได้นำระบบการซื้อขายด้วยคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า ระบบ ASSET (Automated System for the Stock Exchange of Thailand)

³ การสัมมนาพนักงานอัยการ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับตลาดทุนและการดำเนินคดีความผิดสำคัญ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 4 พฤศจิกายน 2548.

มาใช้แทน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความยุติธรรมความรวดเร็วและรองรับกับปริมาณการซื้อขายที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าวเป็นระบบกระจายศูนย์ (Distributed System)

วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์

ผู้ลงทุนสามารถทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยผ่านระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ได้ 2 วิธี ได้แก่

1. Automatic Order Matching (AOM)

เป็นวิธีการซื้อขายที่ผู้ซื้อ และผู้ขายส่งการเสนอซื้อและเสนอขายด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านเข้ามายังระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ โดยที่ระบบคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์ จะทำการเรียงลำดับและจับคู่คำสั่งซื้อขายให้โดยอัตโนมัติ

1.1 การจัดเรียงลำดับคำสั่งซื้อขาย

เมื่อสามารถส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามา ระบบการซื้อขายจะเก็บคำสั่งซื้อขายไว้ตั้งแต่เวลาที่ส่งคำสั่งซื้อขายจนถึงสิ้นวันทำการ และจัดเรียงคำสั่งซื้อขายตามลำดับของราคาและเวลาที่ดีที่สุด (Price then Time Priority) โดยมีหลักการคือ

(1) คำสั่งซื้อที่มีราคาเสนอซื้อสูงที่สุดจะถูกจัดเรียงไว้ในลำดับที่หนึ่ง และถ้ามีราคาเสนอซื้อที่สูงกว่าถูกส่งเข้ามาใหม่ จะจัดเรียงราคาเสนอซื้อที่สูงกว่าเป็นการเสนอซื้อในลำดับแรกก่อน และถ้ามีการเสนอซื้อในแต่ละราคามากกว่าหนึ่งรายการ ให้จัดเรียงตามเวลา โดยการเสนอซื้อที่ปรากฏในระบบการซื้อขายก่อนจะถูกจัดไว้เป็นการเสนอซื้อในลำดับก่อน

(2) คำสั่งขายที่มีราคาเสนอขายต่ำที่สุดจะถูกจัดเรียงไว้ในลำดับที่หนึ่ง และถ้ามีราคาเสนอขายที่ต่ำกว่าถูกส่งเข้ามาใหม่ จะจัดเรียงราคาเสนอขายที่ต่ำกว่าเป็นการเสนอขายในลำดับแรกก่อน และถ้ามีการเสนอขายในแต่ละราคามากกว่าหนึ่งรายการ ให้จัดเรียงตามเวลา โดยการเสนอขายที่ปรากฏในระบบการซื้อขายก่อน จะถูกจัดไว้เป็นการเสนอขายในลำดับก่อน

1.2 การคำนวณหาราคาเปิด (Opening Price) และการคำนวณหาราคาปิด (Close Price)

ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดให้คำนวณราคาเปิดหรือปิดใช้วิธี Call Market ในเวลาเปิดหรือปิดทำการซื้อขายที่ได้จากวิธีการแบบสุ่มเลือกเวลา (Random Time) โดยตลาดหลักทรัพย์ จะกำหนดช่วงเวลาให้บริษัทสมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายที่ระบุราคาแบบไม่มีเงื่อนไข ยกเว้นคำสั่งซื้อขายแบบ ATO (คำสั่งที่ต้องการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ราคาเปิด) หรือ ATC (คำสั่งที่ต้องการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ราคาปิด) เข้ามาในระบบการซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ โดยยังไม่มีกรจับคู่ แต่ระบบการซื้อขายจะนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดมาคำนวณ เพื่อหาราคาเปิดหรือราคาปิด จากนั้นเมื่อถึงช่วงเวลาที่กำหนด ระบบจะมีการ Random เพื่อหาเวลาเปิดหรือปิดการซื้อขาย

หลักการคำนวณหาราคาเปิด / ราคาปิด ตลาดหลักทรัพย์ได้นำวิธี Call Market มาใช้ในการคำนวณหาราคาเปิด / ปิด ดังนี้

- (1) เป็นราคาที่ทำให้เกิดการซื้อขายมากที่สุดเมื่อแรกเปิดทำการซื้อขายประจำวัน
- (2) ในกรณีที่ราคาตาม (1) มีมากกว่าหนึ่งราคา ให้ใช้ราคาที่ใกล้เคียงราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันทำการก่อนหน้ามากที่สุด
- (3) ในกรณีที่ราคาตาม (2) มีมากกว่าหนึ่งราคา ให้ใช้ราคาที่สูงกว่า

1.3 การจับคู่การซื้อขาย (Matching)

เมื่อคำสั่งซื้อขายผ่านเข้ามาในระบบซื้อขายแล้ว ระบบซื้อขายจะตรวจสอบว่าคำสั่งนั้นสามารถจับคู่กับคำสั่งด้านตรงข้ามได้ทันทีหรือไม่ ถ้าคำสั่งนั้นสามารถจับคู่ได้ทันที ระบบก็จะทำการจับคู่ให้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นไม่สามารถจับคู่ได้ ระบบจะจัดเรียงคำสั่งซื้อขายนั้นตามหลักการ Price then Time Priority ตามที่กล่าวข้างต้น

2. Put – Through (PT)

เป็นการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายได้ทำการต่อรองเพื่อตกลงซื้อขายกัน (Dealing) แล้วจึงบันทึกรายการซื้อขายนั้นเข้ามาในระบบซื้อขาย (Put - through) โดยที่การซื้อขายแบบ PT จะไม่นำกฎเกณฑ์ในเรื่องการกำหนด Ceiling & Floor และช่วงราคา (Spread) มาใช้และบริษัทสมาชิกสามารถประกาศโฆษณา (Advertise) การเสนอซื้อหรือเสนอขายของตนผ่านระบบการซื้อขายได้

การซื้อขายภายใต้ระบบ PT สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

- (1) การซื้อขายระหว่างสมาชิก (Two – firm Put - Through) มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้
 - หากมีการตกลงซื้อขายกันแล้ว ให้สมาชิกผู้ขายบันทึกรายการซื้อขายเข้ามาในระบบการซื้อขายก่อน จากนั้นให้สมาชิกผู้ซื้อทำการรับรองรายการซื้อขาย (Approve) โดยจะต้องบันทึกรายการซื้อขายเข้ามาในระบบภายใน 15 นาที นับตั้งแต่มีการตกลงซื้อขายกัน หากบันทึกรายการซื้อขายดังกล่าวไม่ทันในช่วงเวลาซื้อขายนั้นๆ ให้บันทึกเข้ามาภายใน 15 นาทีแรกของช่วงเวลาซื้อขายถัดไป
 - หลังจากผู้ซื้อ Approve รายการแล้ว รายการซื้อขายดังกล่าวจะถูกบันทึกเข้ามาในระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์

(2) การซื้อขายโดยสมาชิกผู้ซื้อและผู้ขายเป็นรายเดียวกัน (One - firm Put - Through) มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้

- หากมีการตกลงซื้อขายกัน ให้สมาชิกบันทึกรายการซื้อขายเข้ามายังตลาดหลักทรัพย์ ภายใน 15 นาที นับตั้งแต่มีการตกลงซื้อขายกัน หาก Key รายการซื้อขายดังกล่าวไม่ทันในช่วงเวลาซื้อขายนั้นๆ ให้ Key เข้ามาภายใน 15 นาทีแรกของช่วงเวลาซื้อขายถัดไป

ตลาดหลักทรัพย์กำหนดช่วงเวลาสำหรับซื้อขายหลักทรัพย์ประจำวันดังนี้

ตารางที่ 3.1 เวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์ (Trading Hours)

ช่วงเวลาการซื้อขาย		หมายเหตุ
9.30 น. - T 1	Pre - Opening I	T1 เป็นเวลาที่ได้รับการสุ่มเลือกเวลา เพื่อเลือกหาเวลาเปิดในช่วง 9.55 - 10.00 น. และเป็นช่วงเวลาที่ให้สมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามา เพื่อให้ระบบการชื้อขายนำคำสั่งขายทั้งหมดมาเรียงลำดับและคำนวณหาราคาเปิดสำหรับการซื้อขายในช่วงเช้าของแต่ละหลักทรัพย์
T1- 12.30 น.	Trading Session I	ช่วงเวลาซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงเช้า
12.30 น.- 14.00 น.	Intermission	ช่วงเวลาพักการซื้อขายระหว่างวัน
14.00 น. T2	Pre - opening II	T2 เป็นเวลาเปิดที่ได้รับจากการสุ่มเลือกเวลา เพื่อเลือกหาเวลาเปิดในช่วง 14.25 - 14.30 น. และเป็นช่วงเวลาที่ให้สมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามา เพื่อให้ระบบการชื้อขายนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดมาเรียงลำดับและคำนวณหาราคาเปิดสำหรับการซื้อขายในช่วงบ่ายของแต่ละหลักทรัพย์
T2 - 16.30 น.	Afternoon Trading Session	ช่วงเวลาซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงบ่าย
16.30 น. - T 3	Call Market	เป็นช่วงเวลาที่ให้สมาชิกส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามาที่ระบบการชื้อขาย เพื่อให้ระบบการชื้อขายนำคำสั่ง ชื้อขายทั้งหมดมาเรียงลำดับ และคำนวณหาราคาปิดของแต่ละหลักทรัพย์ โดยยังไม่มีกรจับคู่ชื้อขายจนกระทั่งระบบได้มีการสุ่มเลือกเวลา เพื่อเลือกหาเวลาปิด (T3) ในช่วง 16.35 - 16.40 น.

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ช่วงเวลาการซื้อขาย		หมายเหตุ
T3 - 17.00 น.	Off – hour Trading และ Market Runoff Period	ตลาดหลักทรัพย์ปิดรับคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ทั่วไปแต่อนุญาตให้สมาชิกสามารถดำเนินการ 1. บันทึกรายการซื้อขายภายใต้หลักเกณฑ์การซื้อขายหลักทรัพย์นอกเวลาทำการ (Off - hour Trading) โดยซื้อขายด้วยวิธี (Put – through) เท่านั้น 2. ยกเลิกการซื้อขายหลักทรัพย์สำหรับการซื้อขายแบบ Put – through ทั้งนี้การยกเลิกดังกล่าวต้องเป็นที่ยินยอมของทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย 3. แก้ไขเปลี่ยนแปลงประเภทบัญชีลูกค้า (P/C Flag) โดยสามารถแก้ไขได้ทั้งการซื้อขายแบบ Automatic Order Matching และ Put - through
17.00 น.	Market Close	ตลาดหลักทรัพย์ปิดทำการซื้อขาย

หน่วยการซื้อขาย (Board Lot)

ในการเสนอซื้อเสนอขายหลักทรัพย์บนกระดานหลัก บริษัทสมาชิกจะต้องระบุจำนวนหลักทรัพย์เป็นหน่วยการซื้อขาย (Board Lot) โดยทั่วไปแล้ว ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้หนึ่งหน่วยการซื้อขาย เท่ากับ 100 หลักทรัพย์ ตัวอย่างเช่น เสนอซื้อหุ้น ABC จำนวน 10 หน่วยการซื้อขาย นั่นคือ เท่ากับ 10 หน่วย X 100 หุ้น ซึ่งเท่ากับ 1,000 หุ้น ในกรณีที่หลักทรัพย์มีราคาปิดตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป เป็นระยะเวลา 6 เดือนติดต่อกัน ตลาดหลักทรัพย์จะเปลี่ยนแปลงขนาดของหน่วยการซื้อขาย โดยกำหนดให้ 1 หน่วยการซื้อขายของหลักทรัพย์นั้นเท่ากับ 50 หลักทรัพย์ โดยตลาดหลักทรัพย์จะประกาศให้ทราบเป็นการล่วงหน้า ก่อนที่จะมีการปรับหน่วยการซื้อขาย

การกำหนดราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุดของหลักทรัพย์ (Ceiling & Floor)

ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้ราคาเสนอซื้อเสนอขายหลักทรัพย์ในแต่ละวันสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้สูงสุดได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันทำการก่อนหน้า แต่อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดดังกล่าวได้รับการยกเว้นในกรณีต่อไปนี้

- เริ่มการซื้อขายวันแรกในตลาดหลักทรัพย์
- เป็นการซื้อขายวันแรกที่มีการขึ้นเครื่องหมาย XD , XR , XS หรือ XA

- หลักทรัพย์นั้นไม่มีการซื้อขายติดต่อกันเกินกว่า 15 วันทำการ
- หลักทรัพย์นั้นมีราคาต่ำกว่า 1 บาท

สำหรับราคาซื้อขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือหน่วยลงทุน (Warrant) สามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นสูงสุดหรือลดลงต่ำสุดไม่เกินร้อยละ 30 ของหุ้นสามัญคุณด้วยสิทธิในการซื้อหุ้นหรือหน่วยลงทุนที่จะได้รับจากการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิจำนวน 1 สิทธิ ยกเว้นในกรณีที่หุ้นสามัญ Ceiling & Floor เป็น 100% ของราคาซื้อขายครั้งสุด ในวันทำการก่อนหน้า ก็ให้ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหน่วยลงทุนสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นสูงสุดหรือลดลงต่ำสุดไม่เกินร้อยละ 100 ของหุ้นสามัญคุณด้วยสิทธิในการซื้อหุ้นหรือหน่วยลงทุนที่จะได้รับจากการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิจำนวน 1 สิทธิ

การซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละกระดานซื้อขาย มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญซึ่งสามารถจำแนกตามกระดานซื้อขาย ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.2 กระดานซื้อขาย (Trading Boards)

กระดานซื้อขาย	ประเภทหลักทรัพย์	ระบบวิธีการซื้อขาย	หลักเกณฑ์การซื้อขาย
1. การซื้อขายบนกระดานหลัก (Main Board)	หุ้นสามัญ,หุ้นบุริมสิทธิ, ใบสำคัญแสดงสิทธิ, หน่วยลงทุน,และกองทุนรวม เพื่อผู้ลงทุนซึ่งเป็นคนต่างด้าว	ซื้อขายด้วยวิธี AOM	ใช้กฎเกณฑ์การซื้อขายในเรื่องของหน่วยการซื้อขาย การกำหนด Ceiling & Floor ช่วงราคา (Spread) และ การส่งคำสั่งแบบมีเงื่อนไข
2. การซื้อขายบนกระดานพิเศษ (special Board)	พันธบัตร ,หุ้นกู้ และ หุ้นกู้แปลงสภาพ	ซื้อขายด้วยวิธี PT	- ต้องมีปริมาณซื้อขายต่ำกว่า 1 ล้านหลักทรัพย์ หรือมีมูลค่าการซื้อขายต่ำกว่า 3 ล้านบาท - ไม่กำหนด Ceiling & Floor และช่วงราคาซื้อขาย (Spread)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

กระดานซื้อขาย	ประเภทหลักทรัพย์	ระบบวิธีการซื้อขาย	หลักเกณฑ์การซื้อขาย
3. การซื้อขายบนกระดานรายใหญ่ (Big Lot Board)	หุ้นสามัญ, หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิ, หน่วยลงทุน และ กองทุนรวมเพื่อผู้ลงทุน ซึ่งเป็นคนต่างด้าว	ซื้อขายด้วยวิธี PT	- ต้องมีปริมาณซื้อขายตั้งแต่ 1 ล้านหลักทรัพย์ขึ้นไป หรือมีมูลค่าการซื้อขายตั้งแต่ 3 ล้านบาทขึ้นไป แต่ ไม่กำหนด Ceiling & Floor และช่วงราคา (Spread)
4. การซื้อขายบนกระดานต่างประเทศ (Foreign Board)	หุ้นสามัญ, หุ้นบุริมสิทธิ ที่จดทะเบียนภายใต้ชื่อ บุคคลต่างด้าว	สามารถซื้อขายด้วย วิธี AOM และ PT ดังนี้	
		- AOM	- ใช้กฎเกณฑ์การซื้อขายใน เรื่องของหน่วยการซื้อขาย, จำนวนหุ้นสูงสุดต่อ 1 การเสนอซื้อขาย, ช่วงราคา (Spread) และการส่งคำสั่ง แบบมีเงื่อนไขเช่นเดียวกับ การซื้อขายบนกระดานหลัก - ไม่กำหนด Ceiling & Floor ของราคาซื้อขาย
		- PT	- หากเป็นการซื้อขาย ระหว่างสมาชิก (2 firm PT) จะต้องเป็นการซื้อขาย ที่ไม่ตรงหน่วยการซื้อขาย - หากเป็นการซื้อขายโดย สมาชิกผู้ซื้อและผู้ขาย เป็นรายเดียวกัน (1 firm PT) ปริมาณที่สามารถซื้อขายได้ นั้นอาจจะตรงหรือไม่ตรง หน่วยการซื้อขายก็ได้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

กระดานซื้อขาย	ประเภทหลักทรัพย์	ระบบวิธีการซื้อขาย	หลักเกณฑ์การซื้อขาย
5. การซื้อขายบนกระดานหน่วยย่อย (Odd Lot Board)	หุ้นสามัญ, หุ้นบุริมสิทธิ ใบสำคัญแสดงสิทธิ หน่วยลงทุนที่มีจำนวนรวมของหุ้นต่ำกว่า 1 หน่วยการซื้อขาย	ซื้อขายด้วยวิธี AOM	- ใช้กฎเกณฑ์การซื้อขายในเรื่องการกำหนด Ceiling & Floor และช่วงราคา (Spread) - ไม่ใช้กฎเกณฑ์การซื้อขายในเรื่องของหน่วยการซื้อขายจำนวนหุ้นสูงสุดต่อ 1 การเสนอซื้อขาย และการส่งคำสั่งแบบมีเงื่อนไข (ATO, ATC, MP, IOC, FOK และ Publish Volume) - ไม่มีช่วงเวลา Pre Opening

คำสั่งซื้อขาย (Types of Orders)

นอกจากคำสั่งซื้อขายทั่วไปที่ระบุราคาที่แน่นอน (Limit Price Order) แล้ว ตลาดหลักทรัพย์ยังอนุญาตให้สามารถส่งคำสั่งซื้อขายแบบมีเงื่อนไขได้ ดังนี้

1. MP (Market Price)

เป็นคำสั่งซื้อขายที่ใช้เมื่อผู้ลงทุนต้องการซื้อหรือขายทันที ณ ราคาที่ดีที่สุดขณะนั้น โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ คือ สามารถส่งคำสั่งซื้อขายที่ระบุราคา MP ได้เฉพาะช่วงเวลาเปิดทำการซื้อขายเท่านั้น

- ระบบซื้อขายจะถือว่าคำสั่ง MP เป็นการเสนอซื้อ ณ ราคาเสนอขายต่ำสุดหรือเป็นการเสนอขาย ณ ราคาเสนอซื้อสูงสุด ดังนั้นหากไม่มีคำสั่งซื้อหรือขายด้านตรงข้ามรอการจับคู่อยู่ คำสั่ง MP นั้นจะถูกยกเลิกหรือส่งไม่ได้ แต่หากมีคำสั่งซื้อหรือขายด้านตรงข้ามรอการจับคู่อยู่ คำสั่ง MP จะสามารถจับคู่ซื้อขายได้ทันทีที่เข้ามาในระบบ

- สามารถส่งคำสั่งซื้อที่ระบุราคา MP ได้เฉพาะบนกระดานหลักและกระดานต่างประเทศเท่านั้น

2. ATO (At the Open) / ATC (At the Close)

- ATO เป็นคำสั่งซื้อที่ใช้เมื่อผู้ลงทุนต้องการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ทันทีที่ตลาดเปิดการซื้อขาย ณ ราคาเปิด สามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้ในช่วงก่อนเปิดตลาด

- ATC เป็นคำสั่งซื้อขายที่ใช้เมื่อผู้ลงทุนต้องการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ทันทีที่ตลาดปิดการซื้อขาย ณ ราคาปิด สามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้ตั้งแต่เวลา 16.30 น. ถึงเวลาปิด (Random เวลาในช่วง 16.35 – 16.40 น.)

- คำสั่ง ATO และ ATC เป็นคำสั่งที่มีเงื่อนไขเดียวกัน คือ หากคำสั่งเสนอซื้อขายสามารถจับคู่ได้เพียงบางส่วน ระบบการซื้อขายจะทำการยกเลิกจำนวนที่เหลือทั้งหมดและถือว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่เป็น Last Priority

- ใช้ได้สำหรับการซื้อขายบนกระดานหลักและกระดานต่างประเทศเท่านั้น

3. IOC (Immediate or Cancel)

เป็นคำสั่งซื้อขายที่ผู้ลงทุนต้องการสั่งให้ซื้อหรือขายหุ้นตามราคาที่ผู้ลงทุนระบุไว้ในขณะนั้นโดยทันที หากซื้อหรือขายได้ไม่หมดทั้งจำนวนที่ต้องการ ส่วนที่เหลือจะถูกยกเลิก นอกจากนี้ในการส่งคำสั่ง IOC มีข้อกำหนดเพิ่มเติมดังนี้

- ส่งคำสั่งได้ในช่วงตลาดปิดทำการซื้อขายเท่านั้น
- ต้องระบุราคาซื้อขายที่แน่นอน
- ไม่สามารถใช้คำสั่งที่มีเงื่อนไขนี้ร่วมกับ ATO ATC MP และ Publish Volume
- ใช้ได้สำหรับการซื้อขายบนกระดานหลักและกระดานต่างประเทศเท่านั้น

4. Fok (Fill or Kill)

เป็นคำสั่งซื้อขายที่ผู้ลงทุนต้องการซื้อหรือขายหุ้นในราคาที่กำหนด โดยต้องการให้ได้ทั้งจำนวนที่ต้องการ หากได้ไม่ครบก็จะไม่ซื้อขายเลย โดยให้ยกเลิกคำสั่งนั้นไปทั้งหมด นอกจากนี้ในการส่งคำสั่ง Fok มีข้อกำหนดเพิ่มเติมดังนี้

- ส่งคำสั่งได้ในช่วงตลาดเปิดทำการซื้อขายเท่านั้น
- ต้องระบุราคาซื้อขายที่แน่นอน
- ไม่สามารถใช้คำสั่งที่มีเงื่อนไขนี้ร่วมกับ ATO ATC MP และ Publish Volume
- ใช้ได้สำหรับการซื้อขายบนกระดานหลักและกระดานต่างประเทศเท่านั้น

- ส่งคำสั่งได้ในช่วงตลาดเปิดทำการซื้อขายเท่านั้น
- ต้องระบุราคาซื้อขายที่แน่นอน
- ไม่สามารถใช้คำสั่งที่มีเงื่อนไขร่วมกับ ATO ATC MP และ Publish Volume
- ใช้ได้สำหรับการซื้อขายบนกระดานหลักและกระดานต่างประเทศเท่านั้น

5. คำสั่งซื้อขายแบบให้ระบบซื้อขายส่งให้โดยอัตโนมัติ (Publish Volume)

เป็นคำสั่งซื้อขายแบบพิเศษที่ช่วยให้ผู้ซื้อหรือขายที่ต้องการซื้อขายจำนวนมาก แต่ไม่ต้องการให้แสดงปริมาณการซื้อขายที่เดียวทั้งหมด เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ ดังนั้น จึงต้องการเสนอซื้อขายทีละส่วน โดยภายใต้คำสั่งนี้นักลงทุนสามารถทำการส่งคำสั่งเพียงครั้งเดียว จากนั้นระบบการซื้อขายจะทำการเสนอซื้อหรือขายเป็นหลายรายการโดยอัตโนมัติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ส่งคำสั่งทำงานสะดวกขึ้น การส่งคำสั่ง Publish Volume มีลักษณะที่ในการส่งคำสั่งดังนี้

- จำนวนหุ้นที่ส่งในแต่ละครั้งต้องไม่ต่ำกว่า 10 หน่วยการซื้อขาย
- ระบบการซื้อขายจะทำการเสนอให้เป็นครั้งๆ โดยอัตโนมัติตามที่ระบุ ซึ่งแต่ละครั้งต้องมีปริมาณซื้อขายไม่ต่ำกว่า 10 หน่วยการซื้อขาย โดยระบบการซื้อขายจะส่งคำสั่งเข้าไป เมื่อการเสนอซื้อหรือขายก่อนหน้านี้ได้รับการจับคู่การซื้อขายแล้ว

- ส่งคำสั่งนี้ได้ในช่วงเวลาตลาดเปิดทำการแล้ว โดยต้องระบุราคาที่แน่นอนและต้องไม่มีเงื่อนไขอื่น หากจับคู่การซื้อขายได้ไม่หมดในช่วงเวลาซื้อขายแรก คำสั่งนั้นจะถูกยกเลิก หากต้องการส่งคำสั่งซื้อหรือขายต่อ ต้องส่งคำสั่งมาใหม่ในช่วงเวลาซื้อขายที่สอง

- เมื่อมีการขึ้นเครื่องหมาย H (Halt) ในหลักทรัพย์ใดคำสั่งที่เป็น Publish Volume ของหลักทรัพย์นั้นจะถูกยกเลิกทันที

การซื้อขายหลักทรัพย์นอกเวลาทำการ (Off – hours Trading)

การซื้อขายนอกเวลาทำการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนและสมาชิกสามารถซื้อขายได้เพิ่มเติมหลังจากที่ตลาดหลักทรัพย์ปิดการซื้อขายในช่วงเวลาประจำวัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ลงทุนสามารถบริหารและปรับพอร์ตการลงทุน (Portfolio) ของตนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถแก้ไขรายการซื้อขายที่ผิดพลาดเพื่อ Cover รายการซื้อขายที่ทำไปแล้วในระหว่างวัน สำหรับลักษณะการซื้อขายมีดังนี้

- ระยะเวลาซื้อขาย : ตั้งแต่เวลาเปิด - 17.00 น. (ช่วง Run - off)
- วิธีการซื้อขาย : ให้ซื้อขายด้วยวิธี Put – Through เท่านั้น โดยทำการบันทึกรายการซื้อขายบนกระดานหลัก กระดานรายใหญ่ และกระดานต่างประเทศ ตามลักษณะ ดังนี้

กระดานซื้อขาย	ปริมาณ/มูลค่าซื้อขาย	ราคาซื้อขาย	อื่น ๆ
กระดานหลัก	ปริมาณซื้อขายเป็นหน่วย โดยมีปริมาณซื้อขายต่ำกว่า 1 ล้านหุ้นและมีมูลค่าซื้อขายต่ำกว่า 3 ล้านบาท	ให้ซื้อขาย ณ ราคาปิดหรือราคาเฉลี่ย * ของวันนั้นกรณีไม่มีราคาปิดหรือราคาเฉลี่ยของวันนั้นให้ซื้อขาย ณ ราคาปิดในวันทำการก่อนหน้านั้น	- ซื้อขายได้ทั้ง 1 Firm และ 2 Firm PT - สามารถโฆษณาเพื่อซื้อขายผ่านระบบซื้อขายได้
กระดานรายใหญ่	ปริมาณซื้อขายตั้งแต่ 1 ล้านหุ้น หรือมูลค่าซื้อขายตั้งแต่ 3 ล้านบาทขึ้นไป	ไม่กำหนดช่วงราคาซื้อขายและราคา Ceiling & Floor	- ซื้อขายได้ทั้ง 1 Firm และ 2 Firm PT - สามารถโฆษณาเพื่อซื้อขายผ่านระบบซื้อขายได้
กระดานต่างประเทศ	ไม่กำหนดปริมาณหรือมูลค่าซื้อขายขั้นต่ำ	ไม่กำหนดช่วงราคาซื้อขายและราคา Ceiling & Floor	- ซื้อขายได้ทั้ง 1 Firm และ 2 Firm PT - สามารถโฆษณาเพื่อซื้อขายผ่านระบบซื้อขายได้

หมายเหตุ : * ราคาเฉลี่ยของหุ้น Local หรือ Foreign ให้คำนวณโดยถ่วงน้ำหนักการขายเฉพาะที่เกิดจากวิธี Automatic Order Matching บนกระดานหลักหรือกระดานต่างประเทศในระหว่างวัน (นำราคาเปิดและปิดมารวมในการคำนวณ)

Circuit Breaker

ตลาดหลักทรัพย์จะปิดทำการซื้อขายโดยอัตโนมัติเป็นการชั่วคราว ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- ครั้งที่ 1 เมื่อ SET Index เปลี่ยนแปลงลดลงถึง 10% ของค่าดัชนีปิดในวันทำการ ก่อนหน้าตลาดหลักทรัพย์จะพักการซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดเป็นเวลา 30 นาที และ

- ครั้งที่ 2 เมื่อ SET Index เปลี่ยนแปลงลดลงถึง 20% (ลดลงอีก 10%) ของค่าดัชนีปิด ในวันทำการก่อนหน้าตลาดหลักทรัพย์ จะพักการซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดเป็นเวลา 1 ชั่วโมง

และหลังจากการทำงานครั้งที่ 2 ของ Circuit Breaker แล้ว ตลาดหลักทรัพย์จะเปิดให้ทำการซื้อขายต่อไปจนถึงเวลาปิดทำการตามปกติโดยไม่มีการหยุดพักการซื้อขายอีก

หากระยะเวลาในรอบการซื้อขายที่ Circuit Breaker ทำงานนั้น เหลือไม่ถึง 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง ก็ให้หยุดพักการซื้อขายเพียงระยะเวลาที่เหลือในรอบการซื้อขายนั้น แล้วเปิดให้ซื้อขายหลักทรัพย์ได้ตามปกติในรอบการซื้อขายถัดไป

ตลาดหลักทรัพย์ได้มีการขึ้นเครื่องหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย เพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งเครื่องหมายดังกล่าว ได้แก่

ตารางที่ 3.3 การขึ้นเครื่องหมาย (Trading Signs)

เครื่องหมาย	ชื่อ	ความหมาย
NP	Notice Pending	บริษัทจดทะเบียนมีข้อมูลที่ต้องรายงานและตลาดหลักทรัพย์ระหว่างรอข้อมูลจากบริษัท
NR	Notice Received	ตลาดหลักทรัพย์ได้รับการชี้แจงข้อมูลจากบริษัท จดทะเบียนที่ได้มีการ Pending (NP) ได้แล้วและจะขึ้นเครื่องหมาย NR เป็นเวลา 1 วัน
H	Trading Halt	เป็นเครื่องหมายแสดงการห้ามซื้อขายหลักทรัพย์ จดทะเบียนเป็นการชั่วคราวโดยแต่ละครั้งมีระยะเวลาไม่เกินกว่าหนึ่งรอบการซื้อขาย ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ มีหลักเกณฑ์ในการขึ้นเครื่องหมาย H ดังนี้

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

เครื่องหมาย	ชื่อ	ความหมาย
		<p>1. มีข้อมูลหรือข่าวสารที่สำคัญที่อาจมีผลกระทบต่ออยู่สิทธิประโยชน์ของผู้ถือหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจในการลงทุนหรือต่อการเปลี่ยนแปลงในราคาของหลักทรัพย์ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ยังไม่ได้รับรายงานจากบริษัท และอยู่ในระหว่างการสอบถามข้อเท็จจริง และรอคำชี้แจงจากบริษัทและตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าบริษัทสามารถชี้แจงได้ในทันที</p> <p>2. ภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง น่าสงสัยว่าจะมีผู้ลงทุนบางกลุ่มทราบข้อมูลหรือข่าวสารที่สำคัญและอยู่ในระหว่างการสอบถามข้อเท็จจริงจากบริษัทและตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าบริษัทสามารถชี้แจงได้ในทันที</p> <p>3. บริษัทร้องขอให้ตลาดหลักทรัพย์สั่งห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์ของตนเป็นการชั่วคราว เนื่องจากบริษัทอยู่ในระหว่างรอการเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารที่สำคัญและตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าบริษัทสามารถชี้แจงได้ในทันที</p> <p>4. มีเหตุอื่นใดที่อาจมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น</p>
SP	Trading Suspension	<p>เป็นเครื่องหมายแสดงการห้ามซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนเป็นการชั่วคราว โดยแต่ละครั้งมีระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งรอบการซื้อขาย ซึ่งตลาดหลักทรัพย์มีหลักเกณฑ์ในการขึ้นเครื่องหมาย SP ดังนี้</p> <p>1. เมื่อเกิดกรณีเช่นเดียวกับข้อ 1 ถึง 3 ของการขึ้นเครื่องหมาย H และตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าบริษัทไม่สามารถชี้แจงหรือเปิดเผยข้อมูลได้ในทันที</p> <p>2. บริษัทฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง มติคณะกรรมการ ข้อตกลง ตลอดจนหนังสือเวียนที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้บริษัทปฏิบัติตาม</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

เครื่องหมาย	ชื่อ	ความหมาย
		3. บริษัทไม่นำส่งงบการเงินให้ตลาดหลักทรัพย์ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่ตลาดหลักทรัพย์ขึ้นเครื่องหมาย NP ไว้บนกระดานของกระดานหลักทรัพย์ 4. บริษัทนำส่งงบการเงินล่าช้าติดต่อกัน 3 ครั้ง 5. หลักทรัพย์อยู่ระหว่างการพิจารณาเพิกถอนหรืออยู่ระหว่างการปรับปรุงสถานภาพ เพื่อให้พ้นข่ายการถูกเพิกถอน 6. หลักทรัพย์จะครบกำหนดเวลาในการไถ่ถอนหรือการแปลงสภาพหรือการใช้สิทธิหรือการขายคืน 7. มีเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการซื้อขายหลักทรัพย์

วิธีการคำนวณราคาเปิดและราคาปิดของหลักทรัพย์ (Opening and closing Price Calculation)

เพื่อเป็นการลดโอกาสในการสร้างราคาปิด และทำให้ราคาปิดของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น ตลาดหลักทรัพย์จึงเปลี่ยนแปลงวิธีการคำนวณราคาปิดของหลักทรัพย์จากเดิมที่กำหนดให้ราคาซื้อขายครั้งสุดท้าย (Last Transaction) เป็นราคาปิด เป็นการใช่วิธีผสมผสานระหว่างการสุ่มเลือกเวลา (Random Time) และวิธี Call Market

ในการคำนวณราคาปิด ตลาดหลักทรัพย์จะยังคงเปิดให้ซื้อขายได้ตามปกติจนถึงเวลา 16.30 น. จากนั้นระบบจะหาเวลาปิดโดยการสุ่มเลือก (Random) เวลาในช่วง 16.35 – 16.40 น. และเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถส่งคำสั่งซื้อขายเพิ่มเติมได้อีกเป็นเวลาอย่างน้อย 5 นาที คือ ตั้งแต่ 16.30 น. ถึงเวลาปิดที่ได้จากการสุ่มเลือก และจะยังไม่จับคู่การซื้อขายจนกว่าจะถึงเวลาปิด จึงใช้วิธี Call Market (ซึ่งเป็นวิธีเดียวกับวิธีการคำนวณหาราคาเปิดในช่วง Pre - Open) คำนวณหาราคาปิด โดยนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดที่ค้างอยู่ในระบบจนกระทั่งถึงเวลาปิด มาคำนวณหาราคาปิดตามหลักการดังนี้

1. เป็นราคาที่ทำให้เกิดการซื้อขายได้ปริมาณมากที่สุด
2. ถ้ามีราคาที่ทำให้เกิดปริมาณซื้อขายมากที่สุดมากกว่า 1 ราคา ให้ใช้ราคาที่ใกล้เคียงกับราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายก่อนหน้านั้นมากที่สุด
3. ถ้ามีราคาที่ใกล้เคียงกับราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายก่อนหน้านั้นมากกว่า 1 ราคา ให้ใช้ราคาที่สูงกว่าเป็นราคาปิด

อย่างไรก็ตาม หากระบบไม่สามารถคำนวณหาราคาปิดของหลักทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ ให้ถือว่าราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายของหลักทรัพย์ในวันนั้นเป็นราคาปิด

นอกจากนี้ เพื่อให้ราคาเปิดของหลักทรัพย์มีเสถียรภาพมากขึ้น ตลาดหลักทรัพย์ได้นำหลักเกณฑ์การคำนวณราคาปิดดังกล่าวมาใช้ในการคำนวณหาราคาเปิดช่วง Pre-Open เช่นกัน โดยกลุ่มเลือกเวลาเปิดในช่วง Pre-Open เช้า (9.55 – 10.00 น.) และช่วง Pre-Open บ่าย (14.25 – 14.30 น.) ดังนั้นรูปแบบการซื้อขายในช่วงเวลาต่างๆ ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3.4 รูปแบบการซื้อขายในช่วงเวลาต่างๆ

ช่วงเวลาซื้อขาย		วิธีการซื้อขาย	หมายเหตุ
Pre – Opening I	9:30 – T 3	Call Market	T1 เป็นเวลา Call ที่ได้จากการสุ่มเลือกหาเวลาเปิดในช่วง 9:55 – 10:00 น. เพื่อหาราคาเปิดใน Session I
Trading Session I	T1 – 12:30	Automatic Order Matching	
		Put through	
Intermission	12:30 – 14:00		
Pre – Opening II	14:00 – T2	Call Market	T2 เป็นเวลา Call ที่ได้จากการสุ่มเลือกหาเวลาเปิดในช่วง 14:25 – 14:30 น. เพื่อหาราคาเปิดใน Session II
Trading Session II	T1 – 16:30	Automatic Order Matching	
		Put through	
	16:30 – T3	Call Market	T3 เป็นเวลา Call ที่ได้จากการสุ่มเลือกหาเวลาเปิดในช่วง 16:35 – 16:40 น. เพื่อหาราคาเปิดของหลักทรัพย์
		Put through	

โดยคำสั่งซื้อขายที่เข้ามาในช่วงที่ใช้วิธี Call Market จะต้องเป็นคำสั่งซื้อขายที่ระบุราคา (Limit Price Order) นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์ได้จัดให้มีประเภทคำสั่งซื้อขายซื้อที่ราคาปิด (ATC : At the Close) มาใช้ในช่วงที่ใช้วิธี Call Market ช่วงปิดตลาด เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ลงทุนสามารถส่งคำสั่งซื้อขาย ณ ราคาปิดได้โดยคำสั่งซื้อขาย ATC จะมีลักษณะเดียวกับคำสั่ง At the Open (ATO) ซึ่งหมายถึง ต้องการซื้อขายหลักทรัพย์ ณ ราคาเปิดในช่วงเปิดตลาด

ตัวอย่าง ถ้าราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายก่อนใช้วิธี Call Market ช่วงปิดตลาดในวันเท่ากับ 151 บาท และ ณ เวลาปิดที่สุ่มเลือกได้ที่ 16:38 มีคำสั่งซื้อขายในระบบดังนี้

เสนอซื้อ			เสนอขาย		
ปริมาณเสนอซื้อ	ราคา	เวลาที่ส่งคำสั่ง	เวลาที่ส่งคำสั่ง	ราคา	ปริมาณเสนอขาย
A 300	150	16:37	16:30	149	800 D
B 200	149	15:30	14:25	150	700 E
C 300	148	10:50	9:35	152	500 F
G 500	ATC	16:35			

โดยระบบซื้อขายจะคำนวณหาปริมาณหุ้นที่สามารถซื้อขายได้ในแต่ละระดับราคา ดังนี้

ราคา	ปริมาณเสนอซื้อ	ปริมาณเสนอขาย	ปริมาณที่สามารถจับคู่ซื้อขายได้
ราคา	ปริมาณเสนอซื้อ	ปริมาณเสนอขาย	ปริมาณที่สามารถจับคู่ซื้อขายได้
148	$300+200+300-500=1,300$	0	0
149	$200+300+500=800$	$800+700=1,500$	800
150	$300+500=800$	$800+700=1,500$	800
151	$0+500=500$	$800+500=1,500$	500
152	$0+500=500$	$800+700+500=2,000$	500

จากตัวอย่างดังกล่าวจะได้ราคาที่ทำให้เกิดการซื้อขายปริมาณมากที่สุด 2 ราคา คือ ที่ราคา 149 และ 150 บาท จากนั้นระบบจะเลือกราคาที่ใกล้เคียงกับราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายก่อนหน้า (151 บาท) มากที่สุดเป็นราคาปิด ดังนั้นจะได้ราคาปิดที่ 150 บาท และให้มีวิธีจับซื้อขายตามราคา และเวลาที่ตีที่สุด (Price and Priority) โดยที่คำสั่งซื้อขาย AT จะมีลำดับการจับคู่ซื้อขายอยู่ในลำดับหลัง (Last Priority) ดังนี้

รายการซื้อขาย	ผู้ซื้อ	ผู้ขาย	เวลา	ราคา	ปริมาณซื้อ
1	A	D	16:38:01	150	300
2	G	D	16:38:02	150	500

ช่วงราคา หมายถึง การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์สำหรับการเสนอซื้อเสนอขาย บนกระดานหลักและกระดานหน่วยย่อย ซึ่งช่วงราคาขึ้นอยู่กับระดับราคาของแต่ละหลักทรัพย์ดังนี้

ตารางที่ 3.5 ช่วงราคา (Price Spread)

ระดับราคา		ช่วงราคา (เริ่มใช้ตั้งแต่ 5 พ.ย. 44 เป็นต้นไป)
ต่ำกว่า 2 บาท		0.01 บาท
ตั้งแต่ 2 บาท	แต่ต่ำกว่า 5 บาท	0.02 บาท
ตั้งแต่ 5 บาท	แต่ต่ำกว่า 10 บาท	0.05 บาท
ตั้งแต่ 10 บาท	แต่ต่ำกว่า 25 บาท	0.10 บาท
ตั้งแต่ 25 บาท	แต่ต่ำกว่า 50 บาท	0.25 บาท
ตั้งแต่ 50 บาท	แต่ต่ำกว่า 100 บาท	0.50 บาท
ตั้งแต่ 100 บาท	แต่ต่ำกว่า 200 บาท	1.00 บาท
ตั้งแต่ 200 บาท	แต่ต่ำกว่า 400 บาท	2.00 บาท
ตั้งแต่ 400 บาท	แต่ต่ำกว่า 800 บาท	4.00 บาท
ตั้งแต่ 800 บาทขึ้นไป		6.00 บาท

การซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีการกระจายการถือหุ้นไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

เพื่อให้การซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับการกระจายการถือหุ้นของบริษัท ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์การซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนที่มีการกระจายการถือหุ้นไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด โดยภายใต้ระบบการจับคู่ในช่วงเวลา (Call Market) ระบบจะจับคู่คำสั่งซื้อขายอัตโนมัติในคราวเดียว ณ ราคาเดียว (Single Price Auction) และเป็นราคาที่ทำให้ปริมาณการซื้อขายมากที่สุด ซึ่งจะช่วยลดความผันผวนของราคาและเพิ่มสภาพคล่องในการซื้อขายหลักทรัพย์ ทั้งนี้รายละเอียดของวิธีการซื้อขายมีดังนี้

1. การซื้อขายด้วยวิธี AOM

- กระดานซื้อขาย กระดานหลัก , กระดานต่างประเทศ
- เกณฑ์การซื้อขาย ใช้หลักการเช่นเดียวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ปกติ ยกเว้นการเสนอซื้อขาย ณ ราคตลาด (Market Price), การเสนอซื้อขายแบบมีเงื่อนไข (FOK, IOC) และการเสนอซื้อขายโดยระบุให้ระบบซื้อขายดำเนินการเสนอซื้อขายเป็นคราวๆ โดยอัตโนมัติ (Published Volume)
- การจับคู่ซื้อขาย ระบบมีการจับคู่คำสั่งซื้อขายเป็น 3 ช่วงเวลาเท่านั้น โดยนักลงทุนยังคงสามารถส่งคำสั่งซื้อขายเข้ามาได้ตั้งแต่ช่วง Pre – Open – session เช่นเดียวกับการซื้อขายหุ้นตามปกติ หากแต่ระบบจะมีช่วงเวลาในการจับคู่ต่อไปนี้
 - ช่วงการสุ่มเวลาเปิดเช้า (9.55 – 10.00 น.)
 - ช่วงการสุ่มเวลาเปิดบ่าย (14.25 – 14.30 น.)
 - ช่วงการสุ่มเวลาปิด (16.35 – 16.40 น.)

2. การซื้อขายด้วยวิธี Put - through

- กระดานซื้อขาย กระดานหลัก, กระดานรายใหญ่, กระดานต่างประเทศ, กระดานหน่วยย่อย
- เกณฑ์การซื้อขาย
 - กระดานหลัก, กระดานรายใหญ่ และกระดานต่างประเทศ ใช้หลักการเช่นเดียวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ปกติ
 - กระดานหน่วยย่อย ใช้หลักการ ดังนี้
 - ปริมาณการซื้อขายต่ำกว่า 1 หน่วยการซื้อขาย
 - มีการกำหนดราคาเสนอซื้อขายสูงสุดและต่ำสุด (Ceiling & Floor)
 - มีการกำหนดช่วงราคา (Spread)

3. การคำนวณดัชนี นำราคาที่เกิดจากการจับคู่ซื้อขายในแต่ละช่วง Call Market มาคำนวณดัชนี

4. การเผยแพร่ข้อมูล กำหนดให้หลักทรัพย์ที่เข้าเกณฑ์ Call Market ยังคงอยู่ในหมวดการซื้อขายเดิม แต่จะมีเครื่องหมาย CM บ่งบอกว่าเป็นหลักทรัพย์ที่ใช้ระบบ Call Market

ดัชนีตลาดหลักทรัพย์

ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index)

ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นดัชนีราคาหุ้นที่คำนวณแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งคำนวณโดยใช้หุ้นสามัญจดทะเบียนทุกตัวในตลาดหลักทรัพย์ (รวมหน่วยลงทุนของกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์) โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ (SET Index)

$$\frac{\text{มูลค่าตลาดรวมวันปัจจุบัน (Current Market Value)} \times 100}{\text{มูลค่าตลาดรวมวันฐาน (Base Market Value)}}$$

มูลค่าตลาดรวมวันปัจจุบัน (Current Market Value) x 100

มูลค่าตลาดรวมวันฐาน (Base Market Value)

ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นดัชนีเปรียบเทียบมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ที่เป็นหุ้นสามัญทั้งหมดที่เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในวันปัจจุบัน กับมูลค่าตลาดหลักทรัพย์ในวันฐาน คือ วันที่ 30 เมษายน 2518 โดยมีการปรับฐานการคำนวณในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียน เช่น เมื่อมีการรับหรือเพิกถอนหลักทรัพย์ การรับหุ้นเพิ่มทุน เป็นต้น เพื่อให้การเคลื่อนไหวของดัชนีสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์เท่านั้น

ดัชนีรายกลุ่มอุตสาหกรรม (Sectoral Indices)

นอกเหนือจาก SET Index ที่คำนวณจากราคาหุ้นสามัญในกระดานหลักแล้ว ยังมีดัชนีราคาหุ้นของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น โดยดัชนีราคาหุ้นกลุ่มอุตสาหกรรมใดก็จะให้ราคาหุ้นสามัญทุกตัวที่จัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้นในการคำนวณ เช่น ดัชนีราคาหุ้นกลุ่มธนาคารคำนวณขึ้นโดยให้ราคาหุ้นสามัญทุกหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคาร เป็นต้น ในปัจจุบันนี้ตลาดหลักทรัพย์

จัดหุ้นสามัญจดทะเบียนทั้งหมดกระจายอยู่ใน 31 กลุ่มอุตสาหกรรม และได้คำนวณดัชนีราคาหุ้นกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 31 กลุ่มเป็นรายกลุ่มด้วย ทั้งนี้มีวิธีคำนวณเช่นเดียวกับ SET Index

ดัชนี SET50 (SET50 Index)

เพื่อเป็นการส่งเสริมการออกตราสารอนุพันธ์ และเป็นเครื่องมือวัดสถานะตลาดสำหรับกองทุนรวมต่างๆ ที่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์จึงจัดทำ ดัชนี SET50 Index ขึ้นอีกตัวหนึ่ง เพื่อเป็นดัชนีราคาหุ้นที่ใช้แสดงระดับและความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญ 50 ตัวที่มีมูลค่าตลาดสูงและการซื้อขายมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ สูตรและวิธีการคำนวณเป็นเช่นเดียวกับการคำนวณ SET Index แต่ใช้วันที่ 16 สิงหาคม 2538 เป็นวันฐาน ทั้งนี้จะมีการปรับรายชื่อหุ้นหรือหลักทรัพย์ที่นำมาใช้คำนวณทุก 6 เดือน

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกหลักทรัพย์

1. เป็นหุ้นสามัญที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเฉลี่ยต่อวันสูงสุด 150 ลำดับแรกจากจำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด โดยคำนวณจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเฉลี่ยรายวันที่ปรากฏบนกระดานหลักในแต่ละเดือน และคำนวณเฉลี่ยย้อนหลัง 12 เดือน นับจากวันที่มีการพิจารณาคัดเลือก
2. เป็นหุ้นสามัญที่มีมูลค่าการซื้อขายสูงอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือจะต้องเป็นหุ้นสามัญที่มีมูลค่าการซื้อขายรายเดือนบนกระดานหลักสูงกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าการซื้อขายเฉลี่ยต่อหุ้นของหุ้นสามัญทั้งตลาดในเดือนเดียวกันเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 9 ใน 12 เดือนในช่วงระยะเวลาที่ใช้พิจารณาหรือ $\frac{3}{4}$ ของจำนวนเดือนที่มีการซื้อขายในช่วงระยะเวลาที่ใช้พิจารณา แต่ $\frac{3}{4}$ ของจำนวนเดือนที่มีการซื้อขายในช่วงระยะเวลานั้นต้องเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน โดยมูลค่าการซื้อขายเฉลี่ยต่อหุ้นจะคำนวณจากมูลค่าการซื้อขายรายเดือนบนกระดานหลักของหุ้นสามัญทั้งหมดหารด้วยจำนวนหุ้นสามัญจดทะเบียนที่มีการซื้อขายในเดือนนั้น ๆ
3. เป็นหุ้นสามัญที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 12 เดือนก่อนวันที่ทำการพิจารณาคัดเลือก สำหรับหุ้นสามัญที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์น้อยกว่า 12 เดือน แต่เป็นระยะเวลาเกินกว่า 6 เดือน นับจากเดือนที่จดทะเบียนไปจนถึงเดือนสุดท้ายของการพิจารณาคัดเลือก หลักเกณฑ์ข้างต้นจะถูกปรับใช้ตามระยะเวลา ที่หุ้นสามัญนั้นได้เข้าเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกรณีที่มีหุ้นสามัญผ่านหลักเกณฑ์การคัดเลือกทั้งสามข้อข้างต้น เป็นจำนวนมากกว่า 50 หลักทรัพย์ หุ้นสามัญที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมดจะถูกจัดลำดับอีกครั้งตามมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเฉลี่ยรายวัน จากนั้นหุ้นสามัญ 50 ลำดับแรก จากการจัดลำดับดังกล่าวจะถูกนำมาใช้

คำนวณ SET 50 Index ส่วนหุ้นสามัญที่เหลือจะนำมาใช้เป็นหลักทรัพย์ในรายการสำรอง (Replacement List) ซึ่งเตรียมไว้ในกรณีที่อาจมีหุ้นสามัญใดๆ ใน SET 50 Index ขอบเขตตนเอง หรือถูกเพิกถอนจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหุ้นสามัญในลำดับที่ 51 เป็นต้นไป ที่ปรากฏอยู่ใน รายการสำรองก็จะถูกนำมาแทนที่หุ้นสามัญที่มีการเพิกถอนไป

ในทางตรงกันข้าม หากมีหุ้นสามัญที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกทั้งสามข้อดังกล่าวข้างต้น น้อยกว่า 55 หลักทรัพย์ (ประกอบด้วย 50 หลักทรัพย์สำหรับคำนวณดัชนี SET 50 Index และ อย่างน้อย 5 หลักทรัพย์ สำหรับใช้เป็นรายการสำรอง) ก็มีความจำเป็นต้องปรับหลักเกณฑ์ในข้อที่ 2 เพื่อให้ได้จำนวนหุ้นสามัญครบตามที่ต้องการ โดยทำการลดอัตราส่วนของมูลค่าการซื้อขาย เฉลี่ยต่อหุ้นจากเดิมซึ่งกำหนดไว้ที่ร้อยละ 50 ของมูลค่าการซื้อขายเฉลี่ยต่อหุ้นของหุ้นสามัญทั้งตลาด โดยปรับลดลงเป็นร้อยละ 45, 50, 35,..... ตามลำดับ (ลดลงร้อยละ 5 ในแต่ละครั้ง) จนกระทั่งมี จำนวนหุ้นสามัญที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกครบตามจำนวนที่ต้องการ

วิธีการคำนวณ SET 50 Index

สำหรับวิธีการคำนวณ SET 50 Index นั้น จะใช้วิธีเดียวกันกับการคำนวณดัชนีราคาหุ้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันทุกประการ โดยมีข้อแตกต่าง ในแง่ที่ว่า SET Index นั้น จะคำนวณจากราคาหุ้นสามัญที่ได้รับการเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เพียง 50 หลักทรัพย์เท่านั้น SET 50 Index จึงเป็นดัชนีที่ถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตาม ราคาตลาด (Market Capitalization) และสูตรการคำนวณและวิธีการปรับฐานเหมือนกับ SET Index ทุกประการตามสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{SET 50 Index} = (\text{CMV}/\text{BMV}) * 100 \text{ โดย}$$

CMV = มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดบนกระดานหลักในปัจจุบันของหุ้นสามัญ 50 หลักทรัพย์ และ BMV = มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคารฐานของหุ้นสามัญ 50 หลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ได้เริ่มคำนวณค่าดัชนี SET 50 Index มาตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2538 และกำหนดให้ค่าดัชนี SET 50 Index มีค่าเริ่มต้นเท่ากับ 100 จุด

การปรับรายการหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดให้มีการพิจารณาปรับรายการหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ SET 50 Index ทุกๆ 6 เดือน ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นกับภาวะการณ์ในตลาดหลักทรัพย์ เช่น กรณีที่มีบริษัทจดทะเบียนเข้าใหม่ หรือกรณีที่มีการเพิ่มทุนของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งอาจส่งผลให้หุ้นสามัญบางตัวที่ไม่ได้ถูกคัดเลือกมาก่อนมีคุณสมบัติครบถ้วนขึ้นและสามารถถูกคัดเลือกเพื่อใช้ในการคำนวณ SET 50 Index ได้ การพิจารณาปรับรายการหลักทรัพย์ดังกล่าวจะดำเนินการโดยตลาดหลักทรัพย์ในระหว่างวันที่ 1 - 31 ธันวาคม และ 1 - 30 มิถุนายนของทุกปี ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวตลาดหลักทรัพย์จะทำการคัดเลือกหุ้นสามัญโดยอาศัยหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกดังที่กำหนดไว้แล้วข้างต้น

ในการปรับรายการหลักทรัพย์ในแต่ละครั้งนั้น เฉพาะหุ้นสามัญที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและได้รับการจัดลำดับตามมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเฉลี่ยรายวันในลำดับที่ 1 - 45 เท่านั้นที่จะถูกนำไปใช้ในการคำนวณ SET 50 Index ได้ทันที แต่สำหรับหุ้นสามัญที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแต่จะได้รับการจัดลำดับไว้ในลำดับที่ 46 - 50 นั้น จะต้องผ่านเกณฑ์การปรับรายการหลักทรัพย์เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 : พิจารณาว่าหุ้นสามัญในอันดับที่ 46-50 นั้น เคยอยู่ในรายการหลักทรัพย์ที่ใช้คำนวณ SET 50 Index ครั้งก่อนหน้าหรือไม่ หากหุ้นสามัญนั้นเคยอยู่ในรายการหลักทรัพย์ชุดก่อนจะถือว่าหลักทรัพย์นั้นผ่านการคัดเลือก และนำไปใช้ในการคำนวณ SET 50 Index ในครั้งนี้ได้ทันที แต่หากว่าหุ้นสามัญนั้นไม่เคยปรากฏในรายการหลักทรัพย์ชุดก่อน จะถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การปรับรายการหลักทรัพย์และจะต้องคัดเลือกหุ้นสามัญในลำดับถัดไป ซึ่งเคยปรากฏในรายการหลักทรัพย์ชุดเดิม (50 หลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ SET 50 Index ก่อนการปรับรายการ) มาแทนที่จนกระทั่งได้ครบทั้ง 5 หลักทรัพย์ แต่หากการพิจารณาในขั้นนี้ไม่สามารถคัดเลือกหุ้นสามัญได้ครบทั้ง 5 หลักทรัพย์ตามที่ต้องการ ก็ให้ไปพิจารณาในขั้นที่ 2 ต่อไป)

ขั้นที่ 2 : พิจารณานำหุ้นสามัญที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแล้ว แต่ไม่ได้รับการคัดเลือกในเกณฑ์การปรับรายการหลักทรัพย์เพิ่มเติมขั้นที่ 1 (ซึ่งได้แก่ หุ้นสามัญที่ไม่อยู่ในรายการหลักทรัพย์ชุดก่อนมาพิจารณาใหม่อีกครั้ง โดยการจัดลำดับหุ้นสามัญเหล่านี้ตามมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเฉลี่ยรายวัน แล้วทำการคัดเลือกหุ้นสามัญที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาเฉลี่ยรายวันสูงที่สุดให้อยู่ในลำดับถัดจากหุ้นสามัญลำดับสุดท้ายที่ผ่านเกณฑ์การปรับรายการหลักทรัพย์เพิ่มเติมขั้นที่ 1 ไล่ลงไปตามลำดับจนกระทั่งได้ครบทั้ง 50 หลักทรัพย์ ที่จะใช้ในการคำนวณ SET 50 Index ชุดใหม่ ส่วนหุ้นสามัญที่เหลือจะถูกนำไปใช้เป็นรายการหลักทรัพย์สำรองต่อไป

รายการหลักทรัพย์ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อคำนวณ SET 50 Index ในแต่ละครั้ง จะถูกนำออกเผยแพร่แก่ประชาชนทันทีที่กระบวนการคัดเลือกเสร็จสิ้นลง และตลาดหลักทรัพย์จะทำการคำนวณ SET 50 Index อย่างต่อเนื่อง โดยรายการหลักทรัพย์ที่มีการปรับเปลี่ยนในช่วงวันที่ 1 - 31 ธันวาคม จะเริ่มนำมาใช้คำนวณดัชนีตั้งแต่วันที่ทำการวันแรกของเดือนมกราคมปีถัดไป ส่วนรายการหลักทรัพย์ที่ได้จากการปรับรายการในช่วงวันที่ 1 - 30 มิถุนายน จะเริ่มนำมาใช้คำนวณดัชนีตั้งแต่วันที่ทำการวันแรกของเดือนกรกฎาคมปีเดียวกัน และในการคำนวณดัชนีเมื่อมีการใช้หลักทรัพย์รายการใหม่ทุกๆ ครั้ง จะต้องมีการปรับฐานคำนวณเพื่อให้ค่าดัชนีมีความต่อเนื่องอยู่เสมอ ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกับที่ใช้สำหรับการคำนวณ SET Index ในปัจจุบัน โดยการปรับฐานดัชนีจะดำเนินการในทำนองเดียวกันกับกรณีที่มีหลักทรัพย์ถูกเพิกถอนและมีหลักทรัพย์เข้าใหม่ตามแต่กรณี นอกจากนั้นการปรับฐานจะต้องกระทำทุกครั้งที่มีมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นของหลักทรัพย์ อันอาจสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ต่างๆ เช่น การเพิ่มทุนของบริษัทการแปลงสภาพหุ้นกู้แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ และการใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิเพื่อซื้อหุ้นสามัญของบริษัท เป็นต้น

การศึกษาเรื่องการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เล่นหุ้นเป็นอย่างมาก เพราะหากไม่เข้าใจระบบของการซื้อขายหลักทรัพย์อย่างเพียงพอแล้ว อาจถูกโกงจากผู้เล่นหุ้นคนอื่นได้ นอกจากนี้การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ก็เป็นที่มาของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ เนื่องจากผู้ทำการซื้อขายผู้อื่นอาศัยโอกาสจากความชำนาญกว่าเขาเปรียบผู้ทำการซื้อขายที่ด้อยกว่า อันเป็นที่มาของการปั่นหุ้นนั่นเอง

3.3 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์⁴

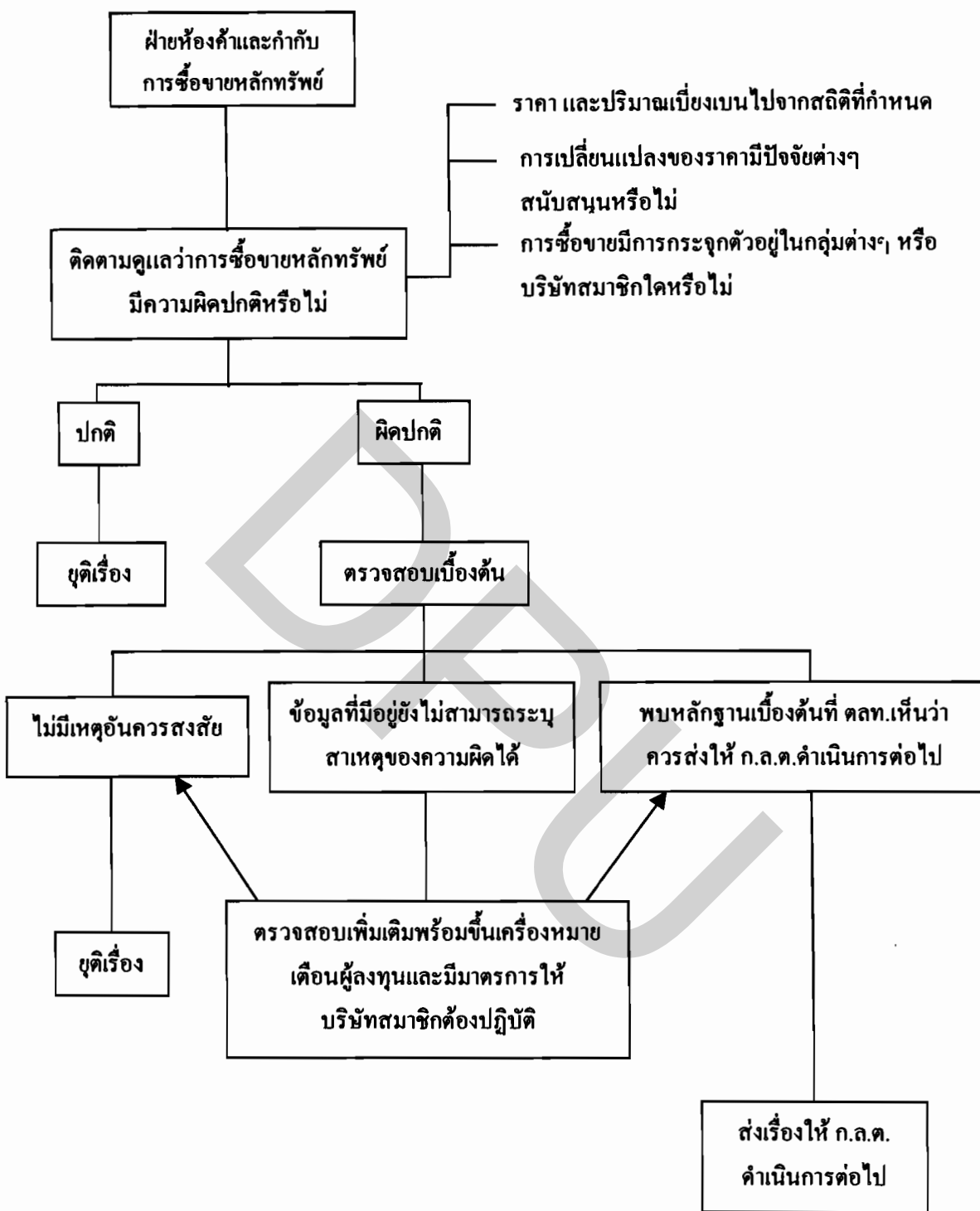
พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ใช้กำกับควบคุมการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ ถือเป็นกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการระดมเงินในตลาดทุน เนื่องจากตลาดทุนไทยได้มีการพัฒนาจนมีบทบาทสำคัญมากขึ้น จำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อวางรากฐานให้ตลาดทุนไทยมีความเป็นสากล วัตถุประสงค์ในการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับเป็นไปเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างผู้ลงทุน โดยมุ่งคุ้มครองผู้ลงทุนจากการแสวงหา

⁴ โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง โทษทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. เอกสารประกอบการประชุมสาธารณะ, 8 พฤศจิกายน 2547, หน้า 257-260.

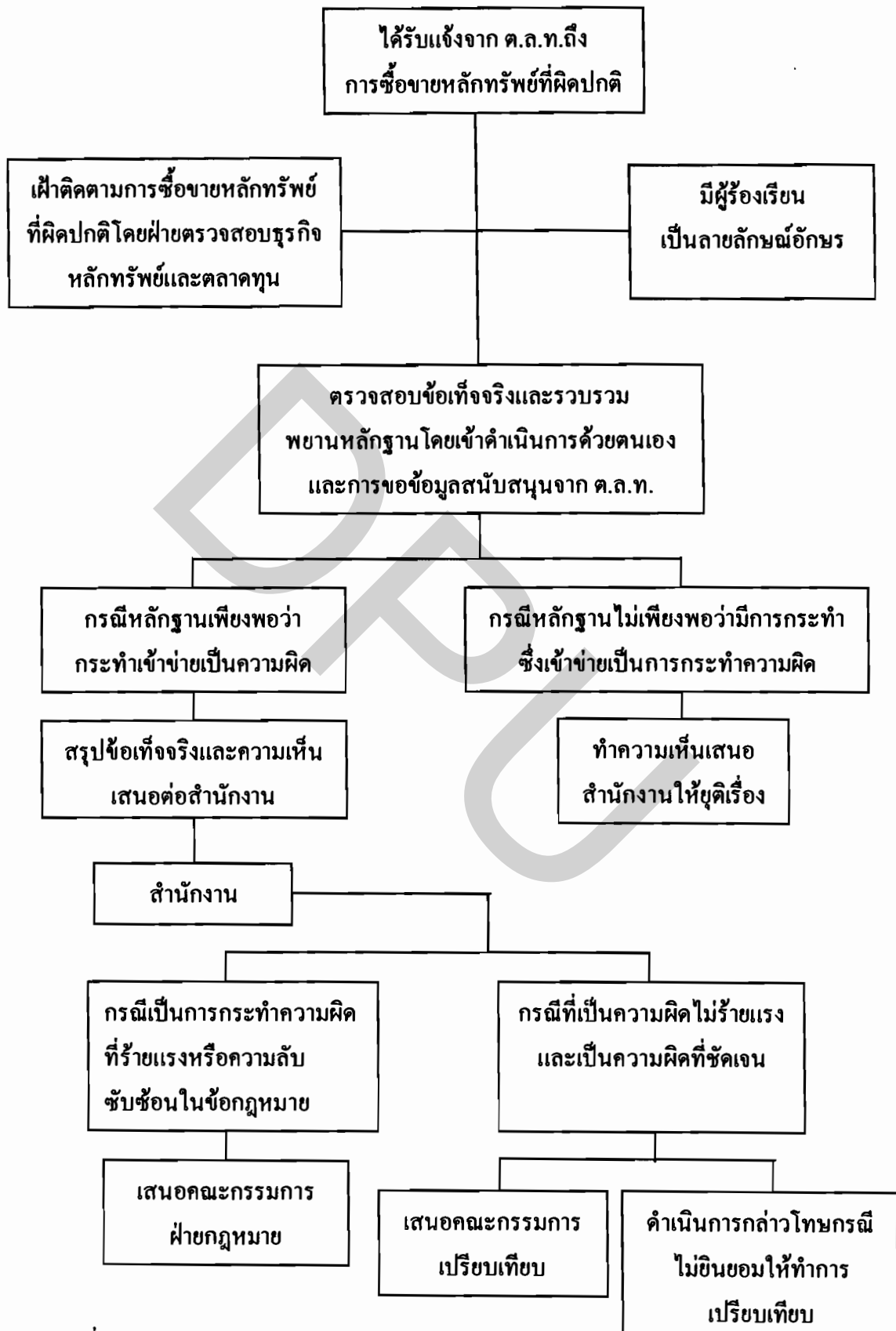
ประโยชน์ที่มีขอบ และคุ้มครองสภาพตลาดให้ดำเนินไปตามกลไกปกติให้การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ให้มีสภาพคล่อง มีความยุติธรรม และมีการขึ้นลงของราคาอย่างเป็นระเบียบ

หลักการในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ครอบคลุมถึงประเด็นสำคัญในหลายประการ โดยการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทำหน้าที่วางนโยบายส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนกำกับดูแลในเรื่องหลักทรัพย์ ธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน การเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ และการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับซื้อขายหลักทรัพย์ รวมถึงการออกข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยการกระทำการบางอย่างจะกระทำการโดยผ่านสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตามบทบัญญัติได้กำหนดหลักเกณฑ์ในแต่ละขั้นตอนของการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน มีการโอนอำนาจหน้าที่ของตลาดหลักทรัพย์ให้คณะกรรมการกำกับดูแลหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ดูแลแทน กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์และการครอบงำกิจการ จัดระบบการกำกับดูแลธุรกิจหลักทรัพย์ทั้งหมด จัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์มาดูแล โดยตรงเพิ่มมาตรการและขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการติดตาม และตรวจสอบการกระทำผิดเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตลาดจึงกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องกับภาวะความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่นักลงทุน

แสดงแผนภาพ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด. ได้ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 3.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย



ภาพที่ 3.2 สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.

จากพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 สามารถจำแนกการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ เฉพาะส่วนที่จะนำเสนอใน ส่วนนี้ ออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ การกระทำความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ในด้านข้อมูลข่าวสาร และการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับอนุญาต

การกระทำความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ในด้านข้อมูลข่าวสาร⁵

(1) ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์

ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ลงทุน สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่จำเป็นที่ผู้ลงทุนต้องใช้ในการตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์ของบริษัทนั้น (ถ้าฐานะการเงินและผลดำเนินงานของบริษัทดี บริษัทอาจจะเสนอขายหลักทรัพย์ของคนได้ในราคาที่สูงกว่าบริษัทที่มีฐานะการเงินและผลการดำเนินงานไม่ดี)

ประเภทที่ 2 ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นกับกิจการ เช่น บริษัทเคยได้รับสัมปทานจากภาครัฐ ต่อมาทางราชการได้ยกเลิกสัมปทาน ข้อมูลดังกล่าวมีผลกระทบต่อโดยตรงกับการดำเนินงานของบริษัทอาจทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก ข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญในการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุน

ประเภทที่ 3 ข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบต่อประมาณการซื้อขายหลักทรัพย์และราคาหลักทรัพย์ ตัวอย่างเช่น ในอดีตเมื่อมีข่าวบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ จะเพิ่มทุนด้วยการออกหุ้นใหม่ ข่าวดังกล่าวจะทำให้หุ้นของบริษัทนั้นมีราคาสูงขึ้น หรือกรณีข่าวบริษัทจะถูกครอบงำกิจการโดยบริษัทที่มีฐานะการเงินและผลการดำเนินงานดีเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ข่าวดังกล่าวก็เป็นข่าวดีของบริษัทอาจมีผลให้ราคาและปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์สูงขึ้น และมีผู้ลงทุนที่รับทราบข่าวสารเข้ามาทำการซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าวเพิ่มขึ้น

(2) ความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ในด้านข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้ลงทุนในตลาดทุน ให้ได้รับข้อมูลที่เป็นธรรมเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูล โดยกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลที่ครบถ้วนเพื่อประโยชน์ของผู้ลงทุนในการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ ผู้ใดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเงินผลการดำเนินงานเป็นเท็จหรือปกปิดข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญ หรือใช้

⁵ วีระพงษ์ บุญโญภาส. เล่มเดิม. หน้า 47-54.

ข้อมูลวงในพร้อม แสวงหาผลประโยชน์อำพรางให้ผู้อื่นเข้ามาซื้อขายหลักทรัพย์ รวมถึงการไม่รายงานข้อมูลในกรณีการเข้าครอบงำกิจการ การกระทำนั้นจะเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ทั้งสิ้น โดยการกระทำความผิดดังกล่าวสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

(2.1) ความผิดเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ในตลาดแรก

(ก) ตลาดแรก (Primary Market)

การที่บริษัทหรือกิจการออกหลักทรัพย์ อันได้แก่ หุ้น หรือตราสารอื่น เช่น หุ้นกู้ ใบสำคัญแสดงสิทธิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทุนโดยเสนอขายต่อประชาชนหรือบุคคลใด การออกหลักทรัพย์และเสนอขายหลักทรัพย์ให้กับผู้ลงทุนดังกล่าว ถือเป็น การเสนอขายหลักทรัพย์ในตลาดแรก ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน ก.ล.ต. และผู้ออกและเสนอขายหลักทรัพย์จะต้องปฏิบัติตามกระบวนการที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ และประกาศของสำนักงาน ก.ล.ต. โดยต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด 3 ขั้นตอน ดังนี้

(1) ต้องมีการขออนุญาต⁶ จากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

(2) ต้องมีการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลและร่างหนังสือชี้ชวนไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.⁷ เพื่อที่ประชาชนสามารถตรวจสอบดูได้ก่อนที่จะลงทุนและจะสามารถเสนอขายหลักทรัพย์ได้เมื่อแบบแสดงรายการข้อมูลและร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับแล้ว

(3) ภายหลังเสนอขายหลักทรัพย์แล้ว บริษัทจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน โดยการเพิ่มเติมปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ⁸ รายงานการเบิกเงินรายไตรมาสและตามงวดบัญชีตามระยะเวลาที่กำหนด รายงานข้อมูลที่เกิดขึ้นในกรณีพิเศษ โดยมีได้คาดหมาย⁹ ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. โดยไม่ชักช้า นอกจากนี้กรรมการ ผู้จัดการ ผู้ดำรงตำแหน่งบริหาร และผู้สอบบัญชีของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ตามมาตรา 32 33 หรือ 34 จะต้องจัดทำและเปิดเผยรายงานการถือหลักทรัพย์ของคนและคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งถือหลักทรัพย์ในบริษัท ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงการถือหลักทรัพย์โดยจัดทำเป็นรายงานตามแบบที่กำหนดและนำเสนอสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย¹⁰

⁶ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 32 มาตรา 33 และมาตรา 34.

⁷ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 65.

⁸ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 56.

⁹ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 57.

¹⁰ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 59.

สำหรับข้อมูลของบริษัทที่ประสงค์จะออกและเสนอขายหลักทรัพย์ที่ต้องเปิดเผยในแบบคำขออนุญาตหรือในแบบแสดงรายการข้อมูลนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ

ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ คือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน รวมทั้งโครงการธุรกิจในอนาคตเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถพิจารณาได้ว่า บริษัทนั้นมีฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างไร มีโอกาสก้าวหน้าทางธุรกิจและมีโอกาสที่จะสร้างผลกำไรหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุน

ส่วนที่สอง ข้อมูลที่เกี่ยวกับรายละเอียดของหลักทรัพย์ เช่น ประเภทของหลักทรัพย์ ราคาตามมูลค่า ราคาเสนอขาย นโยบายจ่ายเงินปันผล ฯลฯ

ส่วนที่สาม ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจองและจัดสรรหลักทรัพย์ เนื่องจากข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ลงทุนจำเป็นต้องรับทราบก่อนการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อเป็นการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุน พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ จึงได้กำหนดบทลงโทษในกรณีบริษัทที่ประสงค์จะออกและเสนอขายหลักทรัพย์แสดงข้อความ หรือรายการที่เป็นเท็จในแบบแสดงรายงานข้อมูลหรือในร่างหนังสือชี้ชวน หรือปกปิดข้อมูลสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ซื้อหลักทรัพย์ โดยบริษัทกรรมการผู้ซึ่งลงนามในแบบแสดง รายการข้อมูล จะต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและอาญาต่อผู้ซื้อหลักทรัพย์ รวมถึงบทลงโทษนี้ยังให้หมายรวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิเช่น ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ ประกอบด้วย ผู้สอบบัญชีซึ่งเป็นผู้ลงนามว่าได้ทำการตรวจสอบงบการเงินว่า มีความถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป ผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน บุคคลเหล่านี้จะต้องร่วมรับผิดชอบทางแพ่งด้วย นอกจากนี้ในการขออนุญาตเสนอขายหลักทรัพย์ได้กำหนดให้ต้องมีผู้จัดทำและยื่นคำขออนุญาต ตลอดจนยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลหรือที่เรียกว่า ที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งโดยปกติมักเป็นสถาบันการเงินต่างๆ อันได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ที่สำนักงาน ก.ล.ต. ให้ความเห็นชอบ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ที่ปรึกษาทางการเงินทำหน้าที่อย่างผู้มีวิชาชีพ ทำการกลั่นกรองข้อมูลของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ให้มีความถูกต้องและจัดทำอย่างมีมาตรฐานที่ดีพอสมควร ถ้าหากว่าข้อมูลเหล่านี้ไม่ถูกต้อง ที่ปรึกษาทางการเงินจะต้องมีส่วนรับผิดชอบในทางแพ่งด้วย¹¹

สำหรับความรับผิดในทางอาญาในเรื่องของการเสนอขายหลักทรัพย์ในตลาดแรก ก็มีบทบัญญัติกำหนดว่า ผู้ใดแสดงข้อความเท็จในเอกสารเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์แก่ประชาชนหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และ

¹¹ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 83.

ปรับไม่เกิน 2 เท่าของราคาหลักทรัพย์ที่เสนอขาย แต่ทั้งนี้เงินค่าปรับต้องไม่น้อยกว่า 5 แสนบาท¹² สำหรับความรับผิดทางแพ่งก็ได้กำหนดไว้ทั้งด้านตัวบุคคลที่จะต้องร่วมรับผิด คือ บริษัทที่เสนอขาย กรรมการบริษัท ผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษาทางการเงิน ผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน แล้วก็กำหนดว่า ผู้เสียหายคือใคร ซึ่งโดยปกติก็คือผู้ซื้อหลักทรัพย์¹³ (ทั้งนี้บุคคลผู้ซื้อหลักทรัพย์ที่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจะต้องเป็นผู้ซื้อหลักทรัพย์ก่อนที่จะปรากฏข้อเท็จจริง และต้องซื้อหลักทรัพย์ไว้ไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่แบบแสดงรายการข้อมูลและร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ)

(2.2) ความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดรอง ตลาดรอง หมายถึง ตลาดที่เป็นศูนย์กลางที่ผู้ลงทุน เช่น นาย ก นาย ข จะสามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์หลังจากที่ซื้อมาแล้วจากการออกหลักทรัพย์ในตลาดแรก ซึ่งในปัจจุบันก็คือ ตลาดหลักทรัพย์ฯ การกระทำ ความผิดในทางอาญาในตลาดรอง สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

(2.2.1) การแพร่ข่าว แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

(1) การแพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อมูลเท็จหรือว่าเจตนาจะให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริงด้านการเงิน และราคาซื้อขายหลักทรัพย์¹⁴ ตัวอย่างเช่น มีการแพร่ข่าวว่าในไตรมาสนี้ฐานะการเงินของบริษัทดีมาก ยอดขายสูงขึ้น กำไรสูงขึ้น ทำให้ผู้ที่รับข่าวตีความได้ว่า ราคาของหลักทรัพย์น่าจะสูงขึ้น จึงเข้าไปซื้อหลักทรัพย์นั้น ในขณะที่ในความจริง บริษัทอาจประสบผลขาดทุนอยู่ แต่ว่าได้มีการตกแต่งบัญชีทำให้เห็นว่ามียอดขายสูง การกระทำดังกล่าวถือเป็นการแพร่ข่าวที่เป็นข้อมูลเท็จ ซึ่งอาจจะมีความผิดทางอาญาได้ เพราะข่าวดังกล่าวอาจทำให้ผู้ลงทุนสำคัญผิดในข้อเท็จจริงในเรื่องของฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และราคาซื้อขายหลักทรัพย์ สำหรับผู้รับผิดนั้น พระราชบัญญัติหลักทรัพย์กำหนดว่าบุคคลที่อาจจะต้องรับผิดในทางอาญา ได้แก่ บริษัทหลักทรัพย์ผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทหลักทรัพย์หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลักทรัพย์ที่เป็นผู้บอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความที่เจตนาจะให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริงด้านการเงิน ผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

(2) บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ มีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่สำคัญของบริษัทที่อาจมีผลกระทบต่อความคิดเห็นลงทุนของผู้ลงทุนให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ รับทราบ ก่อนที่จะเผยแพร่ให้ผู้ลงทุนทั่วไปรับทราบ กรณีที่มีการแพร่ข่าวไปก่อนให้บุคคลต่างๆ ไปรับทราบก่อน เช่น แพร่ข่าวว่าบริษัทกำลังจะมีข่าวดีในอนาคตอันใกล้ ข่าวดังกล่าวอาจทำให้ผู้ลงทุนเข้าใจว่าราคาของหลักทรัพย์นี้จะสูงขึ้น จึงเข้าไปซื้อหลักทรัพย์นั้น

¹² พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 278.

¹³ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 62.

¹⁴ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 238.

กรณีดังกล่าวบริษัทที่ออกหลักทรัพย์อาจต้องรับผิดชอบหากดำเนินการแพร่ข่าวดังกล่าว ก่อนแจ้งอย่างเป็นทางการกับตลาดหลักทรัพย์¹⁵

(3) การแพร่ข่าวลือ¹⁶ เช่น นำข่าวไปแพร่ในห้องค้าว่า วันนี้ สหรัฐอเมริกาจะลงมือโจมตีสหรัฐอเมริกา ราคาของหลักทรัพย์ที่ซื้อขายในวันนั้นอาจจะลดต่ำลง ผู้แพร่ข่าวอาจต้องรับผิดชอบในเรื่องการแพร่ข่าวลือ

(2.2.2) การใช้ข้อมูลวงในในการหาประโยชน์ (INSIDER TRADING)

บุคคลที่ถือว่าเป็นบุคคลวงใน (INSIDERS) กฎหมายบัญญัติให้มีความหมายถึงบุคคลใดๆ และให้รวมถึงบุคคล 4 ประเภท¹⁷ คือ

- (1) กรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทที่มีอำนาจในการดำเนินการ
- (2) ผู้ถือหลักทรัพย์ หรือผู้ถือหุ้น ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นใดถือหุ้นเกินร้อยละ 5 ของทุนจดทะเบียนของบริษัท ถือว่า ผู้ถือหุ้นนั้นเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลวงในได้
- (3) เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในตลาดหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ต่างๆ ซึ่งดำรงตำแหน่งหรืออยู่ในฐานะที่จะรู้ข้อมูลวงในจากการปฏิบัติหน้าที่ได้
- (4) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น บริษัทหลักทรัพย์ ที่เป็นที่ปรึกษาทางการเงินของบริษัทที่จะนำหุ้นเข้าตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น ก็ถือว่าเป็นผู้ที่อาจจะล่วงรู้ข้อมูลวงในได้เช่นกัน

กรณีที่บุคคลวงในนำข้อมูลวงในที่ยังไม่ได้เปิดเผยให้แก่ประชาชนทั่วไป ไปใช้แสวงหาผลประโยชน์ในการซื้อขาย เสนอซื้อ หรือชักชวนให้คนอื่นซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะที่เป็นการเอาเปรียบบุคคลภายนอก ก็จะถือว่าเข้าข่ายเป็นบุคคลภายในที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นซึ่งจะต้องรับผิดชอบหากฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบดังกล่าว นี้ค่อนข้างรุนแรง คือ มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 เท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับหรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁸

¹⁵ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 239.

¹⁶ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 240.

¹⁷ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 241.

¹⁸ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 296.

อย่างไรก็ดี เมื่อบุคคลวางในใช้ข้อมูลวางในแสวงหาผลประโยชน์แล้ว เช่น อาจจะมีการซื้อขายหลักทรัพย์ในขณะที่หลักทรัพย์นั้นราคาต่ำ แล้วก็ขายหลักทรัพย์นั้นในราคาสูง ภายหลังทำให้ผลประโยชน์งอกเงยขึ้นมา ถ้าเป็นผลประโยชน์ในช่วง 6 เดือน สำนักงาน ก.ล.ต. มีสิทธิเรียกร้องเอาผลประโยชน์นั้นกลับคืนมาจากบุคคลซึ่งถือว่าเป็นผู้ใช้ข้อมูลภายในนั้นได้ โดยให้ประโยชน์ดังกล่าวตกเป็นของสำนักงาน ก.ล.ต.¹⁹ และสำนักงาน ก.ล.ต. นำส่งเข้ารัฐต่อไป

(2.2.3) การสร้างราคาหลักทรัพย์ (การปั่นหุ้น) มีลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ²⁰

คือ

(1) การอำพราง คือ การปกปิดข้อตกลง หรือการรู้เห็นกันในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ จนทำให้ประมาณการซื้อขายหรือว่าราคาของหลักทรัพย์ผิดไปจากปกติของตลาด ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจทำให้เกิดความรับผิดทางอาญาขึ้นได้ การสร้างราคาหลักทรัพย์อาจไม่ใช่ลักษณะของการสร้างราคาเพื่อการเก็งกำไร (ซื้อถูกขายแพง) เท่านั้น การอำพรางที่เกิดขึ้น โดยปกติมีการทำกันในรูปของขบวนการซึ่งอาจมีบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ในด้านบัญชีการซื้อขายหลักทรัพย์และบัญชีการเงิน บางกรณีมีถึง 100 คน แต่บางกรณีมีเพียง 10-20 คน แต่มีลักษณะร่วมกัน คือ มีการรู้เห็นตกลงกันก่อนแล้วปกปิดการรู้เห็นที่ตกลงกันได้ โดยมีการทำให้เห็นว่าต่างคนต่างอิสระไม่รู้เห็นเกี่ยวข้องกัน แล้วก็เข้าทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ จนราคาหลักทรัพย์เพิ่มสูงขึ้น ผู้ลงทุนรายอื่นที่ไม่ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นก็จะเข้าใจว่าเป็นหลักทรัพย์ที่น่าลงทุน เพราะมีคนสนใจซื้อขายหลักทรัพย์นั้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นจำนวนมาก จึงหลงเข้าไปซื้อขายตาม เมื่อเวลาผ่านไป ถ้าหากว่าไม่มีแรงซื้อขายที่เกิดจากการลงมือแล้ว ราคาของหลักทรัพย์ก็จะตกลงไปสู่จุดเดิมของหลักทรัพย์นั้น เช่น สมมติว่า ราคาหลักทรัพย์หนึ่งก่อนที่จะเกิดเหตุมีราคา 15 บาท เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวแล้ว คือ มีคนเข้ามาทำการอำพรางและสมคบกันซื้อขายทำราคา จนผู้ลงทุนทั่วไปนึกว่าราคาดีก็เข้ามาซื้อหลักทรัพย์นั้นมากจนทำให้ราคาขึ้นไปเป็น 20 30 40 หรือ 60 บาท แต่เมื่อไม่มีแรงซื้อของกลุ่มบุคคลนี้แล้วก็ทำให้ราคาหลักทรัพย์ตกกลับมาสู่จุดเดิม คือ 15 บาทหรือต่ำกว่า นอกจากนี้ก็มีบทสันนิษฐานของกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่า ถ้าหากเกิดข้อสันนิษฐานใน 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ จะถือว่าผู้ทำการซื้อขายทำการอำพรางด้วย

¹⁹ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 242.

²⁰ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 242, มาตรา 244.

(ก) ทำการซื้อขายต่างรายการกันแต่ว่าผลประโยชน์อยู่ในบัญชีของบุคคลคนเดียวกัน นั่นก็คือ ความจริงแล้วเป็นกลุ่มบุคคลที่ร่วมกัน โดยคนหนึ่งซื้อ อีกคนหนึ่งขาย เพื่อเป็นการสร้างปริมาณและราคาให้คนอื่นเข้าใจผิด ในที่สุดแล้วเงินที่ได้จากการซื้อขายก็กลับเข้ามาบัญชีกลางของบุคคลเดียวกันในกลุ่มเดียวกัน

(ข) การโอนหุ้นในลักษณะที่คนหนึ่งสั่งซื้อ อีกคนหนึ่งสั่งขาย ในปริมาณราคาและเวลาใกล้เคียงกัน

(ค) การโอนหุ้นในลักษณะที่คนหนึ่งสั่งขาย อีกคนหนึ่งสั่งซื้อ ในปริมาณราคาและเวลาใกล้เคียงกัน

(2) การชักจูงผู้อื่นเข้ามาซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยเข้าทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะต่อเนื่อง เช่น การชักจูงคนอื่นเข้ามาซื้อหุ้น A ด้วยกัน โดยเข้าทำการซื้ออย่างต่อเนื่องโดยทำการซื้อในราคาที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ปริมาณการซื้อขายและราคาของหุ้น A เพิ่มสูงขึ้นจนผู้ลงทุนคิดว่าผู้ลงทุนมีความต้องการหุ้น A มาก จึงเข้าซื้อตามซึ่งภาษาชาวบ้านเรียกว่ามีการไล่ราคาขึ้นไปโดยจูงใจให้คนอื่นซื้อตาม เมื่อมีคนตามซื้อในราคาที่สูงมากขึ้น บุคคลที่ทำการไล่ราคา ก็จะเอาหุ้นที่ตัวเองไปซื้อมาตอนราคาต่ำออกขายในภายหลัง ก็ทำให้ได้ผลประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว ในทางกลับกันหากมีการขายโดยทุบราคาลงมา ราคาหลักทรัพย์ก็จะตกลงเรื่อยๆ คนก็จะนึกว่าราคาของทรัพย์จะตกลงมากขึ้นเรื่อยๆ ก็จะพากันขายหลักทรัพย์นี้ตามออกมาซึ่งบุคคลกลุ่มที่ทำการทุบราคาก็จะเข้ามาซื้อเมื่อซื้อแล้วก็จะนำมาขายในราคาที่สูงขึ้นภายหลังทำให้ได้กำไรจากการซื้อหุ้นดังกล่าว

ความคิดทั้ง 2 ลักษณะนี้ มีองค์ประกอบสำคัญร่วมกัน คือ การทำให้สภาพของตลาดผิดไปจากความเป็นจริง ซึ่งจะเห็นได้ชัดคือ เมื่อขบวนการเหล่านี้ดำเนินไปแล้ว จะทำให้ปริมาณการซื้อขายและราคาหลักทรัพย์กลับสู่สภาพที่เป็นจริง

สำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดรองที่กล่าวมานี้เป็นความผิดทางอาญาเช่นเดียวกับความผิดในตลาดแรกที่กล่าวมาแล้ว และเรียกโดยรวมว่าเป็นความผิดที่เกิดจากการกระทำที่ไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์²¹ โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดบทลงโทษบุคคลที่กระทำการไม่เป็นธรรมในลักษณะเช่นนี้ไว้ค่อนข้างรุนแรง เนื่องจากการกระทำดังกล่าวมีผลกระทบกับผู้ลงทุนในวงกว้าง โดยระวางโทษจำคุกผู้กระทำความผิดไม่เกิน 2 ปี หรือปรับเป็นเงินไม่เกิน 2 เท่าของผลประโยชน์ที่บุคคลนั้นได้รับไว้หรือพึงได้รับเพราะการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าว แต่ค่าปรับดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่า 5 แสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

²¹ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 296.

(2.3) การเข้าครอบงำกิจการ (TAKEOVER)

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทที่มีหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ (ในปัจจุบันนี้ไม่มีศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว) และหลักทรัพย์ของบริษัทมหาชนจำกัด²² กิจการทั้ง 3 ประเภทนี้เป็นกิจการที่มีประชาชนทั่วไป เข้ามาถือหุ้น เพราะฉะนั้นจึงต้องมีการกำกับดูแลในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้มีความเพียงพอในการตัดสินใจของผู้ลงทุนเหล่านี้โดยสำนักงาน ก.ล.ด. เป็นผู้รับผิดชอบดูแลในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว โดยมีแนวทางในการกำกับดูแล ดังนี้

กำหนดให้มีการรายงานการได้มาหรือจำหน่ายไป ถ้าหากว่าบุคคลใดได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งหลักทรัพย์ประเภทหุ้น ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้น หรือว่า หลักทรัพย์ใดก็ตาม ที่แปลงสภาพเป็นหุ้นได้ ถือว่าเมื่อบุคคลนั้นมีหุ้นในครอบครองย่อมมีสิทธิ มีเสียง สามารถออกเสียงในบริษัทหรือคุมการบริหารงานในบริษัทได้ เพราะฉะนั้นในกรณีนี้จะพิจารณาถึงหุ้นหรือว่าหลักทรัพย์ที่จะแปลงสภาพเป็นหุ้นได้เป็นสำคัญ ถ้าหากว่ามีบุคคลใดก็ตามได้มาซึ่งหลักทรัพย์ของกิจการ 3 ประเภทนี้ถึงทุกร้อยละ 4²³ จะต้องรายงานให้ผู้ลงทุนรับทราบโดยกำหนดให้รายงานตามแบบ 246-2 ต่อสำนักงาน ก.ล.ด. โดยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดให้รายงานเพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับทราบว่าบุคคลใดกำลังรุกเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการนั้น โดยกำหนดให้มีการรายงานทุกระดับร้อยละ 5 (ข้ามหรือแตะทุกร้อย 5) หรือว่ากรณีการจำหน่ายหลักทรัพย์ด้วยนั้น อาจจะสืบเนื่องมาจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ถือไว้ 90% กำลังจะทิ้งบริษัทไป จึงทำการจำหน่ายหุ้นลดระดับลงมาเรื่อยๆ ทุกระดับ 5% สำหรับรายงานดังกล่าวสำนักงาน ก.ล.ด. จะทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลนี้ต่อไปให้กับประชาชนผู้ลงทุนในหลักทรัพย์ของกิจการนั้นได้ทราบ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ ยังมีข้อกำหนดว่า ผู้ที่จะเข้าถือหลักทรัพย์ในกิจการที่กล่าวมา 3 ประเภท ในปริมาณสูง ต้องทำตามกฎเกณฑ์บางประการด้วย กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลใดประสงค์จะได้มาซึ่งหลักทรัพย์มีจำนวนถึงร้อยละ 25 บุคคลนั้นจะต้องทำคำเสนอซื้อ (TENDER OFFER)²⁴ เพื่อแสดงว่าตนเองมีเจตนาที่จะเข้าครอบงำกิจการแล้ว และเปิดโอกาสให้กับผู้ถือหุ้นเดิมตัดสินใจว่าจะถือหุ้นนี้ต่อไปหรือไม่ หากไม่อยากจะถือหุ้นต่อไปสามารถขายหุ้นดังกล่าวตามคำเสนอซื้อ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจึงนับว่าเป็นผลประโยชน์ในการที่จะทำให้ผู้ถือหุ้นสามารถที่จะได้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลที่จะเข้ามาครอบงำกิจการได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการคุ้มครองผู้ถือหุ้นเดิมให้ได้รับราคาที่เป็นธรรมในกรณีที่ประสงค์จะขายหุ้นตาม

²² พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 245.

²³ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 246.

²⁴ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 247.

ข้อเสนอซื้อ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ว่า ผู้เสนอซื้อจะต้องเสนอซื้อในราคาที่ไม่ต่ำกว่าราคาตามมูลค่าในบัญชี หรือถ้าหากมีการซื้อขายหุ้นล่วงหน้าในช่วง 30 วัน ก่อนทำข้อเสนอซื้อ จะต้องเสนอซื้อไม่ต่ำกว่าราคาราคานั้นด้วย ซึ่งก็จะทำให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทนั้นมีโอกาสขายหุ้นได้ในราคาที่เป็นธรรม

สาเหตุที่กฎหมายกำหนดให้การได้มาซึ่งหลักทรัพย์ถึงร้อยละ 25 ต้องทำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น เนื่องจากการที่บุคคลใดถือหุ้นถึงร้อยละ 25 ในกิจการ บุคคลนั้นอาจสามารถที่จะเข้าครอบงำหรือมีอิทธิพลเหนือการบริหารงานบริษัทได้ ดังเช่นกรณีบริษัทมหาชนจำกัด การลงมติในเรื่องที่สำคัญจะต้องมีคะแนนเสียง 3 ใน 4 ของเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้น ถ้าผู้ถือหุ้นร้อยละ 25 ของกิจการนั้นเข้าร่วมประชุมด้วย และปรากฏว่าในที่ประชุมมีผู้เข้าประชุมไม่ถึง 3 ใน 4 เมื่อบริษัทต้องการมติพิเศษคนที่ถือหุ้นร้อยละ 25 สามารถจะคัดค้านไม่ให้มตินั้นเกิดขึ้นมาได้ ซึ่งก็จะทำให้บริษัทดำเนินกิจการต่อไปไม่ได้เพราะว่าลงมติไม่ได้

กรณีที่ฝ่าฝืนไม่รายงานการเข้าถือหลักทรัพย์ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอซื้อ ฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับการเข้าครอบงำกิจการ ถือเป็นความผิดทางอาญามีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 แสนบาท หรือปรับไม่เกินวันละ 1 หมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁵

การกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์

สำนักงาน ก.ล.ต. มีแนวทางในการกำกับดูแลธุรกิจหลักทรัพย์ใน 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 กำกับดูแลบริษัทหลักทรัพย์ในด้านการปฏิบัติต่อลูกค้าเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ลงทุนหรือลูกค้าของบริษัทหลักทรัพย์ได้รับบริการที่ดีจากบริษัทหลักทรัพย์ ทั้งในด้านของการให้คำแนะนำเรื่องการซื้อขายหลักทรัพย์โดยเจ้าหน้าที่การตลาดของบริษัทหลักทรัพย์และการรักษาทรัพย์สินของลูกค้า (เนื่องจากบริษัทหลักทรัพย์ต้องรักษาเงินและหลักทรัพย์ของลูกค้าไว้ในนามบริษัทหลักทรัพย์แทนลูกค้าในกรณีมีการสั่งซื้อส่งขาย)

แนวทางที่ 2 กำกับดูแลบริษัทหลักทรัพย์ในด้านธุรกิจและโครงสร้างการแข่งขันโดยมีการกำหนดนโยบายในการให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ การกำหนดโครงสร้างค่าธรรมเนียมการซื้อขายหลักทรัพย์โดยมีเป้าหมายไปสู่ระบบอัตราค่าธรรมเนียมเสรี รวมถึงมีนโยบายการเปิดเสรีด้านการถือหุ้นของต่างชาติในธุรกิจหลักทรัพย์ไทยเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับบริษัทหลักทรัพย์ต่างประเทศ

²⁵ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535, มาตรา 298.

แนวทางที่ 3 กำกับดูแลด้านความมั่นคงของบริษัทหลักทรัพย์ โดยกำกับดูแลในเรื่องความเพียงพอของเงินกองทุน และการให้กู้ยืมเพื่อซื้อขายหุ้น

ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535²⁶ การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนจะกระทำได้เฉพาะบริษัทมหาชนเท่านั้น บริษัทจำกัดไม่สามารถทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนได้อีกต่อไป แม้จะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ก็ตาม ซึ่งโดยผลของกฎหมายฉบับนี้ ทำให้มีการแยกการเสนอขายหลักทรัพย์กับการเข้าตลาดหลักทรัพย์ออกจากกันและไม่เป็นเงื่อนไขแก่กันอีกต่อไป บริษัทมหาชนสามารถที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนโดยมีต้องขอเข้าตลาดหลักทรัพย์ก็ได้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการแยกตลาดแรก (primary market) และตลาดรอง (secondary market) ออกจากกัน

เมื่อออกหลักทรัพย์มาแล้วที่ปรึกษาทางการเงินนี้จะทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ออกหลักทรัพย์ ตั้งแต่ให้คำปรึกษา หาแหล่งเงินทุน จัดเตรียมเอกสาร ออกหนังสือชี้ชวนในที่สุดเป็นตัวแทนในการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ให้ด้วย โดยสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้กำหนดให้บริษัทผู้ออกหลักทรัพย์เพื่อจำหน่ายระดมทุน ต้องว่าจ้างบริษัทผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ให้เข้าร่วมจัดทำคำขอการรับหลักทรัพย์นั้น โดยทั่วไปมีอยู่ 4 วิธี คือ²⁷

1. วิธีประกันผลการขาย (Firm Commitment Basis)

วิธีนี้ผู้จัดจำหน่ายจะรับประกันกับบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ว่า จะขายหลักทรัพย์ที่ออกให้ได้ทั้งหมดในราคาที่ตกลงกัน แต่ถ้าผู้จัดจำหน่ายไม่สามารถขายหลักทรัพย์ได้หมด ผู้จัดจำหน่ายจะต้องรับซื้อที่เหลือไว้ทั้งหมด

2. วิธีขายที่ดีที่สุด (Best Effort Basis)

เป็นวิธีที่ผู้จัดจำหน่ายตกลงกับบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ว่า จะพยายามขายให้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ แต่ไม่รับประกันว่าจะขายได้หมด ส่วนที่เหลือผู้จัดจำหน่ายไม่ต้องรับผิดชอบในการรับซื้อ

²⁶ พิเศษ เสตเสถียร. (2537, เมษายน). กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. หน้า 20.

²⁷ จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2538). โครงสร้างและสถาบันการเงินในตลาดทุน. หน้า 18-19.

3. วิธีขายให้หมดหรือเลิกการขาย (All - or None - Basis)

วิธีนี้ผู้จัดจำหน่ายตกลงกับผู้ออกหลักทรัพย์ว่า จะพยายามขายให้ดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ (Best Effort) แต่หากว่าขายได้ไม่หมดตามที่ประกาศ ข้อตกลงก็ต้องยกเลิกไป โดยผู้จัดจำหน่ายจะต้องคืนเงินค่าของซื้อหลักทรัพย์ทั้งหมดให้กับผู้ตั้งจองและไม่ต้องรับค่าธรรมเนียมใดๆ จากการขายหลักทรัพย์ แต่ถ้าขายได้หมด ผู้จัดจำหน่ายจะได้รับค่าธรรมเนียมตามสัญญา

4. วิธีประกันการขายบางส่วน (Combined Firm Commitment and Effort Basis)

ผู้จัดจำหน่ายจะตกลงกับบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ว่าจะซื้อหลักทรัพย์ที่ออกไว้จำนวนหนึ่ง ส่วนที่เหลือจะขายโดยวิธีขายให้ดีที่สุด

ประเทศไทยมักใช้วิธีการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ตามข้อ 1 และ ข้อ 2

ผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ หรือ underwriter นี้จะต้องเป็นบริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด. ให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์และโดยปกติแล้วผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์จะรวมตัวกันเป็นกลุ่ม (Underwriting Syndicate) เพื่อช่วยกันจำหน่ายหลักทรัพย์ โดยมีผู้จัดจำหน่ายที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประกันการจำหน่ายเรียกว่า (Lead Underwriting) ทำหน้าที่หลักในการดูแลการจำหน่ายและจัดสรรหลักทรัพย์ให้กับผู้จัดจำหน่ายรายอื่นผู้เป็นสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้นำในการประกันการจำหน่ายจะเรียกค่าธรรมเนียมจากผู้ออกหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละของมูลค่าหลักทรัพย์ทั้งหมดที่ออกจำหน่าย แล้วจัดสรรแบ่งให้กลุ่มผู้ร่วมจัดจำหน่ายตามสัดส่วนที่ตกลงกัน

หลักทรัพย์ก็เหมือนกับสินค้าชนิดหนึ่งที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน ต่างกันที่ว่าหลักทรัพย์นั้นไม่มีตัวตนและรูปร่างที่ชัดเจนที่ผู้ซื้อจะสัมผัส หรือสามารถตรวจดูด้วยตาเปล่าได้ ผู้ขายสินค้าทั่วไปมักจะมีการโฆษณาสรรพคุณสินค้าให้กับผู้ซื้อเพื่อสร้างความสนใจในตัวสินค้านั้น ดังที่ได้เห็นกันทั่วไป

หลักทรัพย์นั้นจะดี น่าลงทุนหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักทรัพย์ ที่ดีได้จากผลประกอบการผู้บริหารหรือเงินปันผลและอนาคตของธุรกิจ ซึ่งผู้ซื้อสามารถรับทราบได้จากข้อมูลที่ผู้เป็นเจ้าของหลักทรัพย์จะจัดให้กับผู้ซื้อเพื่อจูงใจให้ผู้ซื้อทำการซื้อขายหลักทรัพย์²⁸

²⁸ พิเศษ เสตเสถียร. (2537). กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.

หุ้น (Shares) เป็นตราสารประเภททุน หุ้นเป็นทุนของบริษัทที่แบ่งออกเป็นหน่วยๆ มีมูลค่าเท่ากัน ออกมาเพื่อต้องการระดมทุนจากประชาชน เพื่อให้ผู้ถือหุ้นเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในธุรกิจนั้นๆ โดยตรงผู้ถือหุ้นมีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการตัดสินใจที่สำคัญในที่ประชุมผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนจำนวนหุ้นที่ถืออยู่

ผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นสามัญก็คือ เงินปันผล ซึ่งจะมากขึ้นอยู่กับผลประกอบการของบริษัทที่ออกหุ้นนั้นๆ และกำไรส่วนทุน หุ้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 นี้ หมายความว่ารวมถึงหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ์ด้วย²⁹

หุ้นในบริษัทจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะดังนี้³⁰

1. ตามปกติแล้วในการชำระมูลค่าหุ้นจะต้องชำระเป็นเงินสด แต่มีข้อยกเว้นที่บริษัทอาจตกลงให้ใช้ทรัพย์สินหรือแรงงานตีราคาแทนค่าหุ้นก็ได้
2. หุ้นนั้นโอนกันได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากบริษัทก่อน แต่ในบริษัทจำกัดนั้น หากว่าเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อผู้ถือหุ้นลงในใบหุ้นแล้ว บริษัทอาจมีข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ได้

หลักเกณฑ์การกระทำอันถือว่าเป็นการปั่นหุ้น

“ปั่นหุ้น” (share manipulation) ภาษากฎหมายใช้ถ้อยคำว่า “การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์” หมายถึง การทำให้หุ้นนั้นมีราคาเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ และราคาซื้อขายจะต้องสูงขึ้นอย่างน่าสนใจ ลักษณะของการปั่นหุ้นนี้มีมานานทั่วโลกที่มีตลาดหลักทรัพย์ เพราะเป็นสิ่งที่คู่เคียงกับตลาดหลักทรัพย์มาตลอด ในประเทศที่มีการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ก็จะออกกฎหมายตั้งหน่วยงานขึ้นมาควบคุมและจับผิดแก่นักปั่นหุ้นที่ทำผิดกฎหมายเหล่านั้น แต่เทคนิคและวิธีการของเหล่านักปั่นหุ้นสูงมาก ทั้งสามารถทำได้แนบเนียนจนหาหลักฐานเอาผิดไม่ได้ เพราะลักษณะการเล่นหุ้นนั้นกว้างขวางและจับผิดได้ยาก ต้องมีการเฝ้าติดตามพฤติกรรม จึงจะได้หลักฐานมั่นคงเพียงพอ ความผิดในการปั่นหุ้นนี้ถือว่าเป็นความผิดทางเศรษฐกิจที่ร้ายแรงต่อความเป็นอยู่ และกระทบกระเทือนถึงประชาชนมากโดยไม่รู้ตัว แต่มักจะเป็นความผิดที่กลับเห็นว่าเล็กน้อย

²⁹ พิเศษ เสตเสถียร. แหล่งเดิม.

³⁰ ฉัตรทิพย์ ตันชาประศาสน์. (2525). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ถือหุ้น. หน้า 31.

วิธีการปั่นหุ้นตามกฎหมายไทย แยกได้ 4 วิธี คือ

1. การปั่นหุ้นโดยวิธีการบอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ (false statement)
2. การปั่นหุ้นโดยวิธีการปล่อยข่าวลือ (disseminate news)
3. การปั่นหุ้นโดยใช้ข้อมูลภายใน (inside trading)
4. การปั่นหุ้นโดยวิธีการอำพราง (concealment to mislead)

1. การปั่นหุ้นโดยวิธีการบอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ (มาตรา 238)

มาตรา 238 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของบริษัทหลักทรัพย์หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือผู้มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์ บอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความใดโดยเจตนาให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน หรือราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท หรือนิติบุคคลที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์”

กฎหมายเอาผิดแก่โบรกเกอร์ (broker) คือคนกลางที่ทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ เพราะประชาชนจะซื้อขายกันเองในตลาดหลักทรัพย์ไม่ได้ ต้องผ่านคนกลาง คือบริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นโบรกเกอร์

บริษัทหลักทรัพย์ดังกล่าวจะบอกกล่าวถึงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานหรือราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทนิติบุคคลที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นเท็จโดยเจตนาให้ผู้อื่นคือผู้ที่ทำการซื้อขายหุ้นนั้นสำคัญผิดในข้อเท็จจริงไม่ได้ หากบอกกล่าวเท็จจะมีความผิด การบอกกล่าวเท็จนี้ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวแก่ผู้ที่เล่นหุ้น จะบอกกล่าวแก่ประชาชนผู้ใดก็ได้ การบอกกล่าวนี้อาจเป็นการชักจูงใจให้มีผู้ซื้อหุ้นมากขึ้นหรืออาจจะมิผู้ซื้อหุ้นลดลงเพราะราคาต่ำลงก็ได้ ทำให้ผู้เล่นหุ้นหลงผิดได้

2. การปั่นหุ้นโดยวิธีการปล่อยข่าวลือ

มาตรา 239 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการของบริษัทหลักทรัพย์หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือผู้มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์แพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ อันอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่า หลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง เว้นแต่จะมีการแพร่ข่าวในข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งไว้กับตลาดหลักทรัพย์แล้ว”

กฎหมายเอาความผิดทั้งบริษัทหลักทรัพย์ และบุคคลอื่นต่างๆ ไป ที่ปล่อยข่าวลือออกไปให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหุ้นมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง ข้อเท็จจริงที่แพร่ข่าวออกไป กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าจะเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นเท็จ ดังนั้นแม้ข่าวนั้นจะตรงต่อข้อเท็จจริงแต่ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหุ้นนั้นมีราคาสูงขึ้นหรือลดลงแล้ว ก็เป็นความผิดได้เพราะกฎหมายไม่ต้องการให้บริษัทหลักทรัพย์แพร่ข่าวใดๆ เลย

3. การปันหุ้นโดยใช้ข้อมูลภายใน

มาตรา 241 บัญญัติว่า “ในการซื้อหรือขายซึ่งหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือหลักทรัพย์ที่ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการซื้อหรือขายหรือเสนอขายหรือชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อหรือขายหรือเสนอซื้อหรือเสนอขาย ซึ่งหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือหลักทรัพย์ที่ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในประการที่น่าจะเป็นการเอาเปรียบต่อบุคคลภายนอก โดยอาศัยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ ที่ยังมีได้เปิดเผยต่อประชาชน และตนได้ล่วงรู้มาในตำแหน่งหรือฐานะเช่นนั้นและไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะกระทำ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น หรือนำข้อเท็จจริงเช่นนั้นออกเปิดเผยเพื่อให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยตนได้รับประโยชน์ตอบแทน”

เป็นกรณีที่บุคคลใดที่รู้ข้อมูลภายในของบริษัทหุ้น แล้วนำออกเปิดเผยหรือกระทำการเอาเปรียบโดยอาศัยข้อมูลที่ตนรู้การเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นนั้น ซึ่งอาจจะซื้อขายหุ้นนั้นเสียเอง

4. การปันหุ้นโดยวิธีการอำพราง

มาตรา 243 บัญญัติว่า “ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์

(1) ห้ามมิให้ผู้ใดทำซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยรู้เห็นตกลงกับบุคคลอื่นอันเป็นการอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดไปว่าขณะใดขณะหนึ่งช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อหรือขายกันมาก หรือราคาของหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไป หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด

(2) ห้ามมิให้ผู้ใดโดยตนเอง หรือร่วมกับผู้อื่นทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะต่อเนื่องกันอันเป็นผลทำให้การซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาดและการกระทำโดยสุจริตเพื่อปกป้องประโยชน์อันชอบธรรมของตน”

วิธีนี้เป็นวิธีที่ลงทุนมาก และใช้กันมากในประเทศไทย โดยเมื่อผู้ใดมีเงินมากและอยากจะให้หุ้นใดหุ้นหนึ่งเคลื่อนไหวในตลาดหลักทรัพย์จนผิดปกติ และทำให้บุคคลอื่นตื่นตัวก็จะเอาเงินมาซื้อหุ้นนั้น และขายหุ้นนั้นให้แก่คนหรือพรรคพวก ซึ่งในกรณีนี้จะทำงานกันเป็นทีม โดยซื้อในราคาที่เพิ่มขึ้นทุกวัน ประชาชนผู้สนใจเล่นหุ้นก็จะซื้อบ้าง ผู้นั้นก็ยิ่งซื้อของให้ราคาสูงขึ้นไปอีก เมื่อราคาสูงพอสมควรแล้วก็ทยอยขายออกไป หากเห็นว่าราคาต่ำก็ซื้ออีก คนอื่นก็ซื้อบ้างพอขายได้หมดราคาหุ้นนั้นก็ตก คนอื่นที่ซื้อไว้ก็จะขายไม่ทันต้องเก็บหุ้นราคาสูงไว้ด้วยความชอกช้ำหรือหมดตัว

การแสวงหากำไรจากการปั่นหุ้นนั้นมักมาจากวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ

1. เป็นการเจตนาทำราคาหุ้นให้สูงกว่าที่ควรจะเป็น โดยผู้ปั่นหุ้นหวังที่จะได้กำไรจากการขายหุ้นในระดับราคาสูงๆ นั้น มักทำกันในช่วงตลาดเริ่มหรือกำลังซบเซา
2. รักษาราคาหุ้นไว้ ณ ระดับหนึ่ง หรือไม่ให้ตกไปจากระดับหนึ่ง มักจะเกิดกับหุ้นที่เพิ่งเข้าตลาดใหม่ๆ โดยผู้ดูแลพยายามรักษาไม่ให้หุ้นของตนลดต่ำไปจากระดับหนึ่ง จนคนทั่วไปเกิดความมั่นใจ ทั้งนี้ส่วนใหญ่มักหวังผลระยะยาว คือ เพื่อหาโอกาสปั่นขึ้นเมื่อช่วงจังหวะเอื้ออำนวย
3. กดราคาให้ต่ำลง โดยความหวังว่าจะซื้อหุ้นดังกล่าวกลับมาในราคาต่ำกว่าที่ขายไป ทั้งนี้ในระหว่างการดำเนินการอาจจะอยู่ในช่วงการทำชอร์ตเซล (Short Sale) ลักษณะนี้มักเกิดขึ้นในช่วงที่ตลาดกำลังอยู่ในภาวะตลาดหมี (Bear Market) ในบางครั้งผู้ปั่นหุ้นอาจพยายามกดราคาหุ้นลงชั่วคราวเพื่อให้ผู้ขายรายอื่นตกใจขายให้แก่ตนในราคาถูก เมื่อผู้ปั่นหุ้นสะสมได้มากพอแล้วก็คิดจะปั่นหุ้นราคาหุ้นให้สูงขึ้นในช่วงต่อมาก็จะทำได้สะดวกโดยไม่มีแรงขายมากนัก ในบางกรณีการกดราคาหุ้นลง อาจเกิดจากการที่ผู้ปั่นหุ้นต้องการหยั่งตลาด หรือหยั่งท่าทีก่อนการตัดสินใจปั่นหุ้นขึ้นไปใหม่ให้สูงจากระดับเดิมขึ้นไปอีก ลักษณะหลังนี้มักเกิดในช่วงภาวะตลาดกระทิง (Bull Market) โดยเฉพาะในช่วงจังหวัดที่หุ้นนั้นมีการขยับตัวขึ้นเร็วจนเกินไป จนผู้ปั่นหุ้นไม่แน่ใจว่าควรจะไปต่อไปหรือไม่ เพราะไม่รู้ว่าแรงขายหุ้นในระดับราคาหุ้นที่สูงกว่านั้นจะมีมากน้อยเพียงใด จึงจำเป็นต้องมีการหยั่งเชิงตลาดก่อน

การปั่นหุ้นมีเทคนิคหลักๆ อยู่ 8 อย่างคือ

1. การปล่อยข่าวลือ
ได้แก่ ข่าวการเพิ่มทุน ข่าวการแตกหุ้น (Stock Split) ข่าวลือปฏิบัติ ข่าวลือยุบสภา หรือข่าวความแตกแยกในรัฐบาล หรือรัฐบาลกับทหาร
2. การตั้งราคาซื้อและขายในเวลาเดียวกัน
โดยบุคคลหรือกลุ่มคน ซึ่งอาจจะผ่าน โบรกเกอร์รายเดียวกันหรือหลายรายก็ได้ เพื่อสร้างความนิยามให้กับหุ้นนั้นๆ
3. การทำการซื้อขายเทียม (Wash Sale)
หมายถึง การซื้อขายในลักษณะที่ไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นอย่างแท้จริง อาจเป็นการซื้อขายหุ้นในราคาและปริมาณเดียวกันโดยบุคคลคนเดียวกัน หรือการซื้อหุ้นในราคาและปริมาณเดียวกันระหว่างเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง หรือผู้ร่วมปั่นหุ้นด้วยกัน

4. การซื้อเพื่อคุมราคาในตลาด (Cornering the Market)
เป็นการเข้ากว้านซื้อหุ้นในขณะที่มีราคาต่ำๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งไว้
ได้มากพอในปริมาณที่สามารถควบคุมราคาในตลาดหุ้นได้ เพื่อรอขายในช่วงที่จะปล่อยข่าวลือออกไป
5. การรวมกลุ่มกันระหว่างบุคคลหลายคน หรือหลายสถาบันเพื่อกำหนดราคา
(Pool Operation)
อาจรวมกลุ่มเพื่อรวมเงินทุนเพื่อใช้ทำราคาตลาดหรืออาจแยกกันซื้อขายภายใต้
ข้อตกลงหรือสัญญาว่าจะทำราคาในลักษณะใด โดยใช้เทคนิคเข้าช่วย เช่น การปล่อยข่าวลือ
6. การซื้อขายโดยคนวงใน (Insider's Tradings)
การซื้อขายหุ้นโดยบุคคลหนึ่งเพื่อหาผลประโยชน์ของตนเอง
7. การบอกใบ้ราคาหุ้น
เช่น ตามหน้าหนังสือพิมพ์ลงข่าวการให้สัมภาษณ์เจ้าของกิจการ หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่
เกี่ยวกับราคาหุ้นของกิจการนั้นๆ โดยอ้างว่ามีชาวต่างประเทศสนใจซื้อหุ้นในราคาที่สูงกว่า
ตลาดมากๆ
8. การปั่นหุ้นนอกตลาด
หุ้นจองหรือหุ้นเสนอขายต่อประชาชนทั่วไป นักปั่นหุ้นฉวยโอกาสนี้สร้างราคานอกตลาด

3.4 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับคดีการกระทำอันไม่เป็นธรรม ในการซื้อขายหลักทรัพย์

1. การกั้นตามมาตรา 24 (1) ต้องมีการปฏิบัติจริงๆ และควรใช้ทุกคดีและปฏิบัติ
อย่างจริงจัง จึงจะได้ผล ซึ่งบางครั้งการเร่งปิดคดีของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษอาจทำให้ไม่คิดจะใช้
มาตรานี้ เนื่องจากเห็นว่าพยานหลักฐานที่หามาได้เพียงพอแล้วและอยากให้คดีเสร็จไวๆ จริงอยู่ที่ว่า
มีคดีเข้ามาสู่กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นจำนวนมาก นอกเหนือไปจากคดีเกี่ยวกับการกระทำอัน
ไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ แต่ถ้าไม่อาจนำมาปฏิบัติอย่างจริงจังแล้วจะทำให้ไม่เกิด
ประสิทธิผลทั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้แล้ว
2. การเรียกข้อมูล เอกสารหลักฐานในการกระทำความผิดตามมาตรา 24 (3) และ
การเรียกบุคคลใดๆ มาซักถาม ชี้แจง ตามมาตรา 24 (4) นั้น เป็นการยากที่ทุกคนจะให้ความร่วมมือ
เนื่องจากแต่ละคนล้วนแล้วแต่มีภารกิจในส่วนของตนเอง และไม่อยากจะเสียเวลาไปกับคดีซึ่งตนมิได้
เสียหายด้วย โดยอาจจะเห็นเป็นความยุ่งยาก จึงควรมีมาตรการแก้ไข

3. การแต่งตั้งที่ปรึกษาคดีพิเศษตามมาตรา 30 นั้น เป็นดุลยพินิจไม่ได้แต่งตั้งทุกคดี ซึ่งในความเป็นจริงแล้วทุกคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์แล้วแต่มีพยานเอกสาร พยานบุคคลจำนวนมาก ตลอดจนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคดีควรมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษให้คำปรึกษาแนะนำ
4. การมีพนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนให้คำแนะนำตามมาตรา 32 นั้น เป็นดุลยพินิจมิใช่ทุกคดีอีกทั้งเป็นไปตามข้อกำหนดของ กคพ. ที่มีได้บัญญัติให้พนักงานอัยการเข้าร่วมทำความเข้าใจและร่วมลงชื่อ ทำให้บางคดีอาจไม่ได้ร่วมพิจารณาด้วยอย่างแท้จริงอันจะเป็นปัญหาเรื่องการส่งสอบเพิ่มของพนักงานอัยการอันมีมาภายหลังจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งสำนวน
5. ปัญหาการพิจารณาคดีส่งสำนวนของพนักงานอัยการ กรณีพนักงานอัยการมิใช่บุคคลๆ เดียวกับที่ร่วมสอบสวนคดีกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เนื่องจากการโยกย้ายไปที่อื่นตามวาระเป็นผลให้การพิจารณาคดีไม่ต่อเนื่องและไม่เข้าใจในเนื้อหาแห่งคดีอย่างเพียงพอ ทำให้ต้องกลับไปปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดิมในเรื่องการส่งสอบเพิ่ม

บทที่ 4

วิเคราะห์อำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดีในความผิด เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์

สภาวะความเสียหายทางเศรษฐกิจของไทยมูลค่ามหาศาลจากความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์อันมีผลต่อตลาดเงิน ตลาดทุนของประเทศไทยนั้น เป็นการจุกปรกภัยความคิดด้านกระบวนการยุติธรรม ให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายเชิงรุกแทนการตั้งรับแต่เพียงอย่างเดียว มาตรการพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษส่งผลดีต่ออำนาจในการสอบสวนคดีก่อนฟ้องเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์เข้ามาสู่กระบวนการสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่อง จากการวิเคราะห์คำฟ้องและสำนวนคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ของสำนักงาน อัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 บางคดีจะเห็นได้ถึงความสำเร็จของการสืบสวนสอบสวน อันเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยจะนำเสนอเพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมมาตรการพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยหวังผลสัมฤทธิ์ของมาตรการพิเศษนี้ อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมต่อไป

4.1 การดำเนินคดีในความผิดคดีปกครอง

จากสำนวนคดีสามารถสรุปประเด็นในการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการได้ 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 จำเลยผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัท ได้ร่วมกันจัดทำสัญญาเช่าถึงแก้อายุโดยคู่สัญญาไม่มีเจตนาให้มีผลผูกพันและปฏิบัติตามสัญญา เพื่อนำเงินจำนวนค่าเช่าตามที่ระบุไว้ในสัญญาเช่าดังกล่าว มาลงบัญชีรับเป็นรายได้ของจำเลยอื่น ซึ่งความเป็นจริงมิได้มีการเช่าถึงแก้อายุ และไม่มีการจ่ายค่าเช่าถึงแก้อายุให้แก่กันแต่อย่างใด และภายหลังจำเลยได้กระทำหรือยินยอมให้ทางธนาคารเงินไตรมาสที่ 3 โดยนำยอดรายได้ของค่าเช่ามาบันทึกในงบการเงินไตรมาสที่ 3 และยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นเท็จไม่ถูกต้องไม่ตรงกับความเป็นจริง เพื่อลวงให้บุคคลใดๆ เชื่อว่าจำเลยมีรายได้สูงมีกำไรในการประกอบธุรกิจ

ประเด็นที่ 2 จำเลยซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจในการดำเนินงานของบริษัท ได้ร่วมกันจัดทำหรือยินยอมจัดทำบัญชีแยกประเภทจำเลยอื่นและให้จำเลยอื่นกู้ยืมเงิน ซึ่งเป็นข้อความเท็จ ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับความเป็นจริงและโดยการได้รับมอบหมายให้จัดการครอบครองทรัพย์สินของจำเลยอื่น กระทำการผิดหน้าที่ของตนโดยส่งจ่ายเช็คให้กับตนเองและได้มีการเรียกเก็บเงินตามเช็คเป็นการเบียดบังเอาเงินเป็นของตนโดยทุจริต

ประเด็นที่ 3 จำเลยเป็นกรรมการผู้มีอำนาจรับผิดชอบการดำเนินงานของบริษัท ได้จัดทำและยื่นแสดงงบการเงินประจำงวดปีของบริษัทจำเลยอื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้ตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

จากคำฟ้องคดีปณิกโดยพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 สำนักงานอัยการสูงสุด เป็น โจทก์ฟ้อง นายธีรช ฆานนท์ จำเลยที่ 1 กับพวกรวม 22 คน ในข้อหาเป็นกรรมการของบริษัทจำกัด (มหาชน) ร่วมกันกระทำหรือยินยอมให้กระทำบัญชีหรือเอกสารของนิติบุคคล ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน หรือไม่ตรงต่อความเป็นจริง หรือเป็นเท็จ เพื่อลวงบุคคลใดๆ เป็นกรรมการบริษัทจำกัด (มหาชน) กระทำผิดหน้าที่โดยทุจริตจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของบริษัทฯ หรือเบียดบังเอาทรัพย์สินของบริษัทฯ เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่นโดยทุจริต กระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลนั้น ร่วมกันกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่กรรมการของบริษัทจำกัด (มหาชน) กระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตรา 307, 308, 311, 312 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ไม่รายงานงบการเงินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการที่ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

คดีนี้พนักงานอัยการยื่นฟ้องไปเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2548 เป็นเวลาภายหลังจากที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษได้ประกาศใช้แล้ว มาตรการต่างๆ ในการสืบสวนสอบสวนหาพยานหลักฐานก่อนฟ้องจึงถูกนำมาบังคับใช้ เริ่มต้นจากสำนวนการสอบสวน พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ทำสำนวน และได้ทำการตั้งที่ปรึกษาคดีพิเศษ ตามมาตรา 30 ที่ว่า

ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษคดีใดมีเหตุจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษ อธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ

ให้ที่ปรึกษาคดีพิเศษได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงยุติธรรม โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

จึงได้แต่งตั้ง 3 หน่วยงานร่วมสืบสวนสอบสวน ได้แก่ ก.ล.ต. ปปง. และธนาคารแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนตามมาตรา 32

มาตรา 32 ในกรณีที่ กคพ. เห็นว่า เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำ ความผิดคดีพิเศษ กคพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีหนึ่งใดหรือคดีประเภทใดต้องมี พนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐาน ตั้งแต่ขั้นเริ่มการสอบสวนแล้วแต่กรณีก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 21วรรคหนึ่ง (1) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดีแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ ร่วมกันดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กคพ. กำหนด โดยให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ ช่วยราชการคดีพิเศษตามมาตรา 33

มาตรา 33 ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ รัฐมนตรีอาจเสนอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีคำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ ในกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อช่วยเหลือในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษนั้นได้

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ สำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับการแต่งตั้ง ผู้ร่วมสอบสวนคดีนี้จึงประกอบด้วย พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ อันได้แก่ ก.ล.ต. ปปง. ธนาคารแห่งประเทศไทย พนักงานอัยการ ซึ่ง ก.ล.ต. จะมีข้อมูลในการกล่าวโทษและพร้อมจะเพิ่มเติมได้ทุกเมื่อ หากไม่พอพ้อง ปปง. จะทำการตรวจสอบทรัพย์สินทางการเงินเกี่ยวกับการโอนเงินการฟอกเงิน ส่วน ธนาคารแห่งประเทศไทย จะดูสภาพการหมุนเวียนทางการเงินการปล่อยเงินออกไปอย่างไร และพนักงานอัยการ จะให้ความเห็นทางด้านกฎหมายที่จะพ้องผู้ต้องหาได้

จากคำฟ้องคดีปกครอง คณะทำงานคดีพิเศษต่างพึงพอใจ เพราะเนื่องจากในบางประเด็นทาง ก.ต.ต. ผู้กล่าวโทษไม่สามารถค้นพบได้เอง แต่จากการทำงานหลายฝ่ายร่วมกันเป็นทีม ทำให้ได้พยานหลักฐานเพิ่มจากเดิม และสามารถฟ้องประเด็นอื่นได้ด้วย นับเป็นความสำเร็จก้าวหนึ่งในมาตรการแสวงหาพยานหลักฐานอันเป็นการดำเนินคดีเบื้องต้นก่อนการฟ้อง อย่างไรก็ตามจากสำนวนการสอบสวนพบว่า ทีมงานสอบสวนไม่ได้ใช้มาตรการพิเศษในเรื่องของการค้น การแฝงตัว แต่อย่างไรก็ดีจากการดำเนินการสอบสวนพบว่า ทีมงานสอบสวนไม่ได้ใช้มาตรการพิเศษในเรื่องของการค้น การแฝงตัว แต่อย่างไรก็ดีผู้เขียนเห็นว่าหากได้มีการดำเนินคดีตามมาตรการพิเศษอย่างเคร่งครัดในทุกขั้นตอนตามที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษได้ให้อำนาจไว้เป็นไปได้ว่า อาจได้พยานหลักฐานเพิ่มเติมขึ้นอีกก็เป็นได้ ขณะนี้คดีอยู่ในระหว่างการสืบพยาน และยังไม่คำพิพากษาอันถึงที่สุด ผลของคำพิพากษาจึงไม่อาจมีใครคาดเดาได้ แต่ก็คงเป็นความหวังว่าศาลจะพิจารณาการกระทำความผิดไปในทิศทางเดียวกับทีมการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ อันประกอบไปด้วยผู้ทรงความรู้และความชำนาญทางวิชาชีพทั้งหลาย

4.2 การดำเนินคดีในความผิดคดีที่พีไอ

จากสำนวนคดีสามารถสรุปประเด็นในการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการได้ดังนี้ คือ

ประเด็นที่ 1 จำนวนที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัท มหาชน จำกัด ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้รับแต่งตั้งจากศาลล้มละลายกลางให้เป็นผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ได้ยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับ “เสนอขายหุ้นต่อประชาชนจำนวน 300,000,000 หุ้น และแสดงฐานะการเงินของบริษัทและผลการดำเนินงานของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้อนุมัติและได้กำหนดวันเวลาที่หนังสือชี้ชวนดังกล่าว มีผลใช้บังคับ แต่จำนวนได้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ก่อนวันที่แบบแสดงรายการข้อมูลและร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลอื่นนอกเหนือไปจากข้อมูลที่แสดงในร่างหนังสือชี้ชวนที่ได้ยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่า มูลค่าหุ้นที่เหมาะสมของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) อยู่ที่ 89 บาทต่อหุ้นและฐานะการเงินของบริษัท โดยเฉพาะในส่วนของผู้ถือหุ้นแสดงฐานะการเงินสูงกว่าในหนังสือชี้ชวนเป็นจำนวน 23,370 ล้านบาท ซึ่งไม่ตรงกับข้อมูลที่ได้แสดงในร่างหนังสือชี้ชวนและแบบแสดงรายการข้อมูลที่ได้ยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และมีข้อความให้เห็นชัดเจนว่า การเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวมิใช่เป็นหนังสือชี้ชวน โดยจำนวนมิได้

ทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กำหนดตามประกาศสำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ สจ.19/2544 เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ ก่อนวันที่แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ

ประเด็นที่ 2 จำนวนที่ 2 ในฐานะเป็นกรรมการผู้มีอำนาจและรับผิดชอบในการดำเนิน กิจการของจำนวนที่ 1 ซึ่งเป็นบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (หุ้นที่เสนอขายต่อประชาชน) และเป็นผู้มี ส่วนได้เสียในหลักทรัพย์ (หุ้นของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)) ได้ เผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับ มูลค่าหุ้นของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) โดยมีข้อความที่เป็นสาระสำคัญว่า “มูลค่าองค์กร ของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) “TPIPL” มูลค่าอยู่ที่ 91,387 ล้านบาท และมีมูลค่าที่เหมาะสม ของหุ้นอยู่ที่ 89 บาทต่อหุ้น และฐานะการเงินของบริษัทโดยเฉพาะในส่วนของผู้ถือหุ้นแสดงฐานะ การเงินสูงกว่า ในหนังสือชี้ชวนเกินกว่าความเป็นจริง” ซึ่งข่าวดังกล่าวอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่า หลักทรัพย์ของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) จะมีราคาสูงขึ้นกว่าราคาหุ้นของ บริษัท ทีพีไอ จำกัด (มหาชน) ที่ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในขณะนั้น โดยจะมีราคาสูงถึง 89 บาทต่อหุ้น และข้อเท็จจริงเรื่องราคาหุ้นจะมีราคาสูงขึ้นตามที่จำนวนที่ 2 แพร่ข่าวดังกล่าวก็ไม่ได้ แข็งไว้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนที่ 3 และ 4 ได้ร่วมกันสนับสนุนโดยการช่วยเหลือ ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ (หุ้น) ของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) โดยการผ่านทางสื่อพิมพ์ หนังสือพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ตและสื่ออื่นๆ

คดีนี้ พนักงานอัยการยื่นฟ้องไปเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2549 พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เป็นผู้ทำสำนวน กระบวนการดำเนินคดีก่อนฟ้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ และได้ตั้งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษตามมาตรา 32 และมาตรา 33 กล่าวคือ

มาตรา 32 ในกรณีที่ กคพ. เห็นว่า เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำ ความผิดคดีพิเศษ กคพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีหนึ่งใดหรือคดีประเภทใดต้องมี พนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมา ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐาน ตั้งแต่ขั้นเริ่มการสอบสวนแล้วแต่กรณีก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดีแล้วแต่กรณี ทั้งนี้การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กคพ. กำหนด โดยให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ช่วยราชการ คดีพิเศษตามมาตรา 33

มาตรา 33 ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ รัฐมนตรีอาจเสนอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีคำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อช่วยเหลือในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษนั้นได้

พนักงานอัยการได้ร่วมสอบสวนคดีนี้ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ โดยมี ก.ล.ต. ร้องทุกข์กล่าวโทษ

คดีนี้ศาลรับฟ้องและคดีอยู่ในระหว่างสืบพยาน ซึ่งก่อนพิจารณาสั่งฟ้องพนักงานอัยการได้สั่งสอบเพิ่มอีกหลายประเด็นหลังจากที่ได้เข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานคดีพิเศษแล้ว ด้วยเหตุผลที่ว่าจากการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนแล้ว พบว่าคดียังมีข้อบกพร่องอีกหลายประเด็น สมควรที่จะสั่งสอบเพิ่มประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

สั่งสอบเพิ่ม 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้รับข่าวทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากชั้นสอบสวนเดิม สอบสวนไม่ครบถ้วน โดยให้ตรวจสอบผู้ถือหุ้นทั้งหมด ในฐานะผู้รับข่าวและเป็นผู้เสียหายโดยตรง

2. กลุ่มสื่อ

ชั้นสอบสวนไม่ได้มีการสอบสวนมาเลย จึงสั่งสอบสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องว่า ได้มีการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมูลค่าหุ้นมาจากผู้ใด

3. กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์

สั่งสอบเพิ่มบริษัทที่ปรึกษา ผู้โฆษณา และบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้ต้องหา

4. สั่งสอบประเด็นที่ผู้ต้องหาร้องขอความเป็นธรรม

นอกจากนี้ยังสั่งให้แปลเอกสาร ซึ่งใช้เป็นพยานหลักฐานจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย โดยหน่วยงานที่เป็นกลางและเชื่อถือได้

เนื่องจากคดีนี้ พนักงานอัยการผู้ร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นคณะบุคคลกันกับพนักงานอัยการที่สั่งสอบเพิ่ม เพราะการโยกย้ายไปประจำการตามที่ตั้งต่างๆ ทำให้การพิจารณาคดีไม่ต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีการสั่งสอบเพิ่ม เพราะความต้องการข้อมูลพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาคดีไม่เหมือนกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวทางการปฏิบัติงานของแต่ละท่าน

4.3 การดำเนินคดีในความผิดคดีเอ็นพาร์ค

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้ส่งสำนวนคดีอาญา ส.1 เลขรับที่ 7/2548 ของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีพิเศษ 1 คดี นายทศพงษ์ จารุทวี กับพวกรวม 5 คน ผู้ต้องหา ฐานเป็นกรรมการของบริษัทจำกัด (มหาชน) ร่วมกันกระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลนั้น และร่วมกันกับกรรมการของบริษัทจำกัด (มหาชน) กระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลนั้น ร่วมกันกระทำด้วยประการใดๆ กระทำผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 311, 313 พร้อมความเห็นแย้งคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่ 1 ผู้ต้องหาที่ 2 และผู้ต้องหาที่ 3 ไปยังอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาชี้ขาด

อัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว กรณีมีความเห็นแย้งผู้ต้องหาที่ 1 ซึ่งเป็นกรรมการของบริษัท แนเชอร์ลพาร์ค จำกัด (มหาชน) ในข้อหาร่วมกับบริษัท ที ซี เอช จำกัด ผู้ต้องหาที่ 4 และผู้ต้องหาที่ 5 ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจของผู้ต้องหาที่ 4 และในฐานะส่วนตัว กระทำความผิดฐานเป็นกรรมการของบริษัทมหาชนร่วมกระทำการ ไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลนั้น เห็นว่า อำนาจหรือสิทธิการขายทรัพย์สินของบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บปส.) ไม่ใช่ของผู้ต้องหาที่ 1 หากการขายทรัพย์สินไม่ได้ราคาตามความเหมาะสมเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่ไม่รอบคอบแล้ว ส่วนที่ขาดประโยชน์ตกอยู่กับบปส. ไม่ใช่บริษัท แนเชอร์ลพาร์ค จำกัด (มหาชน) ซึ่งผู้ต้องหาที่ 1 หรือบริษัท แนเชอร์ลพาร์ค จำกัด (มหาชน) ไม่ได้อยู่ในฐานะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ถูกยึดตามคำพิพากษาในอันที่จะใช้สิทธิในการคัดค้านการขายนั้นได้ และ ณ เวลานั้น บริษัท แนเชอร์ลพาร์ค จำกัด (มหาชน) มีหนี้สินเกินทรัพย์สิน มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่มีเงินและไม่อยู่ในฐานะที่จะซื้อทรัพย์สินคืนได้ หรือแม้ในอนาคตก็ไม่มีผู้ใดหรือสถาบันใดรับรองได้ว่าบริษัทจะซื้อทรัพย์สินคืนได้ และไม่อาจกำหนดเวลาที่สามารถซื้อคืนได้ด้วย ดังนั้น เมื่อไม่มีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหาที่ 1 ได้ส่วนแบ่งหรือได้รับผลประโยชน์ในการขายทรัพย์สินครั้งนี้ไม่ว่าจากฝ่ายใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถ้าฟังการคาดคะเนว่าการไม่ใช้สิทธิทำสัญญาซื้อทรัพย์สินคืนและทรัพย์สินนั้นจะมีราคาสูงขึ้นในอนาคตไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ต้องหาที่ 1 ทุจริตแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ทำให้บริษัทเสียหาย พยานหลักฐานไม่พอพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาที่ 1

ส่วนกรณีมีความเห็นแย้งผู้ต้องหาที่ 1 ผู้ต้องหาที่ 2 และผู้ต้องหาที่ 3 ในข้อหาร่วมกันกับผู้ต้องหาที่ 4 และผู้ต้องหาที่ 5 ในฐานะเป็นกรรมการของบริษัทมหาชน กระทำการ ไม่กระทำการ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควร ได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลนั้นและร่วมกันกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่กรรมการบริษัทมหาชนกระทำความผิด เห็นว่า การขายหุ้นให้แก่ผู้ต้องหาที่ 4 เป็นเงิน 1 ล้านบาท เป็นไปโดยมติที่ประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้นทั้งหมด ไม่ใช่การกระทำของผู้ต้องหาที่ 1 ผู้ต้องหาที่ 2 และผู้ต้องหาที่ 3 ซึ่งการขายหุ้นดังกล่าว บริษัท แนเซอร์ลพาร์ค จำกัด (มหาชน) ได้รับประโยชน์ เพราะไม่ต้องรับภาระต่อผลขาดทุนทางบัญชีตามสัดส่วนของหุ้นที่มีอยู่ก่อนขาย การที่ผู้ต้องหาที่ 1 ผู้ต้องหาที่ 2 และผู้ต้องหาที่ 3 ไม่นำเรื่องการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้กับบพส. แจ้งให้ที่ประชุมนั้น เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีการทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ แม้จะนำเอาสาระการเจรจาปรับโครงสร้างหนี้แจ้งแก่ที่ประชุม มติที่ประชุมจะยังคงเป็นเช่นเดิมหรือเปลี่ยนไป ไม่มีผู้ใดยืนยันได้ การที่บริษัท แนเซอร์ลพาร์ค จำกัด (มหาชน) ถูกเจ้าหน้าที่ยื่นฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายก็ดี เจ้าหน้าที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ก็ดี ไม่ได้เกิดจากการกระทำหรือควมการกระทำของผู้ต้องหาที่ 1 ผู้ต้องหาที่ 2 และผู้ต้องหาที่ 3 การกระทำของผู้ต้องหาที่ 1 ผู้ต้องหาที่ 2 และผู้ต้องหาที่ 3 ไม่มีเจตนาก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทแต่ประการใด พยานหลักฐานไม่พอพียง

จึงชี้ขาดไม่ฟ้องนายทศพงศ์ จารุทวี ผู้ต้องหาที่ 1 ทุกกรณีที่ถูกกล่าวหา ฐานเป็นกรรมการบริษัท แนเซอร์ลพาร์ค จำกัด (มหาชน) ร่วมกันกระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควร ได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลนั้น ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 311, 313 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91 พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2526 มาตรา 4 และชี้ขาดไม่ฟ้องนายธารกานต์ พรตปกรณ์ ผู้ต้องหาที่ 2 และนายสุวรรณ ถนอมบุรณ์เจริญ ผู้ต้องหาที่ 3 ฐานเป็นกรรมการบริษัท แนเซอร์ลพาร์ค จำกัด (มหาชน) ร่วมกันกระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควร ได้โดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลนั้น ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 311, 313 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91 พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2526 มาตรา 4 ทั้งนี้ได้แจ้งอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษทราบคำชี้ขาดความเห็นแย้งแล้ว

คดีนี้ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ทำสำนวน และพนักงานอัยการได้เข้าร่วมรับฟัง พยานหลักฐานด้วยตามมาตรา 32 และมาตรา 33

มาตรา 32 ในกรณีที่ กตพ. เห็นว่า เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำ ความผิดคดีพิเศษ กตพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีหนึ่งใดหรือคดีประเภทใดต้องมี พนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมา ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐาน ตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวนแล้วแต่กรณีก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดีแล้วแต่กรณี ทั้งนี้การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กตพ. กำหนด โดยให้ถือว่าเป็นเจ้าหน้าที่ช่วยราชการ คดีพิเศษตามมาตรา 33

มาตรา 33 ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวน คดีพิเศษเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ รัฐมนตรีอาจเสนอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมี คำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นมา ปฏิบัติหน้าที่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อช่วยเหลือในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษนั้นได้

ตามทางพิจารณาคดี พนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีความเห็นต่างกัน ถึง 3 เรื่อง แต่การสรุปสำนวนเพื่อเสนออัยการนั้นเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ การสั่ง ไม่ฟ้องคดีเอ็นพาร์คนี่ไม่เกี่ยวกับความเห็นที่แตกต่างกัน แต่เป็นเพราะพยานหลักฐานไม่พอฟังได้ว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ผู้ต้องหาจึงไม่มีความผิด มิใช่กรณีไม่มีพยานหลักฐาน มายืนยันถึงการกระทำความผิดแต่อย่างใด

แต่จากการพิจารณาแนวทางการสอบสวน เห็นว่า คดีนี้ไม่ได้มีการนำมาตรการพิเศษ ว่าด้วยการแฝงตัว การค้น การดักฟังโทรศัพท์ มาใช้ประกอบการสืบสวนสอบสวนหาพยานหลักฐาน แต่อย่างใด จึงยังเป็นที่สงสัยว่าหากได้มีการนำมาตรการพิเศษเหล่านี้มาใช้อย่างเคร่งครัดแล้ว เป็นไปได้หรือไม่ว่า อาจทำให้ได้พยานหลักฐานเพิ่มเติม และสามารถบ่งชี้ได้ว่าผู้ต้องหาเป็น ผู้กระทำความผิด

4.4 การดำเนินคดีในความผิดคดีบริษัท เอนรอน

กรณีศึกษาของ บริษัท เอนรอน (Enron)

- (1) ความเป็นมาของบริษัท
- (2) การกระทำความผิด
- (3) การลงโทษ

ความเป็นมาของบริษัท

บริษัท เอนรอน (ENRON) ถือกำเนิดเมื่อปี 2529 จากการรวมตัวกันของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจจำหน่ายก๊าซตามท่อ 2 บริษัท คือ ฮิวสตัน เนเชอรัล แกส และอินเตอร์นอร์ธ เอนรอนใช้เวลาเพียงไม่ถึง 5 ปี พุ่งขึ้นมาเป็นยักษ์ใหญ่และเป็นบริษัทเอกชนด้านพลังงานที่ใหญ่ที่สุดของสหรัฐอเมริกา โดยใหญ่เป็นอันดับ 7 เมื่อวัดขนาดของรายได้เปรียบเทียบกับบริษัทธุรกิจที่มีทั้งหมด แต่บริษัทเอนรอนใช้เวลาเพียง 6 สัปดาห์ ทำลายตัวเองจากบริษัทที่มีมูลค่าหลายพันล้าน กลายเป็นบริษัทล้มละลายที่ต้องอาศัยกฎหมายล้มละลายของสหรัฐอเมริกา พิทักษ์ทรัพย์สินของตนเอง เอนรอนได้ประกอบกิจการโดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางซื้อกระแสไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติจากผู้ผลิตแล้วนำมาขายให้กับผู้ใช้ในเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรม จนตลาดหลักทรัพย์วอลล์สตรีตของสหรัฐอเมริกายกย่องเอนรอนให้เป็นบริษัทที่มีนวัตกรรมทางเทคโนโลยี และต่อมาได้มีการปรับตัวครั้งสำคัญโดยมีการเปิดเอนรอนออนไลน์ สร้างระบบขายส่งพลังงานผ่านอินเทอร์เน็ต เมื่อปี 2543-2544 จนประสบความสำเร็จอย่างใหญ่หลวง ใช้เวลาไม่ถึงปีให้หลัง หุ้นของเอนรอนขยับขึ้นสูงสุดเป็นประวัติการณ์อยู่ที่ 90.56 ดอลลาร์ต่อหุ้น

การกระทำความผิด

เมื่อบริษัท เอนรอน (Enron) ได้กลายเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ด้านพลังงาน มีพนักงานกว่า 20,000 คน และมีกิจการอยู่ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก กว่า 40 ประเทศ เป็นบริษัทยักษ์ใหญ่อันดับ 7 ใน U.S.A. เป็นบริษัทที่ได้รับรางวัล "บริษัทที่มีนวัตกรรมที่ดีที่สุดในสหรัฐอเมริกา" จากนิตยสาร Fortune ติดต่อกันมาถึง 6 ปี บริษัทได้สร้างภาพการเป็นพลเมืองดีของสังคม และมีนโยบายต่อต้านการโกงกินและการติดสินบน เป็นเวลาหลายปีที่ Enron ได้สร้างภาพให้ตัวเองเป็นบริษัทที่มีกำไรสูงและเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งหมดเป็นภาพลวงตาทั้งสิ้น หลอกหลอนนักวิเคราะห์ทั้งประเทศ ซึ่งเป็นผลให้ผู้ใกล้จะสูงอายุทั้งหลายหลงเชื่อและได้ซื้อสัญญาที่จะให้ผลตอบแทน เมื่อตนเองอย่างเข้าสู่วัยชรา แต่เมื่อแท้บริษัทได้ปิดกิจการก่อนนี้มูลค่ามหาศาลซึ่งไม่ได้ลงบัญชีของบริษัท ยิ่งกว่านั้นผู้ตรวจสอบบัญชี Arthur Anderson ยังเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำลายเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการลงบัญชี

ของ Enron ยิ่งสาวลึกไปกว่านั้น ก็พบความไม่ชอบมาพากลของบริษัทมากยิ่งขึ้น บรรดานักลงทุน และเจ้าหน้าที่ทนายไม่ไหว ต้องบังคับให้เอ็นรอนร้องขอให้ศาลประกาศภาวะล้มละลาย เมื่อเดือนธันวาคม 2544 กรณีนี้อัจฉริยะยังพัวพันการเมืองด้วย เพราะบริษัทมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับทำเนียบขาว โดยเป็นผู้สนับสนุนการเลือกตั้งในปี 2543 Bush เองก็เป็นเพื่อนสนิทของ Kenneth Ray ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของ Enron แต่ได้พยายามตีตนออกห่าง

ระหว่างขยายตัวไม่หยุดยั้ง การดำเนินธุรกิจแบบไม่โปร่งใสและการอาศัยโครงสร้าง คู่ค้าที่สลับซับซ้อนได้มีการกันหนี้สินจำนวน 500 ล้านดอลลาร์ ออกจากบัญชีงบดุลของบริษัท ในขณะที่เดียวกันก็ตกแต่งบัญชีปกปิดปัญหาทางการเงินของบริษัทไว้อย่างแนบเนียน เพื่อให้เอ็นรอน สามารถได้รับเงินสดหมุนเวียนและมีสินเชื่อให้ดำเนินธุรกิจของตนอย่างต่อเนื่องได้ ก็เริ่มส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ระดับสูงของเอ็นรอนเปิดเผยว่า บริษัทตกแต่งผลกำไรของตนเอง สูงเกินจริงไปมากกว่า 580 ล้านดอลลาร์มาตั้งแต่ปี 2540 เมื่อข้อเท็จจริงเริ่มทำให้ธุรกิจดำเนินไป ยากลำบากมากขึ้น เอ็นรอนก็ตัดสินใจเปิดเผยออกมาเมื่อปลายปี 2544 ว่ากำลังประสบภาวะขาดทุน มหาศาลผลประกอบการ ไตรมาส 3 ของปี 2544 ของบริษัทขาดทุนถึง 638 ล้านดอลลาร์ พร้อมกัน นั้นก็ประกาศลดมูลค่าหุ้นของผู้ถือหุ้นรวมเป็นมูลค่า 1,200 ล้านดอลลาร์ นำมาใช้หนี้ให้กับบริษัท คู่ค้าที่ถึงกำหนดชำระ การประกาศผลขาดทุนและลดมูลค่าหุ้น ส่งผลกระทบต่อบริษัทอย่างรุนแรง เพราะถูกเคลือบแคลงทั้งในแง่ความโปร่งใสของการดำเนินธุรกิจและสถานะทางการเงิน จนกระทั่ง คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์วอลล์สตรีต (กลต.) ประกาศให้มีการสอบสวนกรณีนี้ จึงนับเป็น จุดเริ่มต้นของ 6 สัปดาห์แห่งหายนะของเอ็นรอน เพราะนักลงทุนเริ่มทิ้งหุ้น คู่ค้าเริ่มหนี 'ไคนีย์' คู่แข่งที่เล็กกว่าที่กำลังเจรจาจะเข้าเทกโอเวอร์ ผละหนีออกไปทั้งๆ ที่กำลังจะตกลงกันได้ ใน 2 ธันวาคม 2544 อวสานของเอ็นรอนก็มาถึงเพราะจนแต้ม วันนั้นเอ็นรอนประกาศพักชำระหนี้ แล้วยื่นคำร้อง ต่อศาลขอเป็นบริษัทล้มละลาย ขออำนาจศาลพิทักษ์ทรัพย์สินเพื่อจำหน่ายหารายได้มาชำระหนี้ คืนหุ้นที่เคยสูงถึง 80-90 ดอลลาร์ ลดฮวบเหลือเพียง .70 ดอลลาร์ต่อหุ้น ผู้ถือหุ้นเจ็บปวด พนักงาน ของบริษัทที่ถือเงินสะสมเป็นหุ้นน้ำดาวรุ่งเงินสะสมทั้งชีวิตหายวับไปกับตา หลังจากนั้นยูบีเอส วอร์เบิร์ก กลายเป็นผู้ซื้อกิจการส่วนใหญ่ของเอ็นรอนไปโดยมูลค่าที่ยังไม่เป็นที่เปิดเผย ส่วนที่ยูบีเอส ธนาคารใหญ่ที่สุดของสวีเดนซื้อไปคือส่วนที่เป็นการค้าส่งผ่านอินเทอร์เน็ต นวัตกรรมใหม่ ของเอ็นรอนซึ่งถือว่ามีค่ามากที่สุดในทุกๆ ส่วนที่เอ็นรอนหลงเหลืออยู่ในขณะนี้ 6.1 ล้านดอลลาร์

เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 คณะกรรมการสอบสวนของวุฒิสภาสหรัฐ กรณีบริษัท เอ็นรอน ล้มละลายเมื่อสิ้นปี 2544 ได้เปิดเผยรายชื่อสถาบันการเงินรายใหญ่ ที่ช่วยชุกช่อนภาวะ ขาดทุนของบริษัทเอ็นรอนให้กับผู้บริหารระดับสูงของบริษัทนี้ ว่าในช่วงปี 1992-2001 บริษัทได้รับความช่วยเหลือทางการเงินก้อนใหญ่ ถึง 8,500 ล้านดอลลาร์ จากบริษัทซีทีกรุ๊ป และ บริษัท เจ.พี.

มอร์แกนเชสแอนด์โค ขณะที่บริษัทเครดิตสวิสกรุ๊ป ธนาคารบาร์เคลย์ บริษัทเฟิร์สดีเอสตันไฟแนนเชียล ธนาคารรอยัลแบงก์แห่งสกอตแลนด์ และธนาคารโคมิเนียนในนครโตรอนโต ประเทศแคนาดา ให้ความช่วยเหลือประมาณรายละ 1,000 ล้านดอลลาร์ ในรูปของการชำระค่าสินค้าล่วงหน้า โดยบริษัทเอ็นรอนยอมจ่ายค่าธรรมเนียมและให้ในอัตราที่สูงลิ่ว เพื่อปกป้องภาระหนี้และทุนดำเนินการของบริษัท ซึ่งในปี 2000 นั้น น่าจะสูงกว่าในบัญชีงบดุลถึง 40 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่ทุนดำเนินการลดต่ำลง 50 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามทางค่านโยบายของบริษัทสถาบันการเงินที่ถูกระบุได้ปฏิเสธคำวินิจฉัยดังกล่าว

การตัดสินใจโทษ

ภายหลังแฟสโตว์ ผู้บริหารของเอ็นรอน ยอมรับสารภาพแลกโทษเบาจำคุก 10 ปี ศาลได้มีการตัดสินความผิดของนายแอนดรูว์ แฟสโตว์ อดีตผู้บริหารด้านการเงินของบริษัท เอ็นรอน บริษัทค้าน้ำมันรายใหญ่ของสหรัฐที่ล้มละลายไปเมื่อปี พ.ศ. 2544 และนางลิ แฟสโตว์ ภรรยา ทั้งคู่ ได้ตกลงยอมรับสารภาพว่ากระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหาเพื่อแลกกับการลดหย่อนผ่อนโทษ โดยนายแฟสโตว์ได้ยอมรับสารภาพว่ากระทำผิดจริง ตามข้อกล่าวหาบางส่วนจากจำนวนข้อกล่าวหาทั้งหมด 98 ข้อ เพื่อแลกกับโทษจำคุก 10 ปี ซึ่งหากเขาถูกตัดสินว่ากระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหาโดยไม่รับสารภาพ โทษที่จะได้รับ คือ การจำคุกตลอดชีวิต ส่วนนางลิ แฟสโตว์นั้น ก่อนหน้านี้ได้ตกลงที่จะยอมรับสารภาพผิดในข้อหาโกงภาษีซึ่งเป็น 1 ใน 6 ข้อหาที่นางแฟสโตว์ถูกฟ้อง โดยแลกกับโทษจำคุก 5 เดือน แต่ทว่าผู้พิพากษาเดวิด ฮิทท์เนอร์ ซึ่งรับผิดชอบดูแลคดีของเธอได้ยกเลิกข้อตกลงดังกล่าว โดยอ้างว่าต้องการเพิ่มโทษให้รุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งหากนางแฟสโตว์ถูกตัดสินว่าผิดทุกข้อกล่าวหา ก็จะได้รับโทษจำคุกนานถึง 37 ปี อย่างไรก็ตาม อัยการเปิดเผยว่าข้อต่อรองของนายแอนดรูว์ แฟสโตว์ จะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น จะขึ้นอยู่กับข้อต่อรองของ นางลิ แฟสโตว์ ที่ต้องได้รับการอนุมัติจากท่านผู้พิพากษาฮิทท์เนอร์ ซึ่งหากข้อต่อรองไม่ประสบความสำเร็จ นางลิ แฟสโตว์ จะต้องถูกพิจารณาคดี 2547 ขณะที่นายแฟสโตว์จะถูกพิจารณาคดี 2547 ทั้งนี้คำสารภาพของทั้งคู่จะเป็นประโยชน์ต่ออัยการในการดำเนินคดีฟ้องร้องอดีตผู้บริหารเอ็นรอนที่ต้องสงสัยว่า จะมีส่วนพัวพันเกี่ยวกับการฉ้อฉลทางการเงินทำให้บริษัทล้มละลาย ซึ่งขณะนี้ก็มีผู้บริหารอีกสองคนที่ยังไม่ถูกฟ้องคือนายเคน เลย์ อดีตประธานบริษัท และนายเจฟฟ์ สกิลลิง อดีต ซีอีโอของเอ็นรอน โดยที่ทั้งคู่ยังยืนยันว่าตนเองบริสุทธิ์ ต่อมานายเลย์และนายเจฟฟรีย์ สกิลลิง อดีตผู้บริหารของบริษัท เอ็นรอนคอร์ปได้ถูกศาลสหรัฐตัดสินว่ามีความผิดฐานแจ้งข้อมูลเท็จเรื่องปัญหาทางการเงินของบริษัทจนเป็นเหตุให้บริษัทเอ็นรอนซึ่งเป็นบริษัทพลังงานรายใหญ่ระดับโลกต้องล้มละลายไปในปี 2544 คดีดังกล่าวถือเป็นคดีฉ้อโกงทางธุรกิจครั้งใหญ่ที่สุดของสหรัฐ หลังจากศาลได้ตัดสินว่านายเลย์

มีความคิดจากการฟ้อง 6 ข้อหา กระทำการสมรู้ร่วมคิดกับนายสกลสิงห์ กระทำการฟ้องซื้อขาย โดยใช้ข้อมูลวงใน แจ้งข้อมูลเท็จกับนักลงทุนและพนักงานเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของบริษัท ต่อมานายเลย์ได้ใช้วงเงิน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐประกันตัวเองชั่วคราวจนถึงเดือนตุลาคมปีนี้ ซึ่งเขา อาจจะต้องถูกจำคุกนานถึง 45 ปี อย่างไรก็ตาม นายเลย์ปฏิเสธข้อกล่าวหาและยืนยันความบริสุทธิ์ ของตนเอง และกล่าวว่า บริษัทเอ็นรอนล้มละลายเพราะนักลงทุนขาดความเชื่อมั่น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่นายแอนดรูว์ ฟาสโตว์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายการเงิน ยักยอกเงินของบริษัทมูลค่า หลายล้านดอลลาร์ นายเลย์เป็นผู้ผลักดันบริษัทเอ็นรอนขึ้นจากกิจการท่องเที่ยวธรรมชาติซึ่งก่อตั้งขึ้น ในปี 2529 สู่อำนาจพลังงานและคำพลังงานขนาดใหญ่จนติดอันดับ 7 ของนิตยสารฟอร์จูน ด้วยรายได้ 1.01 แสนล้านดอลลาร์ต่อปี นายเลย์คร่ำหวอดอยู่ในโลกธุรกิจและมีความสัมพันธ์กับบุคคล

บทที่ 5

บทสรุปและเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

อิทธิพลความเสียหายที่รุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจอันเกิดจาก อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ประเภทการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ส่งผลกระทบต่อตลาดทุนและ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นักกฎหมายต่างพลิกตำราหามาตรการ ทางกฎหมายมาควบคุมอาชญากรรมประเภทนี้ ความสลับซับซ้อนของคดีอันเกิดจากอาชญากรที่มี ความรู้ความเชี่ยวชาญและความชำนาญการเป็นพิเศษถูกสั่งสมมาจากการเรียนรู้ที่ดี จากการประกอบ วิชาชีพที่ดี บวกกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย และความต้องการของมนุษย์อันไม่มีที่สิ้นสุด โดยมีจำนวนเงิน มูลค่านามาศาสดเป็นสิ่งที่ทำทลายล่อหลอกให้เกิดการกระทำผิด มั่นสมอง สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ถูกนำมาจัดวางอย่างมีระบบเป็นทางหนีทีไร ให้พื้นเงื้อมมือของกฎหมาย ล้วนแต่เป็นพฤติกรรม ที่แตกต่างไปจากอาชญากรรมธรรมดาอย่างสิ้นเชิง

วิวัฒนาการอันทันสมัย ความเจริญก้าวหน้าของข้อมูลข่าวสาร ผนวกกับเศรษฐกิจ การค้าเสรีแบบทุนนิยมตามแบบฉบับของโลกตะวันตกกลาง มิได้นำมาซึ่งความเจริญแต่อย่างใด แต่ยังนำพาความยุ่งยากต่อมาตรการควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอีกด้วย เพราะอาชญากร ประเภทนี้ได้พัฒนาขีดความสามารถในการก่ออาชญากรรมแบบทวีคูณ ได้ถึงระดับอาชญากรรม ข้ามชาติ เป็นผลให้เศรษฐกิจของประเทศต่อเข้าไปในทางลบมากกว่าบังเกิดผลในทางบวก พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ที่นักกฎหมายหลายคนมองว่า สามารถควบคุมดูแล จัดการตลาดหลักทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เริ่มก่อให้เกิดความกังวลและกังขาอีกครั้ง นับจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจซบเซา ปลอดภัยจากการลงทุนซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ เมื่อเกิดคดี เกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์เมื่อปี 2540 เป็นต้นมา

ในความเป็นจริงแล้ว พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นมิได้บกพร่องหรือบังคับใช้ไม่ได้แต่อย่างใด เพราะกฎหมายได้บัญญัติถึงลักษณะของการ “ปั่นหุ้น” และการกระทำอันถือว่าเป็นความผิดไว้ อย่างชัดเจน แต่ผู้ใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมต่างตีความแตกต่างกันออกไปตามความรู้ ความเข้าใจของตนเองต่างหาก เป็นสิ่งนำมาซึ่งการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่ได้ผลหลักการเขียน

กฎหมายนั้นเป็นธรรมดาว่าไม่มีทางที่จะเขียนทุกๆ เรื่องลงไปเป็นองค์ประกอบของความผิดได้ หรือไม่มีทางที่จะครอบคลุมได้ทุกเรื่อง จึงต้องอาศัยหลักการตีความข้อกฎหมาย ซึ่งการเขียนกฎหมายในหลักการที่กว้างเช่นนี้ หากนำไปประยุกต์ใช้แล้ว ก็จะสามารถครอบคลุมได้หลายๆ กรณี ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้ จึงไม่ได้อยู่ที่ตัวกฎหมาย แต่อยู่ที่การใช้การตีความกฎหมายนั่นเอง การตีความเป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจมิใช่่าเภอใจ ฉะนั้นการตีความกฎหมายจะต้องมีกรอบ มีหลักเกณฑ์ หากเป็นการตีความที่ถูกต้องแล้ว ไม่ว่าจะใครจะเป็นผู้ตีความก็ตาม ผลก็จะออกมาเหมือนกัน พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ให้นำไปประยุกต์ใช้แล้ว เพื่อกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ แม้วัตถุประสงค์ของตลาดหลักทรัพย์จะเป็นสถานที่เปิดให้ผู้ประกอบการทั่วไปใช้เป็นสถานที่ในการระดมเงินทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ แต่ในอีกทางหนึ่ง ตลาดหลักทรัพย์ก็เป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้นักลงทุนแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบของผลกำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งจากการแสวงหาผลประโยชน์ของนักลงทุนนี้เอง เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมีการใช้ตลาดหลักทรัพย์ไปในทางที่มีขอบโดยเรียกการกระทำนี้ว่า “ปั่นหุ้น” หรือ “การกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์” นั่นเอง

“ปั่นหุ้น” หรือ “การกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์” หมายถึง การทำให้หุ้นนั้นมีราคาเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ และราคาซื้อขายจะต้องสูงขึ้นอย่างน่าตกใจ การปั่นหุ้นตามกฎหมายไทยนั้นแยกได้ 4 วิธี คือ

1. การปั่นหุ้นโดยวิธีการบอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ

กฎหมายเอาผิดแก่โบรกเกอร์ (broker) คือ คนกลางที่ทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เพราะประชาชนจะซื้อขายกันเองในตลาดหลักทรัพย์ไม่ได้ ต้องผ่านคนกลาง คือ บริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นโบรกเกอร์ บริษัทหลักทรัพย์ดังกล่าวจะบอกกล่าวถึงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานหรือราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทบุคคลที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นเท็จโดยเจตนาให้ผู้อื่นคือผู้ที่ทำการซื้อขายหุ้นนั้นสำคัญผิดในข้อเท็จจริงไม่ได้ หากบอกกล่าวเท็จจะมีความผิด การบอกกล่าวเท็จนี้ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวแก่ผู้ที่เล่นหุ้น จะบอกกล่าวแก่ประชาชนผู้ใดก็ได้ การบอกกล่าวนี้อาจเป็นการชักจูงใจให้มีผู้ซื้อหุ้นมากขึ้น หรืออาจจะมีผู้ซื้อหุ้นลดลงเพราะราคาต่ำลงก็ได้ ทำให้ผู้เล่นหุ้นหลงผิดได้

2. การปั่นหุ้นโดยวิธีการปล่อยข่าวลือ

กฎหมายเอาผิดทั้งบริษัทหลักทรัพย์และบุคคลอื่นต่างๆ ไป ที่ปล่อยข่าวลือออกไป ให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหุ้นมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง ข้อเท็จจริงที่แพร่ข่าวออกไป กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าจะเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นเท็จ ดังนั้นแม้ข่าวนั้นจะตรงต่อข้อเท็จจริงแต่ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหุ้นนั้นมีราคาสูงขึ้นหรือลดลงแล้ว ก็เป็นความผิดได้เพราะกฎหมายไม่ต้องการให้บริษัทหลักทรัพย์แพร่ข่าวใดๆ เลย

3. การปั่นหุ้นโดยใช้ข้อมูลภายใน

เป็นกรณีที่บุคคลใดที่รู้ข้อมูลภายในของบริษัทหุ้น แล้วนำออกเปิดเผยหรือกระทำการเอาเปรียบโดยอาศัยข้อมูลที่ตนรู้การเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นนั้น ซึ่งอาจจะซื้อขายหุ้นนั้นเสียเอง

4. การปั่นหุ้นโดยวิธีการอำพราง

วิธีนี้เป็นวิธีที่ลงทุนมากและใช้กันมากในประเทศไทย โดยเมื่อผู้ใดมีเงินมากและอยากจะให้หุ้นใดหุ้นหนึ่งเคลื่อนไหวในตลาดหลักทรัพย์จนผิดปกติ และทำให้บุคคลอื่นตื่นตัวก็จะเอาเงินมาซื้อหุ้นนั้น และขายหุ้นนั้นให้แก่คนหรือพรรคพวก ซึ่งในกรณีนี้จะทำงานกันเป็นทีม โดยซื้อในราคาที่เพิ่มขึ้นทุกวัน ประชาชนผู้สนใจเล่นหุ้นก็จะซื้อบ้าง ผู้นั้นก็ยิ่งซื้อของให้ราคาสูงขึ้นไปอีก เมื่อราคาสูงพอสมควรแล้วก็จะทยอยขายออกไป หากเห็นว่าราคาต่ำก็ซื้ออีกคนอื่นก็ซื้อบ้าง พอขายได้หมดราคาหุ้นนั้นก็ตก คนอื่นที่ซื้อไว้ก็จะขายไม่ทันต้องเก็บหุ้นราคาสูงไว้ด้วยความชอกช้ำหรือหมดตัว

เป็นที่น่าแปลกใจไม่น้อยว่า เมื่อเรารู้ถึงสภาพความผิดและลักษณะรายละเอียดของการกระทำความผิดถึงขนาดจัดแยกประเภทเป็นหมวดหมู่ได้อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้เล่นหุ้นพึงระวังและรวมถึงมีสิ่งบอกเหตุว่า หุ้นตัวนี้จะถูกปั่นในเวลาใด แทบจะพูดได้ว่าก่อนเกิดการกระทำความผิดด้วยซ้ำ เพราะภาวะซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์จะมีการบันทึกข้อมูลเอาไว้เป็นวินาที เพื่อให้บุคคลทั่วไปตรวจสอบได้ตลอดเวลา แต่ก็ยังคงมีผู้กระทำความผิด และผู้เสียหายที่หลงผิดอยู่นั่นเอง ส่วนหนึ่งมาจากความโลภของผู้เสียหาย ซึ่งไม่มีความรู้เรื่องหุ้นและหลักการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เลย แต่อยากเสี่ยงโชคเพียงเพื่อหวังกำไร และอีกจำพวกหนึ่งคือ มีความรู้เรื่องหุ้นอยู่แล้ว แต่ถูกโกงเพราะไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่ปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้ก็คือมาตรการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและการให้ความรู้แก่ผู้เล่นหุ้นจาก กสท. ซึ่งเมื่อมีการซื้อขายเกิดขึ้นแล้วตลาดหลักทรัพย์จะเป็นหน่วยแรกที่จะเฝ้าดูแลติดตามการซื้อขายที่มีลักษณะที่ผิดปกติ แต่ภาวะการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ที่บันทึกข้อมูลเอาไว้ นั้น รายการที่เกิดขึ้นสามารถจะถ่ายทอดออกมาเป็นพยานเอกสาร แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ในทันทีว่า การที่มีคนซื้อหุ้นในระยะเวลาสั้น หรือจะซื้อหุ้นเวลานั้น จะบ่งชี้ถึงการกระทำความผิดได้ เพราะต้องเอาข้อมูลเหล่านี้

มาวิเคราะห์เสียก่อนว่า ลักษณะของการซื้อขายเป็นลักษณะของการไต่ราคาขึ้นไปหรือไม่ หรือซื้อไว้เพื่อพวยราคาหรือกระทำความผิดอื่น

นอกจากนี้ การที่ผู้เล่นหุ้นรู้อยู่แล้วว่ามีการปั่นหุ้น แต่ตนเองเข้าร่วมเล่นด้วย โดยหวังว่าเมื่อขายหุ้นได้กำไรแล้วจะถอนตัวออกมาได้ทันก่อนจะเกิดความเสียหาย แต่เมื่อไม่เป็นไปตามที่คิดไว้และเกิดความเสียหาย จึงเหมือนน้ำท่วมปาก เพราะไม่กล้าแจ้งความและไม่กล้าเป็นพยาน เพราะตนเองก็ร่วมทำความผิดด้วยเหมือนกัน

ความร่วมมือในการเป็นพยานของผู้เล่นหุ้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพราะหากผู้เสียหายไม่ยอมเป็นพยานย่อมไม่มีหลักฐานบ่งชี้ถึงตัวผู้กระทำความผิด และไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้ต้องหาได้ แต่การที่พยานต้องเสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายจากการเดินทาง เสียโอกาสทางธุรกิจในแต่ละวัน เพื่อมาเบิกความในชั้นศาล ซึ่งคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ทั้งพยานเอกสารและพยานบุคคลมีเป็นจำนวนมาก ย่อมต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาคดีเป็นเวลานานอาจจะหลายเดือนหรือเป็นปี การที่พยานต้องมาแบกรับภาระต่างๆ เหล่านี้ไว้โดยที่ไม่ได้รับประโยชน์หรือความเสียหายที่เขาสูญเสียไปจากการปั่นหุ้นคืนมา อีกทั้งยังเป็นการสร้างศัตรูกับผู้ต้องหาอีกด้วย จึงมีผู้เล่นหุ้นจำนวนไม่น้อยที่ไม่ยอมเป็นพยาน รัฐจึงควรมีมาตรการในการคุ้มครองพยานและสร้างแนวร่วมจากประชาชนผู้เสียหาย โดยให้เขามีโอกาสที่จะได้รับความเสียหายที่เขาสูญเสียไปกลับคืนมา

หลักการดำเนินคดีนั้น เนื่องจากคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์มีโทษทางอาญา จึงต้องขึ้นศาลอาญาและใช้วิธีพิจารณาความอาญา การที่จะลงโทษจำเลยในคดีอาญานั้น โจทก์จะต้องมีภาระการพิสูจน์จนสิ้นสงสัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง ซึ่งคงเป็นไปได้ไม่ยากในอาชญากรรมธรรมดา แต่ยากยิ่งสำหรับอาชญากรรมความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ เพราะอาชญากรรมประเภทนี้มักจะหลงเหลือพยานหลักฐานทิ้งไว้ให้น้อยที่สุด ยิ่งจำเลยประกอบอาชีพประเภทนี้เองด้วยแล้ว ก็ย่อมมีความสามารถในการปกปิดอำพราง ซ่อนเร้นพยานหลักฐานเป็นอย่างดี นอกจากนี้การที่คดีมีลักษณะซับซ้อนเกี่ยวข้องกับวิธีทางในการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ที่คร่ำหวอดในด้านธุรกิจด้วยกันเท่านั้นที่จะจับได้ไล่ทัน

การที่รัฐจัดให้คดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์อยู่ในอำนาจสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยทำงานควบคู่ไปกับสำนักงานคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุดนั้น เนื่องจากคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ จัดว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทที่ร้ายแรง และไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีก่อนฟ้องได้เหมือนคดีอาญาทั่วไป เดิมความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์อยู่ในความรับผิดชอบของกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรม

ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี (ชื่อเดิม กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ) โดยทำงานร่วมกับสำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร สำนักงานอัยการสูงสุด สืบเนื่องจากมาตรการดำเนินคดีก่อนฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้ผล จึงต้องปรับเปลี่ยนอำนาจการสอบสวนการดำเนินคดีก่อนฟ้อง มาเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ โดยใช้มาตรการพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวน คดีพิเศษ เช่น การมีสหวิชาชีพ พนักงานอัยการ เข้าร่วมสอบสวนตั้งแต่เริ่มพิจารณาคดี การค้น การแฝงตัว การพรางตัว การดักฟังโทรศัพท์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาพยานหลักฐานเป็นอย่างมาก ซึ่งจากการวิเคราะห์สำนวนคดีและคำฟ้องของพนักงานอัยการคดีพิเศษแล้วเห็นว่า ประสพผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่มียุทธวิธีพิพากษาขึ้นชั้นผลสำเร็จนี้ได้ เพราะคดียังอยู่ระหว่างสืบพยาน ผู้เขียนเห็นว่ายังมีข้อเสนอแนะอีกหลายประการที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มาตรการสอบสวนคดีพิเศษนั้นสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ปัญหาอำนาจในการสอบสวนคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ และสำนวนคดีตลอดจนคำฟ้องแล้ว พบว่า ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่สมควรแก้ไข เพื่อให้มาตรการปราบปรามคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์สัมฤทธิ์ผลเช่นเดียวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทอื่น ซึ่งผู้เขียนขอเสนอแนะ ความคิดเห็นและแนวทางแก้ไขดังต่อไปนี้

1. การค้นตามมาตรา 24 (1) การแฝงตัวตามมาตรา 27 การดักฟังโทรศัพท์ตามมาตรา 25 หรือการใช้มาตรการอื่นๆ ตามมาตรการพิเศษนี้ ให้ กตพ. ออกข้อกำหนดเป็นบทบังคับให้ทุกคดีต้องหาพยานหลักฐานโดยเคร่งครัด เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย และได้พยานหลักฐานครบถ้วน

เนื่องจากคดีเข้ามาสู่กรมสอบสวนคดีพิเศษนั้นมีเป็นจำนวนมาก ทำให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเร่งทำสำนวนคดี และเมื่อเห็นว่าคดีใดพอที่จะมีพยานหลักฐานบ่งชี้ได้ว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดโดยไม่ต้องใช้มาตรการพิเศษแล้ว ก็จะไม่ใช้มาตรการพิเศษนั้น ซึ่งตรงนี้จริงอยู่ที่ว่าพยานหลักฐานเพียงพอ แต่หากใช้มาตรการพิเศษแล้วอาจทำให้ได้พยานหลักฐานอื่นเพิ่มขึ้น หรือสามารถดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในความผิดอื่นได้อีก และเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษที่ให้อำนาจพนักงานสอบสวนคดีพิเศษไว้เป็นเฉพาะ เนื่องจากเห็นว่าเป็นคดีที่ร้ายแรง

2. การเรียกข้อมูล เอกสารหลักฐาน ตามมาตรา 24 (3) และการเรียกบุคคลใดๆ มาซักถาม ซึ่งเจงตามมาตรา 24 (4) นั้น ให้ กคพ. ออกข้อกำหนดเป็นบทบังคับกำหนดโทษสำหรับบุคคลที่ไม่ให้ความร่วมมือ ให้มีโทษทางอาญา

เนื่องจากพยานหลักฐานของคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น มีเป็นจำนวนมากและหาได้ยากมาก คดีป็นหุ้นนี้จัดว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ร้ายแรง หากทุกฝ่ายไม่ร่วมมือกันแล้ว คงเป็นการยากที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ แม้จะเห็นว่าเป็นการบังคับล่วงละเมิดสิทธิไปบ้าง แต่ทุกคนก็ควรที่จะเสียสละ

3. การแต่งตั้งที่ปรึกษาคดีพิเศษตามมาตรา 30 นั้น แม้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษจะให้แต่งตั้งได้ แต่ก็มีได้หมายความว่าแต่งตั้งทุกคดี จึงเป็นดุลยพินิจ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทุกคดีของการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก ก.ล.ต. เป็นผู้ที่ถูกกลุ่กคดีกับข้อมูลเหล่านี้เป็นอย่างดี จึงเป็นผู้เชี่ยวชาญเป็นพิเศษ จึงควรเพิ่มเติมวรรคสามของมาตรา 30 เป็นว่า เฉพาะคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ทุกคดี ให้ตั้ง ก.ล.ต. เป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ

มาตรา 30 ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษคดีใด มีเหตุจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษ อธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษได้

ให้ที่ปรึกษาคดีพิเศษได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงยุติธรรม โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง วรรคสาม

เฉพาะคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ทุกคดี ให้แต่งตั้ง ก.ล.ต. เป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ

4. การให้พนักงานอัยการร่วมสอบสวน ให้คำแนะนำตามมาตรา 32 นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรแก้มาตรา 32 เฉพาะคดีเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ทุกคดี ต้องให้พนักงานอัยการมาร่วมสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวน และร่วมทำความเข้าใจรวมถึงลงชื่อร่วมรับผิดชอบกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกสำนวนคดี

มาตรา 32 ในกรณีที่ กคพ. เห็นว่า เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำ ความผิดคดีพิเศษ กคพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีหนึ่งคดีใดหรือคดีประเภทใดต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี มาร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือ มาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐาน ตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวนแล้วแต่กรณีก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด

ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดีแล้วแต่กรณี ทั้งนี้การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันดังกล่าว ให้เป็นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กคพ. กำหนด

เฉพาะคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ทุกคดี ต้องให้พนักงานอัยการมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ขั้นเริ่มการสอบสวน และร่วมทำความเข้าใจรวมถึงลงชื่อร่วมรับผิดชอบกับพยานสอบสวนคดีพิเศษทุกสำนวนคดี

5.2.5 ให้ กคพ. ออกข้อบังคับ ให้พนักงานอัยการที่รับผิดชอบคดีตั้งแต่เริ่มแรก ทำคดีต่อไปจนกว่าจะเสร็จสิ้น มิให้โอนคดี แต่จะโยกย้ายเพื่อเป็นการให้พนักงานอัยการกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษร่วมพิจารณาคดีไปในทิศทางเดียวกัน เพราะหากเปลี่ยนพนักงานอัยการผู้ทำสำนวนแล้ว อาจทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำความเข้าใจสำนวนใหม่และเกิดความล่าช้า เนื่องจากคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น มีพยานเอกสารเป็นจำนวนมาก และยากต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษยังต้องบัญญัติให้สหวิชาชีพผู้เชี่ยวชาญพิเศษ มาร่วมให้ความรู้ความเข้าใจในการสอบสวนตั้งแต่ต้น

DPUC

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2538). **โครงสร้างและสถาบันการเงินในตลาดทุน. สถาบันฝึกอบรม
สมาคมบริษัทหลักทรัพย์.**
- พิเศษ เสตเสถียร. (2537). **กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.**
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2547). **อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงแก้ไข).
กรุงเทพมหานคร:นิติธรรม.**

บทความ

- วิษุฒิ หล่อตระกูล. (2533). “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.” **วารสารอัยการ.**
- สุทธิชัย จิตรวาณิช. (2547, กันยายน). “มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการกำกับดูแล
กิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.”
บทบัณฑิตย์, เล่มที่ 60, ตอน 3. หน้า 1-63.

เอกสารอื่นๆ

- กมล สุปรียสุนทร. (2546). **บทความทางวิชาการเรื่องอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในตลาดเงิน
และตลาดทุนไทย. สัมมนาสถาบันกฎหมายอาญา.**
- การบริการและการท่องเที่ยว. โทษทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (รายงานฉบับสมบูรณ์).
โดยคณะทำงานการบริการและการท่องเที่ยว สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.**
- การสัมมนาพนักงานอัยการเรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับตลาดทุนและการดำเนินคดี
ความผิดสำคัญภายใต้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.
4 พฤศจิกายน 2548.**

- พิเศษ เสตเสถียร. (2539). “การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ (การปั่นหุ้น).” รายงานการเสวนาทางวิชาการเรื่อง **มาตรการทางกฎหมาย ในการปราบปรามการปั่นหุ้น**. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2539). “การปั่นหุ้น.” รายงานการเสวนาทางวิชาการเรื่อง **มาตรการ ทางกฎหมายในการปราบปรามการปั่นหุ้น**. สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด.

วิทยานิพนธ์

- กังวาล ศรีวิไล. (2544). **อาชญากรรมทางเศรษฐกิจกับสภาพบังคับทางอาญา : ศึกษากรณีความผิด เกี่ยวกับการเงินการธนาคาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ฉัตรทิพย์ ตันฉาประศาสน์. (2535). **มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้ถือหุ้น**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศิษฐ์ มหารัศมี. (2545). **การจัดตั้งหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำนวยการ นิมมะโน. (2546). **แนวทางการบริการงานกรมสอบสวนคดีพิเศษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาบัณฑิต ศิลปศาสตร์ (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กฎหมาย

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงาน ดำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548.
- กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.
- พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.
- พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

<http://www.cib.police.go.th/about.html>

http://www.dsi.go.th/dsi/about_box.jsp?detail=2

DRPU

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล	อุดมพร ทานชัยพงศ์
การศึกษา	สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2536 เข้าศึกษาต่อในสาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย์ เมื่อ พ.ศ. 2546
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นิติกร 7 สำนักงานอัยการจังหวัดนครราชสีมา